

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราณราชบุรี

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ คัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

คณะผู้เขียน

สุเทพ จิตรชื่น กศ.บ., กศ.ม. พิษณุ เพชรพัชรกุล ศษ.บ., ศศ.ม.

ประจวบ ศรีภักดิ์ ป.ธ. 4, พธ.บ., ศศ.ม. กุสุมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

พงษ์ศักดิ์ แคล้วเครือ ศศ.บ. (เกียรตินิยม), ร.ม. บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ., วท.ม. นฤภรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

อิทธิกร ไชควิสูทธิ์ ศศ. บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม. สมพร อ่อนน้อม พธ.บ. (เกียรตินิยม), นศ.บ.

ISBN 978-974-18-5791-3

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ป. 1-ป. 6 (ชั้นละ 1 เล่ม) ตัวชี้วัดชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551

• หนังสือเรียน (ศษ. อนุญาต) • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD)

• หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ภาษาไทย ป.๑-๖ เล่ม ๑-๒	สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) คณิตศาสตร์ ป. 1-6 เล่ม 1-2	ประทุมพร ศรีวัฒนกุล และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) วิทยาศาสตร์ ป. 1-6	ดร.บัญชา แสนทวี และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 1-6	สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สุขศึกษาและพลศึกษา ป. 1-6	ศศ.เชาวลิต ภูมิภาค และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ศิลปะ ป. 1-6	ทวีศักดิ์ จริงกิจ และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป. 1-6	อรุณี ลิ้มศิริ และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) เทคโนโลยีสารสนเทศ ป. 1-6	ดร.ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผ่นฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ป. 1-6	รศ. ดร.ไพฑูริย์ มีกุล และคณะ
• หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผ่นฯ (CD) พระพุทธศาสนา ป. 1-6	รศ. ดร.จรัส สัจจราชศักดิ์ และคณะ
• หนังสือเรียน ราชวิชาเพิ่มเติม • แผ่นฯ (CD) อาเซียนศึกษา ป. 1-6	สมพร อ่อนน้อม และคณะ
• หนังสือเรียน ราชวิชาเพิ่มเติม • แผ่นฯ (CD) หน้าที่พลเมือง ๑-๖ ป. ๑-๖	สมพร อ่อนน้อม และคณะ
• หนังสือเรียน *แบบฝึกหัด* แผ่นฯ ชุดี Tops ป.1-6	Rebecca York Hanlon และคณะ
• หนังสือเรียน *แบบฝึกหัด* แผ่นฯ ชุดี Gogo Loves English ป.1-6	Stanton Procter และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ *แผ่นฯ (CD) ภาษาอังกฤษ ป.1-6	ดร.ประไพพรรณ เอมชู และ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ หลักการใช้ภาษาไทย ป. ๑-๖	สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ เศรษฐกิจพอเพียง ป.1-6	พิษณุ เพชรพัชรกุล และคณะ
สื่อการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ คุณธรรมนำความรู้ ป.1-6	สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
กิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี ฉบับสมบูรณ์แบบ ป.1-6	ดร.อำนาจ ช่างเรียน และคณะ
กิจกรรม ยุวทูต ฉบับสมบูรณ์แบบ ป.1-6	ดร.อำนาจ ช่างเรียน และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) ตามหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี และด้านทักษะ/กระบวนการ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ คือ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้แนะนำเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้ เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครูซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมป. 2 เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้.....	1
1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้.....	2
2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้.....	5
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design.....	6
4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	18
5. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้.....	21
6. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2	23
7. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2	25
8. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2	27
ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้.....	43
แผนปฐมนิเทศ ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2	44
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ.....	51
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	51
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ.....	52
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา.....	54
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ.....	58
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ชาดก.....	62
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม.....	67
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	67
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม.....	68
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา.....	71
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดี.....	78
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ	83
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์.....	88
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	88
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์.....	89
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง.....	91
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี.....	97
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	97
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี.....	98

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มารยาทชาวพุทธ.....	100
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ศาสนพิธี.....	105
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส.....	110
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี.....	116
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	116
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี.....	117
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี.....	120
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 มารยาทไทย.....	124
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน.....	128
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ.....	132
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	132
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ.....	133
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล.....	135
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล.....	139
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ.....	143
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย.....	147
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	147
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย.....	148
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ.....	151
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ.....	156
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ผู้ซื้อและผู้ขาย.....	160
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว.....	165
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	165
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว.....	166
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 รายได้และรายจ่ายของครอบครัว.....	169
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 รายได้และรายจ่ายของตนเอง.....	174
การทดสอบกลางปี.....	179
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว.....	180
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	180
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเอง และครอบครัว.....	181

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22 อคิด ปัจจุบันอนาคต.....	183
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23 วันสำคัญ.....	188
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24 การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา.....	192
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน.....	197
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	197
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน.....	198
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25 วิถีชีวิตของคนในชุมชน.....	200
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย.....	206
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	206
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย.....	207
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26 บุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย.....	210
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27 วัฒนธรรมและประเพณีไทย.....	215
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28 ภูมิปัญญาไทย.....	220
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์.....	225
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	225
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์.....	226
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์.....	228
หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	233
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	233
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	234
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	236
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ.....	242
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน.....	242
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ....	243
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31 สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา.....	246
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32 ทรัพยากรธรรมชาติ.....	250
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 33 การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนและชุมชน.....	254
การทดสอบปลายปี.....	259
ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู.....	260
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	261
ตอนที่ 3.2 โครงการงานและเพิ่มสะสมผลงาน.....	269
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง.....	274

ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้.....	277
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบกลางปี.....	333
ตอนที่ 3.6 แบบทดสอบปลายปี.....	342
ตอนที่ 3.7 ไขความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ.....	

ตอนที่ 1

คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งการแบ่งหน่วยการเรียนรู้สำหรับจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 14 หน่วย สามารถใช้ควบคู่กับสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 และแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11ชาติไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ให้ละเอียดเพื่อปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความยาวของเนื้อหาสาระ และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

1. **ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน** แสดงขอบข่ายเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ทักษะ/กระบวนการ และภาระงาน/ชิ้นงาน

2. **ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (Backward Design Template)** เป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ชั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุว่าในแต่ละหน่วยการเรียนรู้แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กี่แผน และแต่ละแผนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกี่ชั่วโมง

3. แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ประกอบด้วย

3.1 ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยลำดับที่ของแผน ชื่อแผน และเวลาเรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พุทธประวัติ เวลา 2 ชั่วโมง

3.2 สารະสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผน ทั้งในด้านความรู้ (K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A) และด้านทักษะ/กระบวนการ (P) ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดชั้นปีและเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

3.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การประเมินพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.6 สารະการเรียนรู้ เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสารະการเรียนรู้แกนกลาง

3.7 แนวทางบูรณาการ เป็นการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ของแต่ละแผนให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กับสารະการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องและครอบคลุมสถานการณ์จริง

3.8 กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในเรื่อง โดยใช้นวัตกรรมและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน
- ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน
- ขั้นที่ 4 นำไปใช้
- ขั้นที่ 5 สรุป

3.9 กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมเสนอแนะสำหรับให้นักเรียนได้พัฒนาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากที่ได้จัดการเรียนรู้มาแล้วในชั่วโมงเรียน กิจกรรมเสนอแนะมี 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษและต้องการศึกษาค้นคว้าในเนื้อหานั้น ๆ ให้ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น และกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ให้ครบตามเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นการซ่อมเสริม

3.10 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ เครื่องช่วยอินเทอร์เน็ต วิกิพีเดีย ปรากฏ์ชาวบ้าน

3.11 บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้ครู โดยจัดทำเอกสารและความรู้เสริมสำหรับครูบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) ประกอบด้วย

1. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
2. โครงการงาน (Project Work) และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
3. ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ซึ่งออกแบบตามแนวคิด Backward Design
4. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบเพื่อใช้วัดและประเมินผลนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้
5. แบบทดสอบกลางปี เป็นแบบทดสอบเพื่อใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้อีกกลางปี 3 ด้าน ได้แก่
  - 5.1 ด้านความรู้ มีแบบทดสอบทั้งที่เป็นแบบปรนัยและแบบอัตนัย
  - 5.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เป็นตารางการประเมิน
  - 5.3 ด้านทักษะ/กระบวนการ เป็นตารางการประเมิน
6. แบบทดสอบปลายปี เป็นแบบทดสอบเพื่อใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้อีกปลายปี 3 ด้าน ได้แก่
  - 6.1 ด้านความรู้ มีแบบทดสอบทั้งที่เป็นแบบปรนัยและแบบอัตนัย
  - 6.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เป็นตารางการประเมิน
  - 6.3 ด้านทักษะ/กระบวนการ เป็นตารางการประเมิน

7. ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ

ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาครบทุกสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ สมรรถนะในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และกิจกรรมเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว

นอกจากนี้ ครูยังสามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักเรียน และสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ ซึ่งจะใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้ แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้อำนวยความสะดวกให้ครู โดยได้พิมพ์โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ให้ครูเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ครูปรับปรุงเองไว้ด้วยแล้ว

2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เล่มนี้สามารถใช้คู่กับสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 และแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ซึ่งได้กำหนดสัญลักษณ์กำกับกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ทุกกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนทราบลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้มีดังนี้

โครงการ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหา

การพัฒนากระบวนการคิด เป็นกิจกรรมให้นักเรียนทำเพื่อพัฒนากระบวนการคิดด้านต่าง ๆ

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การทำประโยชน์ให้สังคม เป็นกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติในการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การปฏิบัติจริง/ฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหรือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ อันจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์และติดตัวคงทน

การศึกษาค้นคว้า/สืบค้น เป็นกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นนิสัย

การสำรวจ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนสำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ หาเหตุ หาผล ฝึกความเป็นผู้รอบคอบ

การสังเกต เป็นกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้จนสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

ทักษะการพูด เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการพูดประเภทต่าง ๆ

ทักษะการเขียน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ

กิจกรรมสำหรับกลุ่มพิเศษ เป็นกิจกรรมสำหรับให้นักเรียนใช้พัฒนาการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มเติมตามศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง

กิจกรรมสำหรับซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมสำหรับให้นักเรียนใช้เรียนซ่อมเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

การจัดการเรียนรู้หรือการสอนเป็นงานที่ครูทุกคนต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ มากมายเพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้และเกิดผลตามที่ครูคาดหวัง การจัดการเรียนรู้จัดเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างมาก ครูบางคนอาจจะละเลยเรื่องของการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือการออกแบบการสอน ซึ่งเป็นงานที่ครูจะต้องทำก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ทำอะไร ทำไม่จึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูทุกคนผ่านการศึกษาและได้เรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้มาแล้ว ในอดีตการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัจจุบันการเรียนรู้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ดังนั้น การออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูจำเป็นต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

แกรนต์ วิกกินส์ (Grant Wiggins) และเจย์ แมกไท (Jay McTighe) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่า Backward Design อันเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะต้องกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก่อน โดยทั้งสองให้ชื่อว่า ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) เมื่อกำหนดความเข้าใจที่คงทนได้แล้ว ครูจะต้องบอกให้ได้ว่าความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนนี้เกิดจากอะไร นักเรียนจะต้องมีหรือแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ครูมีหรือใช้วิธีการวัดอะไรบ้างที่จะบอกว่าการเรียนรู้มีหรือแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นแล้ว จากนั้นครูจึงนึกถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนต่อไป

แนวคิด Backward Design

Backward Design เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นหลัก ซึ่งผลลัพธ์ปลายทางนี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียนก็ต่อเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรอบความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์กัน จากนั้นจึงจะลงมือเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ขยายรายละเอียดเพิ่มเติมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

กรอบความคิดหลักของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design มีขั้นตอนหลักที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียน

มีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3 วางแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ก่อนที่จะกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

1. นักเรียนควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. เนื้อหาสาระใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจของนักเรียน และความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) ที่ครูต้องการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนมีอะไรบ้าง

เมื่อจะตอบคำถามสำคัญดังกล่าวข้างต้น ให้ครูนึกถึงเป้าหมายของการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาในระดับชาติที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้ง มาตรฐานการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือท้องถิ่น การทบทวนความคาดหวังของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากมาตรฐานแต่ละระดับจะมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ขั้นที่ 1 ของ Backward Design ครูจึงต้องจัดลำดับความสำคัญและเลือกผลลัพธ์ปลายทางของนักเรียน ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจที่คงทนต่อไป

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

ความเข้าใจที่คงทนคืออะไร ความเข้าใจที่คงทนเป็นความรู้ที่ลึกซึ้ง ได้แก่ ความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ และหลักการของเนื้อหาและวิชาที่นักเรียนเรียนรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นความรู้ที่อิงเนื้อหา ความรู้นี้เกิดจากการสะสมข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนและเป็นองค์ความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง

การเขียนความเข้าใจที่คงทนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ถ้าความเข้าใจที่คงทนหมายถึงสาระสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้แล้ว ครูควรจะรู้ว่าสาระสำคัญหมายถึงอะไร คำว่า สาระสำคัญ มาจากคำว่า Concept ซึ่งนักการศึกษาของไทยแปลเป็นภาษาไทยว่า สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด มโนทัศน์ มโนคติ และสิ่งก้ำกั แต่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นิยมใช้คำว่า สาระสำคัญ

สาระสำคัญเป็นข้อความที่แสดงแก่นหรือเป้าหมายเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปรวม และข้อแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจครอบคลุมข้อเท็จจริง กฎ ทฤษฎี ประเด็น และการสรุป สาระสำคัญและข้อความที่มีลักษณะรวบยอดอย่างอื่น

ประเภทของสาระสำคัญ

1. ระดับกว้าง (Broad Concept)
2. ระดับการนำไปใช้ (Operative Concept หรือ Functional Concept)

ตัวอย่างสาระสำคัญระดับกว้าง

– การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคมีปัจจัยเป็นตัวกำหนดหลายประการ

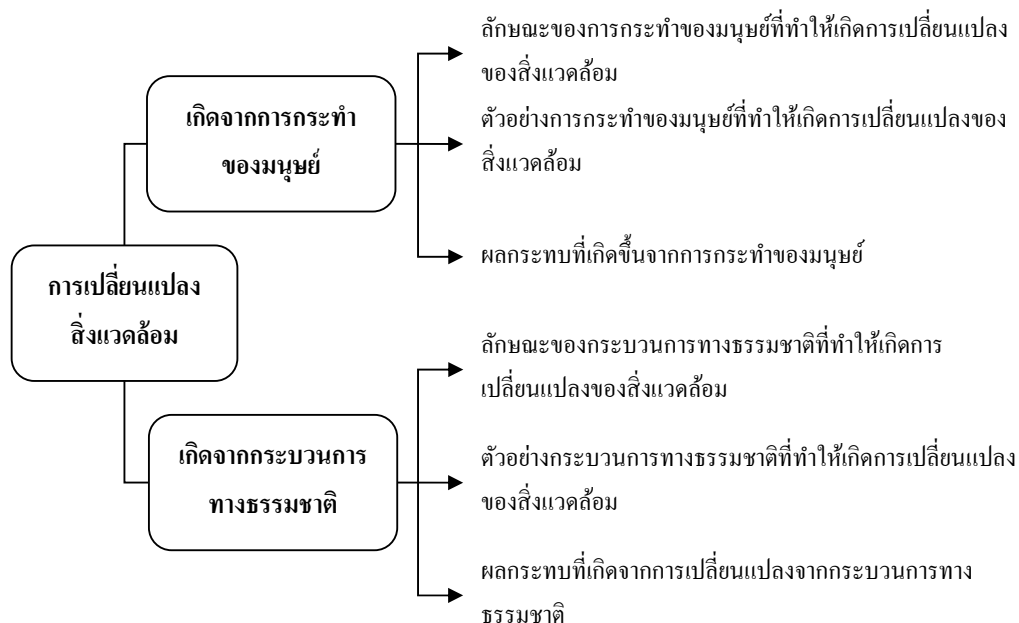
ตัวอย่างสาระสำคัญระดับการนำไปใช้

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ ราคาของสินค้าและบริการ คุณภาพของสินค้าและบริการ รสนิยมในการบริโภค และการโฆษณา

แนวทางการเขียนสาระสำคัญ

1. ให้เขียนสาระสำคัญของทุกเรื่อง โดยแยกเป็นข้อ ๆ (จำนวนข้อของสาระสำคัญจะเท่ากับจำนวนเรื่อง)
2. การเขียนสาระสำคัญที่ควรเป็นสาระสำคัญระดับการนำไปใช้
3. สาระสำคัญต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญครบถ้วน เพราะหากขาดส่วนใดไปแล้วจะทำให้ นักเรียนรับสาระสำคัญที่ผิดไปทันที
4. การเขียนสาระสำคัญที่จะให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญวิธีการหนึ่ง คือ การเขียนแผนผัง สาระสำคัญ

ตัวอย่างการเขียนแผนผังสาระสำคัญ

สาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม: การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเกิดจากการกระทำของมนุษย์และเกิดจากกระบวนการทางธรรมชาติ

5. การเขียนสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใดควรเขียนลักษณะเด่นที่มองเห็นได้หรือนึกได้ออกมาเป็นข้อ ๆ

แล้วจำแนกลักษณะเหล่านั้นเป็นลักษณะจำเพาะและลักษณะประกอบ

6. การเขียนข้อความที่เป็นสาระสำคัญควรวใช้ภาษาที่มีการจัดเกลาอย่างดี เลี่ยงคำที่มีความหมายกำกวมหรือฟุ่มเฟือย

ตัวอย่างการเขียนสาระสำคัญ เรื่อง แมลง

แมลง	ลักษณะจำเพาะ	ลักษณะประกอบ
มีสี่	—	✓
มี 6 ขา	✓	—
มีปีก	—	✓
ร้องได้	—	✓
มีปีก	✓	—
ลำตัวเป็นปล้อง	✓	—
มีหนวดคล้าย 2 เส้น	✓	—
เป็นอาหารได้	—	✓
ไม่มีกระดูกสันหลัง	✓	—

สาระสำคัญของแมลง: แมลงเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ลำตัวเป็นปล้อง มี 6 ขา มีหนวดคล้าย 2 เส้น มีปีก ตัวมีสีต่างกัน บางชนิดร้องได้ บางชนิดมีพิษ และบางชนิดเป็นอาหารได้

ขั้นที่ 2 กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

เมื่อครูกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไป ขอให้ครูตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

– นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกในลักษณะใดจึงทำให้ครูทราบว่า นักเรียนบรรลุผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้แล้ว

– ครูมีหลักฐานหรือใช้วิธีการใดที่สามารถระบุได้ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เน้นให้ครูรวบรวมหลักฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่จำเป็นและมีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์แล้ว ไม่ใช่เรียนแค่ให้จบตามหลักสูตรหรือเรียนตามชุดของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้เท่านั้น วิธีการ Backward Design ต้องการกระตุ้นให้ครูกำลังหน้าว่า ครูควรกำหนดและรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์อะไรบ้างก่อนที่จะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานดังกล่าวควรจะเป็นหลักฐานที่สามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนและครูได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ครูควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการตลอดระยะเวลาที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการให้ครูทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียกว่า *สอนไปวัดผลไป*

จึงกล่าวได้ว่า ชั้นนี้ครูควรนึกถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลควรเป็นเกณฑ์คุณภาพในรูปของมิติคุณภาพ (Rubrics) อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีหลักฐานหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การทดสอบก่อนและหลังเรียน การสัมภาษณ์ การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติขณะเรียนรู้ประกอบด้วยก็ได้

หลังจากที่ครูได้กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ครูควรกำหนดภาระงานและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้แล้ว

ภาระงาน หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี/มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ลักษณะสำคัญของงานจะต้องเป็นงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน เป็นเหตุการณ์จริงมากกว่ากิจกรรมที่จำลองขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบ ซึ่งเรียกว่า งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่มีความหมายต่อนักเรียน (Meaningful Task) นอกจากนี้ งานหรือกิจกรรมจะต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี/มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ทั้งนี้เมื่อได้ภาระงานครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ครูจะต้องนึกถึงวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งมีอยู่มากมายหลายประเภท ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติ

ตัวอย่างภาระงานเรื่อง พุทธประวัติ รวมทั้งการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนดังตาราง

ตัวอย่าง ภาระงาน/ชิ้นงาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พุทธประวัติ

สาระที่ 1: ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ภาระงาน/ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล			กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
			วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์		
1. เล่าพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชได้อย่างถูกต้อง 2. เห็นความสำคัญและมีความสนใจอยากศึกษาพุทธประวัติ 3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพุทธประวัติและเล่า	• พุทธประวัติ 1. ประสูติ 2. ตรัสรู้ 3. ปรีณิพพาน	การสร้างคำถามและคำตอบ	1. ช้คำถามความรู้ 2. ตรวจผลงาน 3. ประเมินพฤติกรรมในการทำงาน	1. แบบชี้คำถาม 2. แบบตรวจสอบผลงาน 3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงาน	1. เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ 2. เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ 3. เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ	การเล่นเกมตอบคำถาม	1. บัตรคำถาม 2. ภาพพุทธประวัติ 3. สลากหั่วข้อเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ 4. แบบบันทึกข้อมูลการสร้างคำถามและคำตอบของนักเรียน 5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงาน 6. สื่อการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ป. 2

<p>พุทธประวัติ ให้คนอื่นฟัง ได้อย่างถูกต้อง</p>							<p>7. หนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป. 2</p> <p>8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป. 2</p> <p>9. คู่มือการสอน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป. 2</p> <p>10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป. 2</p>
---	--	--	--	--	--	--	--

การสร้างความเข้าใจที่คงทน

ความเข้าใจที่คงทนจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนจะต้องมีความสามารถ 6 ประการ ได้แก่

1. การอธิบาย ชี้แจง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบายหรือชี้แจงในสิ่งที่เรียนรู้ ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้อง มีเหตุผล และเป็นระบบ

2. การแปลความและตีความ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการแปลความและตีความ ได้อย่างมีความหมาย ตรงประเด็น กระชับ ชัด และทะลุปรุโปร่ง

3. การประยุกต์ ตัดแปลง และนำไปใช้ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการนำสิ่งที่ได้ เรียนรู้ไปสู่อุปกรณ์ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และคล่องแคล่ว

4. การมีมุมมองที่หลากหลาย เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีมุมมองที่น่าเชื่อถือ เป็นไปได้ มีความลึกซึ้ง แจ่มชัด และแปลกใหม่

5. การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความละเอียดรอบคอบ เปิดเผย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดการกระทบ กระเทือนต่อผู้อื่น

6. การรู้จักตนเอง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความตระหนักรู้ สามารถ ประมวลผลข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ปรับตัวได้ รู้จักใคร่ครวญ และมีความเฉลียวฉลาด

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสพการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลด ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจน การเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่าง สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยง

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กล่าวแล้วข้างต้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ดังนั้น การกำหนดภาระงานให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งการเลือกวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้น ครูควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน 6 ประการตามแนวคิด Backward Design สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ภาระงาน วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ครอบคลุมสิ่งที่สะท้อนผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ภาระงาน วิธีการ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพ ตรงกับสภาพจริง มีความยืดหยุ่น และสร้างความสบายใจแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 3 วางแผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งกำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว ขั้นต่อไปครูควรนึกถึงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะจัดให้นักเรียน การที่ครูจะนึกถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดให้นักเรียนได้นั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

– ถ้าครูต้องการจะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งเกิดเป็นความเข้าใจที่คงทนต่อไปนั้น ครูสามารถจะใช้วิธีการง่าย ๆ อะไรบ้าง

- กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยเป็นสื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่จำเป็นมีอะไรบ้าง
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและดีที่สุด ซึ่งจะทำให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรมีอะไรบ้าง

– กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ควรจัดกิจกรรมใดก่อนและควรจัดกิจกรรมใดหลัง

– กิจกรรมต่าง ๆ ออกแบบไว้เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนหรือไม่
เพราะเหตุใด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามแนวคิด Backward Design นั้น วิกกินส์และแมกไทได้เสนอแนะให้ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลัก **WHERE TO** (ไปที่ไหน) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

W แทน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ นั่นจะต้องช่วยให้นักเรียนรู้ว่าหน่วยการเรียนรู้นี้จะดำเนินไปในทิศทางใด (Where) และสิ่งที่คาดหวังคืออะไร (What) มีอะไรบ้าง ช่วยให้คุณทราบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานและความสนใจอะไรบ้าง

H แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรดึงดูดความสนใจนักเรียนทุกคน (Hook) ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ (Hold) และใช้สิ่งที่นักเรียนสนใจเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมและจัดให้ (Equip) นักเรียนได้มีประสบการณ์ (Experience) ในแนวคิดหลัก/ความคิดรวบยอด และสำรวจ รวมทั้งวินิจฉัย (Explore) ในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

R แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดทบทวน (Rethink) ปรับ (Revise) ความเข้าใจในความรู้และงานที่ปฏิบัติ

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมิน (Evaluate) ผลงานและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

T แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรออกแบบ (Tailored) สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน

O แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบ (Organized) ตามลำดับการเรียนรู้ของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ตั้งแต่เริ่มแรกและตลอดไป ทั้งนี้เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยทำให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า ชั้นนี้เป็นการค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้สึกและค่านิยมที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

Backward Design Template

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี	
1. _____	
2. _____	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า...	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่จะนำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ	
1.1 _____	
1.2 _____	
2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	
2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
1) _____	1) _____
2) _____	2) _____
3. สิ่งที่มีผู้ประเมิน	
3.1 _____	
3.2 _____	
3.3 _____	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
_____	
_____	
_____	

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เขียนโดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน... (ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง... (ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

สาระที่... (ระบุสาระที่ใช้จัดการเรียนรู้)

ชั้น... (ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่... (ระบุลำดับที่และชื่อของหน่วยการเรียนรู้)

เวลา... (ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ 1 แผน)

สาระสำคัญ... (เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดชั้นปี... (ระบุตัวชี้วัดชั้นปีที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A) และด้านทักษะ/กระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน)

สาระการเรียนรู้... (ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวเรื่องก็ได้)

แนวทางบูรณาการ... (เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้และการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้)

กิจกรรมเสนอแนะ... (ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้... (ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้... (ระบุรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียนได้)

ในส่วนของการเขียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ให้ครูที่เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ นำขั้นตอนหลักของเทคนิคและวิธีการของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนแบบแก้ปัญหา การศึกษาเป็นรายบุคคล การอภิปรายกลุ่มย่อย/กลุ่มใหญ่ การฝึกปฏิบัติการ การสืบค้นข้อมูล ฯลฯ มาเขียนในขั้นสอน โดยให้คำนึงถึงธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้

การใช้แนวคิดของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้—การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 24 (2) และ (3) ได้ระบุแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริงและการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวนี้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เล่มนี้ จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เล่มนี้ จึงได้นำเสนอทฤษฎี เทคนิค และวิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning—BBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning—PBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นการพัฒนาองค์รวมของนักเรียน ทั้งสมองด้านซ้ายและสมองด้านขวา บนพื้นฐานความสามารถและสติปัญญาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล มุ่งหมายจะให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ภายใต้อาณาจักรของวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดสถานการณ์และบรรยากาศใ้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกให้นักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งสติปัญญาและความถนัด ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม และร่วมกันศึกษาค้นคว้า

การจัดการเรียนรู้แบบใช้หมวกความคิด 6 ใบ (Six Thinking Hats) เป็นการฝึกให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามที่ใช้ความคิดในลักษณะต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายเหตุผลประกอบ หรือวิเคราะห์วิจารณ์ได้

การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีหลักการ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองคิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหาหรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการทำความเข้าใจปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และตรวจสอบหรือมองย้อนกลับ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Work) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงานและรู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างผังความคิด (Concept Mapping) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง

การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience Learning) เป็นการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แล้วกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เจตคติใหม่ ๆ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ

การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้จากเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายกับการแสดงบทบาทสมมุติ แต่เป็นการให้เล่นเกมจำลองสถานการณ์ โดยครูนำสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียน โดยการกำหนดกฎ กติกา และเงื่อนไขสำหรับเกมนั้น ๆ แล้วให้นักเรียนไปเล่นเกมหรือกิจกรรมในสถานการณ์จำลองนั้น

การจัดการเรียนรู้แบบกลับด้านชั้นเรียน (Flipped Classroom) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดที่ว่า เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน เป็นการกลับมุมมองจากการให้บทบาทและความสำคัญที่ครูไปให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จากเดิมสิ่งที่ทำในชั้นเรียนนำไปทำที่บ้าน และนำสิ่งที่มอบหมายให้ทำที่บ้านมาทำในชั้นเรียน โดยครูคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตอบข้อสงสัยในระหว่างการทำงาน/กิจกรรมของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ต้องจัดควบคุมการวัดและการประเมินผลตามภาระงาน/ชิ้นงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้เสนอการวัดและประเมินผลครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

และคำนิยาม และด้านทักษะ/กระบวนการ เน้นวิธีการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์จริง การดูร่องรอยต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูกระบวนการทำงานและผลผลิตของงาน โดยออกแบบการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ พร้อมแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินเพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูไว้พร้อม ทั้งนี้ ครูอาจเพิ่มเติมโดยการออกแบบการวัดและประเมินด้วยมิติคุณภาพ (Rubrics)

6. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

คำอธิบายรายวิชา

ส 12101

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 120 ชั่วโมง

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึง การออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ประวัติของพุทธสาวก ชาคกหรือเรื่องเล่าศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ความหมาย ความสำคัญของพระรัตนตรัย และหลักธรรมโอวาท 3 พุทธศาสนสุภาษิต การสวดมนต์และแผ่เมตตา ความหมายและประโยชน์ของสติและสมาธิ การฝึกสมาธิเบื้องต้นด้วยกิจกรรม การเคลื่อนไหว การฝึกให้มีสมาธิในการอ่าน การฟัง การคิด การถาม การเขียน ชื่อศาสนา ศาสดา และ ความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของ ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่ กำหนด โดยใช้ทักษะการสอบถาม การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ การบอกเล่า เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า ศรัทธา ยึดมั่นในพระรัตนตรัยหรือศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างสันติสุข

ศึกษาข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวันในครอบครัว โรงเรียน สถานที่สาธารณะ มารยาทไทยเกี่ยวกับความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด การทักทาย การแต่งกาย การยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกันโดยปราศจากอคติ สิทธิและ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ ชุมชน ผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน โดยใช้ทักษะการสอบถาม การบอกเล่า การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ การอธิบาย การยกตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างสันติสุข

ศึกษาทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียนที่มาของ รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว วิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ ผลดีของ การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยใช้ทักษะการสอบถาม การบอกเล่า การอธิบาย การรวบรวมข้อมูล การสรุป เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่า มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ศึกษาและระบุนเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีตปัจจุบัน และอนาคต การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ครอบครัวหรือในชีวิตของตนเองโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ

ของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน ประวัติและผลงานของบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจ และควรอนุรักษ์ไว้ โดยใช้ทักษะการสังเกต การสอบถาม การสืบค้นข้อมูล การอธิบาย การยกตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีความรัก ความภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

ศึกษาและระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม ความหมายและประเภทของทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้ ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน โดยใช้ทักษะการสังเกต การสอบถาม การอธิบาย การแยกแยะ การรวบรวมข้อมูล การสรุปความ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มฐ. ศ 1.1 ป. 2/1-2/7, มฐ. ศ 1.2 ป. 2/1-2/2

มฐ. ศ 2.1 ป. 2/1-2/4, มฐ. ศ 2.2 ป. 2/1-2/2

มฐ. ศ 3.1 ป. 2/1-2/4, มฐ. ศ 3.2 ป. 2/1-2/2

มฐ. ศ 4.1 ป. 2/1-2/2, มฐ. ศ 4.2 ป. 2/1-2/2, มฐ. ศ 4.3 ป. 2/1-2/2

มฐ. ศ 5.1 ป. 2/1-2/3, มฐ. ศ 5.2 ป. 2/1-2/4

รวมทั้งหมด 34 ตัวชี้วัด

7. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

โครงสร้างรายวิชา

ส 12101 รายวิชาพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลา 120 ชั่วโมง
---	---

หน่วย การเรียนรู้ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มฐ./ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน (100)
1	พระพุทธ	ส 1.1 ป. 2/1 2/2 2/3	6	5
2	พระธรรม	ส 1.1 ป. 2/4 2/5 2/7	12	10
3	พระสงฆ์	ส 1.1 ป. 2/3	3	3
4	การปฏิบัติตนดี	ส 1.1 ป. 2/6 ส 1.2 ป. 2/1 2/2	9	8
5	พลเมืองดี	ส 2.1 ป. 2/1 2/2 ส 2.2 ป. 2/1	7	6
6	สิทธิ เสรีภาพ	ส 2.1 ป. 2/3 2/4 ส 2.2 ป. 2/2	8	6
7	การซื้อขาย	ส 3.1 ป. 2/1 ส 3.2 ป. 2/1 2/2	9	8
8	รายได้และรายจ่ายของ ตนเองและครอบครัว	ส 3.1 ป. 2/2 2/3 2/4	5	5
9	เวลาและการศึกษาประวัติ ตนเองและครอบครัว	ส 4.1 ป. 2/1 2/2	17	15
10	วิถีชีวิตของคนในชุมชน	ส 4.2 ป. 2/1 2/2	8	6
11	ชาติไทย	ส 4.3 ป. 2/1 2/2	15	13
12	แผนที่และเครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์	ส 5.1 ป. 2/2	4	4

13	ปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติ	ส 5.1 ป. 2/3 ส5.2 ป. 2/3	5	5
14	สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ	ส 5.1 ป. 2/1 ส5.2 ป. 2/1 2/2 2/4	8	6

หมายเหตุ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 3 จัดเวลาเรียนตลอดภาคเรียน
เท่ากับ 120 ชั่วโมง การจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนได้กำหนดเวลาเรียนไว้ 116 ชั่วโมง
เวลาปฐมนิเทศ 1 ชั่วโมง เวลาในการทดสอบกลางปี 1 ชั่วโมง และเวลาในการทดสอบ
ปลายปี 1 ชั่วโมง

8. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
	แผนปฐมนิเทศ	ชั่วโมงที่ 1 ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน	
หน่วยที่ 1 พระพุทธ (3 แผน)	แผนที่ 1 ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 2 ความสำคัญของพระพุทธศาสด้านวัฒนธรรมและประเพณี 1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา 1.1 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชั่วโมงที่ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสด้านนิสัยใจคอและด้านวิถีชีวิต 1.2 ด้านนิสัยใจคอ 1.3 ด้านวิถีชีวิต	
	แผนที่ 2 พุทธประวัติ (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 4 ประสูติ 2. พุทธประวัติ 2.1 ประสูติ ชั่วโมงที่ 5 เหตุการณ์หลังประสูติ 2.2 เหตุการณ์หลังประสูติ	
	แผนที่ 3 ชาดก (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 6 วรณชาดก-ชายหนุ่มผู้เกียจคร้าน 3. ชาดก 3.1 วรณชาดก-ชายหนุ่มผู้เกียจคร้าน ชั่วโมงที่ 7 วานรินทชาดก-พญาลิงเจ้าปัญญา 3.2 วานรินทชาดก-พญาลิงเจ้าปัญญา	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
หน่วยที่ 2 พระธรรม (3 แผน)	แผนที่ 4 พระรัตนตรัยและ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (6 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 8 พระรัตนตรัย</p> <p>1. พระรัตนตรัย</p> <p>ชั่วโมงที่ 9 โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว)</p> <p>2. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา</p> <p>โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว: เบญจศีล)</p> <p>ชั่วโมงที่ 10 โอวาท 3 (การทำความดี 1)</p> <p>โอวาท 3 (การทำความดี: เบญจธรรม)</p> <p>ชั่วโมงที่ 11 โอวาท 3 (การทำความดี 2)</p> <p>โอวาท 3 (การทำความดี: หิริ-โอตตปปะ สังคหวัตถุ 4 ฆราวาสธรรม 4)</p> <p>ชั่วโมงที่ 12 โอวาท 3 (การทำความดี 3)</p> <p>โอวาท 3 (การทำความดี: ความกตัญญูทศเวทิต่ออาจารย์และโรงเรียน)</p> <p>ชั่วโมงที่ 13 โอวาท 3 (การทำความดี 4)</p> <p>โอวาท 3 (การทำความดี: มงคล 38 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส)</p>	
	แผนที่ 5 พุทธศาสนสุภาษิต และการกระทำความดี (3 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 14 พุทธศาสนสุภาษิต: นิมิตต์ สาธูรูปานํ กตัญญูกตเวทิตา</p> <p>3. พุทธศาสนสุภาษิต</p> <p>3.1 นิมิตต์ สาธูรูปานํ กตัญญูกตเวทิตา (นิมิตต์ตั้ง สาธูรูปานัง กะตัญญูกะตะเวทิตา): ความกตัญญูทศเวทิต่ออาจารย์และโรงเรียน</p> <p>ชั่วโมงที่ 15 พุทธศาสนสุภาษิต: พุรุมมาติ มาตาปิตโร</p> <p>3.2 พุรุมมาติ มาตาปิตโร (พรัมมาติ มาตาปิตะโร): มารดาบิดาเป็นพรหม</p>	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		ของบุตร ชั่วโมงที่ 16 การกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว 4. การกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว 4.1 การกระทำความดีของตนเอง 4.2 การกระทำความดีของบุคคลในครอบครัว 4.3 การกระทำความดีของบุคคลในโรงเรียน	
	แผนที่ 6 ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 17 ศาสดาและคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา 5. ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ 5.1 พระพุทธศาสนา ชั่วโมงที่ 18 ศาสดาและคัมภีร์ของคริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม 5.2 คริสต์ศาสนา 5.3 ศาสนาอิสลาม ชั่วโมงที่ 19 ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู 5.4 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	
หน่วยที่ 3 พระสงฆ์ (1 แผน)	แผนที่ 7 พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 20 พุทธสาวก: สามเณรราहुล 1. พุทธสาวก สามเณรราहुล ชั่วโมงที่ 21 ชาวพุทธตัวอย่าง: สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) 2. ชาวพุทธตัวอย่าง	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		2.1 สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ชั่วโมงที่ 22 ชาวพุทธตัวอย่าง: สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฒโน) 2.2 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฒโน)	
หน่วยที่ 4 การปฏิบัติตนดี (3 แผน)	แผนที่ 8 มารยาทชาวพุทธ (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 23 การประนมมือและการไหว้ 1. มารยาทชาวพุทธ 1.1 การประนมมือ 1.2 การไหว้ ชั่วโมงที่ 24 การกราบ 1.3 การกราบ ชั่วโมงที่ 25 การนั่ง การยืน และการเดิน 1.4 การนั่ง 1.5 การยืน 1.6 การเดิน	
	แผนที่ 9 ศาสนพิธี (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 26 การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา 2. ศาสนพิธี 2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		ชั่วโมงที่ 27 การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร 2.2 การบูชาพระรัตนตรัย 2.3 การทำบุญตักบาตร	
	แผนที่ 10 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส (4 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 28 การสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา 3. การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส 3.1 การสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา ชั่วโมงที่ 29 การฝึกสมาธิเบื้องต้น 3.2 การฝึกสมาธิเบื้องต้น ชั่วโมงที่ 30 การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ 3.3 การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ ชั่วโมงที่ 31 การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน 3.4 การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	
หน่วยที่ 5 พลเมืองดี (3 แผน)	แผนที่ 11 การปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดี (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 32 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี 1. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ชั่วโมงที่ 33 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี (ต่อ) 1. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ชั่วโมงที่ 34 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี (ต่อ) 1. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	
	แผนที่ 12 มารยาทไทย	ชั่วโมงที่ 35 มารยาทไทย	

หน่วยการเรียนรู้ที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
	(2 ชั่วโมง)	2. มารยาทไทย ชั่วโมงที่ 36 มารยาทไทย (ต่อ) 2. มารยาทไทย	
	แผนที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน ชั่วโมงที่ 38 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน (ต่อ) 3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน	
หน่วยที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ (3 แผน)	แผนที่ 14 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 39 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล 1. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ชั่วโมงที่ 40 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (ต่อ) 1. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ชั่วโมงที่ 41 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (ต่อ) 1. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล	
	แผนที่ 15 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 42 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล 2. การยอมรับความแตกต่างของบุคคล ชั่วโมงที่ 43 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล (ต่อ) 2. การยอมรับความแตกต่างของบุคคล	
	แผนที่ 16 บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ	ชั่วโมงที่ 44 บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ 3. บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
	(3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 45 ผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน 3.1 ผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน ชั่วโมงที่ 46 ผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน 3.2 ผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย (3 แผน)	แผนที่ 17 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 47-48 ทรัพยากรการผลิต 1. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ 1.1 ทรัพยากรการผลิต ชั่วโมงที่ 49 ผลของการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย 1.2 ผลของการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย	
	แผนที่ 18 การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 50-51 การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ 2. การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ 2.1 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยไม่ใช้เงิน 2.2 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยใช้เงิน ชั่วโมงที่ 52 การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ (ต่อ) 2. การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ 2.1 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยไม่ใช้เงิน 2.2 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยใช้เงิน	
	แผนที่ 19 ผู้ซื้อและผู้ขาย (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 53 บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม 3. ผู้ซื้อและผู้ขาย	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		3.1 บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม ชั่วโมงที่ 54 การกำหนดราคาสินค้าและบริการ 3.2 การกำหนดราคาสินค้าและบริการ ชั่วโมงที่ 55 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม 3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (2 แผน)	แผนที่ 20 รายได้และรายจ่ายของครอบครัว (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 56 รายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม 1. รายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม 1.1 ที่มาของรายได้ที่สุจริต 1.2 การใช้จ่ายที่เหมาะสม 1.3 ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้	
		ชั่วโมงที่ 57 รายได้ของครอบครัว 2. รายได้และรายจ่ายของครอบครัว 2.1 รายได้ของครอบครัว ชั่วโมงที่ 58 รายจ่ายของครอบครัว 2.2 รายจ่ายของครอบครัว	
	แผนที่ 21 รายได้และรายจ่ายของตนเอง (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 59 รายได้และรายจ่ายของตนเอง 3. รายได้และรายจ่ายของตนเอง 3.1 รายได้ของตนเอง	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		3.2 รายจ่ายของตนเอง 3.3 วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง 4. รายการของรายรับและรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 4.1 รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 4.2 รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ชั่วโมงที่ 60 การออม 5. การออม 5.1 การออมและผลดีของการออม 5.2 การนำเงินออมไปใช้ให้เกิดประโยชน์	
		ชั่วโมงที่ 61 การทดสอบกลางปี	ปรับเปลี่ยนชั่วโมง ทดสอบตามความ เหมาะสม

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและ การศึกษาประวัติของตนเอง และครอบครัว (3 แผน)	แผนที่ 22 อดีต ปัจจุบัน อนาคต (5 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 62-63 ความหมายและคำระยะเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 1. อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ชั่วโมงที่ 64 ตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 1. อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ชั่วโมงที่ 65-66 ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว 1. อดีต ปัจจุบัน และอนาคต	
	แผนที่ 23 วันสำคัญ (5 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 67-68 วันสำคัญในปฏิทิน 2. วันสำคัญ ชั่วโมงที่ 69-70 วันสำคัญในเดือนมกราคม 2. วันสำคัญ ชั่วโมงที่ 71 วันสำคัญในเดือนอื่น ๆ ในปฏิทิน 2. วันสำคัญ	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
	แผนที่ 24 การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา (7 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 72 สติบัตร</p> <p>3. การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว</p> <p>ชั่วโมงที่ 73 สำเนาทะเบียนบ้าน</p> <p>3. การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว</p> <p>ชั่วโมงที่ 74 ภาพถ่าย</p> <p>3. การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว</p> <p>ชั่วโมงที่ 75 คำบอกเล่า</p> <p>3. การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว</p>	
		<p>ชั่วโมงที่ 76 หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว</p> <p>3. การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว</p> <p>ชั่วโมงที่ 77-78 เส้นเวลาและตัวอย่างเส้นเวลาบอกเล่าลำดับเหตุการณ์</p> <p>4. เส้นเวลา</p>	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน (1 แผน)	แผนที่ 25 วิถีชีวิตของคนในชุมชน (8 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 79 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ</p> <p>1. การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน</p> <p>1.1 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ</p> <p>ชั่วโมงที่ 80 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ (ต่อ)</p> <p>1.1 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ</p> <p>ชั่วโมงที่ 81 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน</p> <p>1.2 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน</p>	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		ชั่วโมงที่ 82 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน (ต่อ) 1.2 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ชั่วโมงที่ 83–84 การสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน 1.3 การสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ชั่วโมงที่ 85–86 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน 2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย (3 แผน)	แผนที่ 26 บุคคลสำคัญในท้องถิ่น และบุคคลสำคัญของชาติไทย (5 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 87 พระศรีพนมมาศ: นายอำเภอเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ 1. ตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่น 1.1 พระศรีพนมมาศ	
		ชั่วโมงที่ 88 ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) 1.2 ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) ชั่วโมงที่ 89–90 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว 2. ตัวอย่างบุคคลสำคัญของชาติไทย 2.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ชั่วโมงที่ 91 พระสุนทรโวหาร (ภู่) 2.2 พระสุนทรโวหาร	
	แผนที่ 27 วัฒนธรรมและประเพณี ไทย (5 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 92 วัฒนธรรมไทย 3. วัฒนธรรมและประเพณีไทย ชั่วโมงที่ 93 วัฒนธรรมไทย (ต่อ)	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		3. วัฒนธรรมและประเพณีไทย ชั่วโมงที่ 94 วัฒนธรรมไทย (ต่อ) 3. วัฒนธรรมและประเพณีไทย ชั่วโมงที่ 95 ประเพณีไทย 3. วัฒนธรรมและประเพณีไทย ชั่วโมงที่ 96 ประเพณีไทย (ต่อ) 3. วัฒนธรรมและประเพณีไทย	
	แผนที่ 28 ภูมิปัญญาไทย (5 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 97 ความหมายและประเภทของภูมิปัญญาไทย 4. ภูมิปัญญาไทย ชั่วโมงที่ 98 ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย 4. ภูมิปัญญาไทย	
		ชั่วโมงที่ 99 ภูมิปัญญาด้านอาหาร 4. ภูมิปัญญาไทย ชั่วโมงที่ 100 ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม 4. ภูมิปัญญาไทย ชั่วโมงที่ 101 ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค 4. ภูมิปัญญาไทย	
หน่วยที่ 12 เครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์	แผนที่ 29 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (4 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 102 แผนที่และแผนที่ 1. แผนที่และแผนที่	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
(1 แผน)		<p>1.1 ความหมายและความสำคัญ</p> <p>1.2 การระบุตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพในแผนผังและแผนที่</p> <p>ชั่วโมงที่ 103 ลูกโลก</p> <p>2. ลูกโลก</p> <p>ชั่วโมงที่ 104 ภาพถ่าย</p> <p>3. ภาพถ่าย</p> <p>ชั่วโมงที่ 105 ฝึกการใช้และอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย</p> <p>1. แผนผังและแผนที่</p> <p>1.1 ความหมายและความสำคัญ</p> <p>1.2 การระบุตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพในแผนผังและแผนที่</p> <p>2. ลูกโลก</p> <p>3. ภาพถ่าย</p>	
หน่วยที่ 13 ปรัชญาการณทาง ธรรมชาติ (1 แผน)	แผนที่ 30 ปรัชญาการณทาง ธรรมชาติ (5 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 106 ฤดู</p> <p>1. ฤดู</p> <p>ชั่วโมงที่ 107 น้ำขึ้น-น้ำลง</p> <p>2. น้ำขึ้น-น้ำลง</p> <p>ชั่วโมงที่ 108 ข้างขึ้น-ข้างแรม</p> <p>3. ข้างขึ้น-ข้างแรม</p> <p>ชั่วโมงที่ 109 สุริยุปราคา-จันทรุปราคา</p>	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
		4. สุริยุปราคา-จันทรุปราคา ชั่วโมงที่ 110 การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ 2. น้ำขึ้น-น้ำลง 3. ข้างขึ้น-ข้างแรม 4. สุริยุปราคา-จันทรุปราคา	
หน่วยที่ 14 สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ (3 แผน)	แผนที่ 31 สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา (3 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 111 ประเภทของสิ่งแวดล้อม 1. สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา 1.1 ประเภทของสิ่งแวดล้อม ชั่วโมงที่ 112 คุณค่าของสิ่งแวดล้อม 1.2 คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ชั่วโมงที่ 113 การนำเสนอผลการสำรวจสิ่งแวดล้อมระหว่างเดินทางจากบ้านมา โรงเรียน 1.1 ประเภทของสิ่งแวดล้อม 1.2 คุณค่าของสิ่งแวดล้อม	
	แผนที่ 32 ทรัพยากรธรรมชาติ (2 ชั่วโมง)	ชั่วโมงที่ 114 ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ 2. ทรัพยากรธรรมชาติ 2.1 ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ ชั่วโมงที่ 115 วิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า 2.2 วิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า	

หน่วยการเรียนรู้ที่	แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ชั่วโมงที่	หมายเหตุ
	แผนที่ 33 การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน (3 ชั่วโมง)	<p>ชั่วโมงที่ 116 การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน</p> <p>3. การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน</p> <p>ชั่วโมงที่ 117 โครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน</p> <p>3. การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน</p> <p>ชั่วโมงที่ 118 การนำเสนอผลการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน</p> <p>3. การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน</p>	
		ชั่วโมงที่ 119-120 การทดสอบปลายปี	

ตอนที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

แผนปฐมนิเทศ

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างมีความสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุปล และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา

ที่ยั่งยืน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ป. 2/1)
2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/2)
3. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3)
4. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/4)
5. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและโรงเรียนตามหลักศาสนา (ส 1.1 ป. 2/5)
6. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/6)
7. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ (ส 1.1 ป. 2/7)
8. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/1)
9. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/2)
10. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (ส 2.1 ป. 2/1)
11. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย (ส 2.1 ป. 2/2)
12. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ (ส 2.1 ป. 2/3)
13. เคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส 2.1 ป. 2/4)
14. อธิบายความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ส 2.2 ป. 2/1)
15. ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน (ส 2.2 ป. 2/2)
16. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ส 3.1 ป. 2/1)
17. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (ส 3.1 ป. 2/2)
18. บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง (ส 3.1 ป. 2/3)
19. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม (ส 3.1 ป. 2/4)
20. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ (ส 3.2 ป. 2/1)
21. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย (ส 3.2 ป. 2/2)
22. ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ส 4.1 ป. 2/1)
23. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตของตนเองโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ส 4.1 ป. 2/2)

24. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน
(ส 4.2 ป. 2/1)
25. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน (ส 4.2 ป. 2/2)
26. ระบุบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ (ส 4.3 ป. 2/1)
27. ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ (ส 4.3 ป. 2/2)
28. ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน
(ส 5.1 ป. 2/1)
29. ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย (ส 5.1 ป. 2/2)
30. อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ (ส 5.1 ป. 2/3)
31. อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม (ส 5.2 ป. 2/1)
32. แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้อย่างคุ้มค่า
(ส 5.2 ป. 2/2)
33. อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (ส 5.2 ป. 2/3)
34. มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน (ส 5.2 ป. 2/4)

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้หรือรายวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 เป็น 11 มาตรฐาน และยังได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้จัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. สาระการเรียนรู้

1. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
2. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
3. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระในหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
4. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
5. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
6. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

5. สมรรถนะของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ซักถามความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศ และข้อตกลงในการเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

9. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนไปเรียนที่ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

2. ครูแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนแนะนำตนเองตามลำดับตัวอักษร หรือตามลำดับหมายเลขประจำตัว หรือตามแถวที่นั่ง ตามความเหมาะสม

3. ครูให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พร้อมซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) ทำไมเราจึงต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2) รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีความสำคัญและจำเป็นต่อเราหรือไม่

เพราะอะไร

4. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูระบุสิ่งที่จะต้องเรียนในรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 โดยใช้ข้อมูลจากหน้าสารบัญในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1)

- 1) คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
- 2) โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2
- 3) โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

6. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 โดยสรุปว่ามีเทคนิคและวิธีการเรียนรู้อะไรบ้าง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1)

7. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1) รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 มีเวลาเรียนเท่าไร
- 2) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร
- 3) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

8. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 โดยใช้ข้อมูลจากหน้าบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นอกจากนี้ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อทำความเข้าใจถึงแหล่งสืบค้นความรู้แต่ละอย่าง

9. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ หรือไม่ขาดเรียนเกิน 3 ครั้ง กรณีป่วยต้องส่งใบลาโดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา

2) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน

3) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน

4) ในช่วงเวลาที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า

5) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด

6) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำงานทุกครั้ง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

11. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

12. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

13. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

14. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

1) รายวิชานี้มีเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้อย่างไร

2) ข้อตกลงในการเรียนมีอะไรบ้าง

15. ครูให้นักเรียนนำประโยชน์จากการเรียนรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ไปประพฤติดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

16. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

17. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระพุทธ เรื่อง พุทธประวัติ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

10. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
2. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
3. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

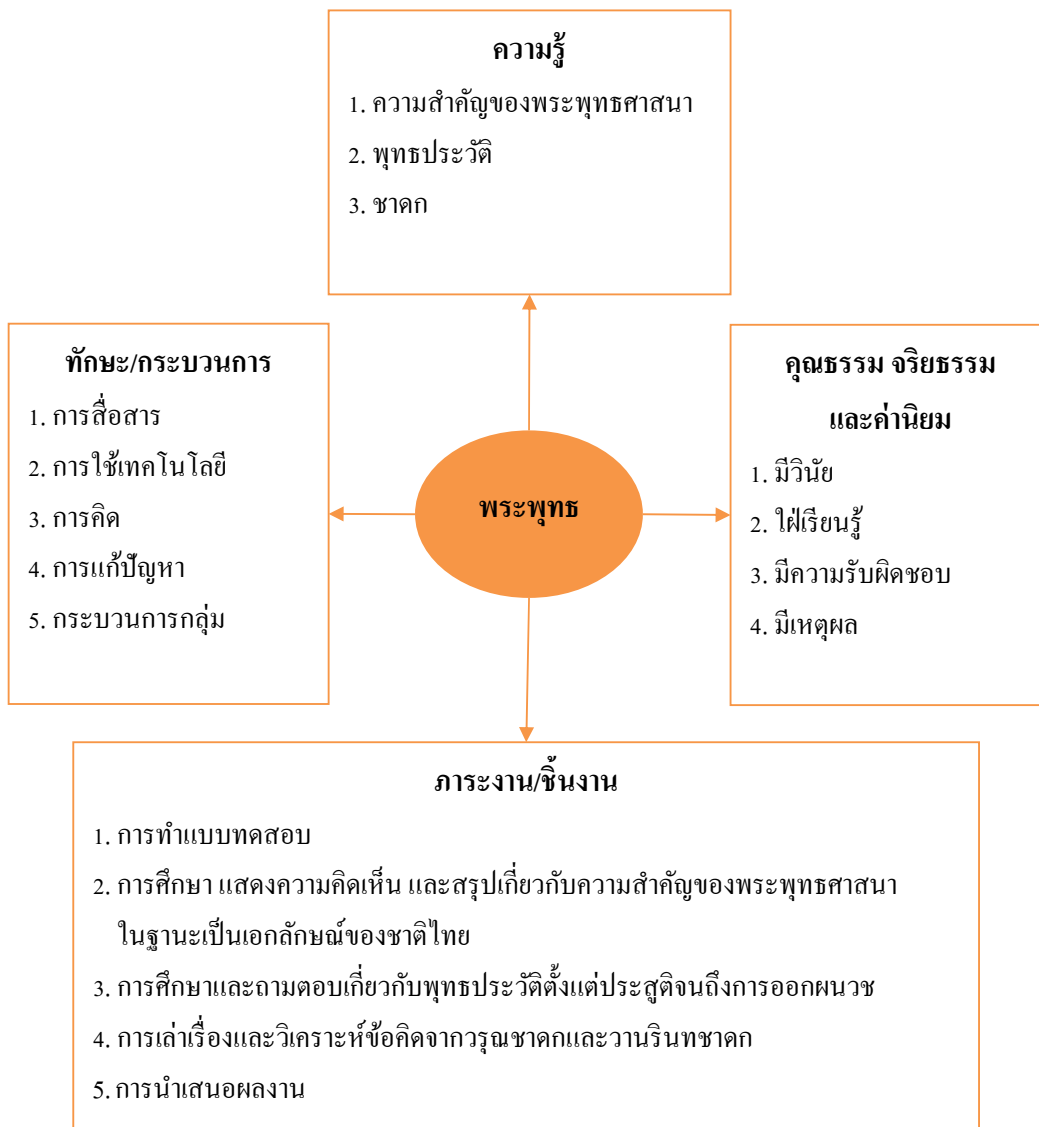
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

พระพุทธ

เวลา 6 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
<p>ตัวชี้วัดชั้นปี</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ป. 2/1) สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/2) ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3) 	
<p>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย ในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย พุทธประวัติ คือ ประวัติของพระพุทธเจ้าการศึกษาพุทธประวัติจะทำให้เกิดศรัทธา ในคุณงามความดีของพระพระพุทธเจ้า และนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ชาดก คือ เรื่องราวของพระโพธิสัตว์ในอดีตชาติการศึกษาชาดกและวานรินทชาดก จะทำให้เราได้ข้อคิดที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ 	<p>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน</p> <ol style="list-style-type: none"> เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย การศึกษาพุทธประวัติมีประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาอย่างไร การนำข้อคิดจากวรรณชาดกและวานรินทชาดก ไปประพฤติปฏิบัติจะเกิดผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไร
<p>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ เอกลักษณ์ ชาวพุทธ แรกนาขวัญ เทวทูต 4 พุทธกาล พระโพธิสัตว์ พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านนิสัยใจคอ และด้านวิถีชีวิต การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช จะช่วยทำให้เกิดศรัทธาในคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า และได้แบบอย่างในการดำเนินชีวิต วรรณชาดกให้ข้อคิดเกี่ยวกับการทำงาน คือ งานใดมี 	<p>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายและแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เล่าพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช วิเคราะห์และนำข้อคิดจากวรรณชาดก และวานรินทชาดก ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

<p>ความจำเป็นรีบด่วนต้องรีบทำก่อน ส่วนวารินทชาดก ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ธรรมะ อดิ และจาคะ เราควรรนำข้อคิดจากชาดกทั้ง 2 นี้ ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน</p>	
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษา แสดงความคิดเห็น และสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย</p> <p>1.2 ศึกษาและถามตอบเกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช</p> <p>1.3 เล่าเรื่องและวิเคราะห์ข้อคิดจากวรรณชาดกและวารินทชาดก</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การทดสอบ 2) การสนทนาซักถาม 3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ 	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) การบันทึกการสนทนาซักถาม 3) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้อีกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา</p>	<p>เวลา 2 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พุทธประวัติ</p>	<p>เวลา 2 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ชาดก</p>	<p>เวลา 2 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 2 ชั่วโมง
--	---

1. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ซึ่งพิจารณาได้จากด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านนิสัยใจคอ และด้านวิถีชีวิต

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยได้ (K)
2. เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย (A)
3. สื่อสารและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
  - 1.1 ด้านวัฒนธรรมและประเพณี
  - 1.2 ด้านนิสัยใจคอ
  - 1.3 ด้านวิถีชีวิต

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
- ศิลปะ → ออกแบบและตกแต่งแผนที่ความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
4. ครูซักถามนักเรียนว่า ทราบหรือไม่ว่า ศาสนามีความจำเป็นต่อเราอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นให้นักเรียนดูภาพวัฒนธรรมและประเพณีที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้ การกราบ การแห่เทียนพรรษา แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- 1) เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร
  - 2) นักเรียนเคยปฏิบัติเหมือนบุคคลในภาพหรือไม่ ถ้าเคย ได้ปฏิบัติอย่างไร
5. ครูสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยง ไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นสุ่มถามนักเรียน 2–3 คน ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
7. ครูอธิบายหรือให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง ด้านวัฒนธรรมและประเพณี
8. ครูให้นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา ด้านวัฒนธรรมและประเพณี โดยครูเขียนตัวอย่างที่ถูกต้องลงบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนเขียนบันทึกลงในสมุด
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา ด้านวัฒนธรรมและประเพณี โดยให้นักเรียนเขียนลงในสมุด
10. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง ด้านนิสัยใจคอและด้านวิถีชีวิต แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

11. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับ

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาจากเรื่อง ด้านนิสัยใจคอและด้านวิถีชีวิต ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม พร้อมทั้งตรวจแผนที่ความคิดของนักเรียนที่ได้ทำมา

12. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของศาสนาเรื่อง ด้านนิสัยใจคอและด้านวิถีชีวิต จากนั้นซักถามนักเรียนว่า พระพุทธศาสนามีความสำคัญอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

13. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนว่า พระพุทธศาสนานอกจากจะมีความสำคัญต่อสังคมไทยแล้วยังมีความสำคัญต่อประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย เพราะพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในหลายศาสนาที่นับถือกันในประเทศสมาชิกอาเซียน

14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและเสริมความรู้ในส่วนที่นักเรียนขาด

15. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเรื่อง ด้านนิสัยใจคอและด้านวิถีชีวิต จากนั้นให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

16. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

17. ครูให้นักเรียนหาภาพจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แล้วนำมาสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กันว่า ภาพดังกล่าวสอดคล้องกับเรื่องที่เราเรียนอย่างไร

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

19. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

20. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง ประสูติ แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาเพื่อเผยแพร่ความรู้

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ภาพที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การไหว้ การกราบ การแห่เทียนพรรษา
3. แบบบันทึกความรู้
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

พุทธประวัติ

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

พุทธประวัติ คือ ประวัติของพระพุทธเจ้า การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการเสด็จออกผนวชจะช่วยให้เกิดศรัทธาในคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า และสามารถนำพระจริยาวัตรของพระองค์มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

• สรุปลงพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส.1.1 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชได้อย่างถูกต้อง (K)
2. เห็นความสำคัญและมีความสนใจอยากศึกษาพุทธประวัติ (A)
3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพุทธประวัติและเล่าพุทธประวัติให้คนอื่นฟังได้อย่างถูกต้อง (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่องพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- พุทธประวัติ
  1. ประสูติ

2. เหตุการณ์หลังประสูติ

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับพุทธประวัติ และเขียนเรียงความเรื่องพระพุทธเจ้าของฉันทน์
การงานอาชีพฯ	➔	ออกแบบแผ่นพับเกี่ยวกับพุทธประวัติเพื่อเผยแพร่ความรู้

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 4

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนเล่นเกมตอบคำถามเกี่ยวกับพุทธประวัติที่ได้เรียนรู้มาแล้ว โดยให้นักเรียนตอบคำถามจากบัตรคำถาม ใครตอบได้ให้ยกมือขึ้นตอบ คนที่ตอบคำถามถูกมากที่สุดเป็นคนชนะ ครูกล่าวชมเชยนักเรียนคนที่ชนะ และสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง พุทธประวัติ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา จากนั้นสุ่มถามนักเรียน 2-3 คน ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งตรวจแผนที่ความคิดที่นักเรียนได้ทำมา
5. ครูนำภาพพุทธประวัติให้นักเรียนดู จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามว่า บุคคลในภาพคือใคร เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติอย่างไร
6. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง ประสูติ จากนั้นซักถามเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เช่น พระพุทธเจ้าประสูติที่ไหน ทำไมถึงไปประสูติที่นั่น ภาพเทวีลดาบหรืออสิตดาบมีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใดพระนางสิริมหามายาจึงสิ้นพระชนม์หลังการประสูติพระราชกุมารได้ 7 วัน เพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง ประสูติ โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
8. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง เหตุการณ์หลังประสูติ แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 5

9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธประวัติจากเรื่อง เหตุการณ์หลังประสูติ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นตรวจผลงานของนักเรียน และสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน
10. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง ประสูติ เพื่อเป็นการทบทวนความจำให้กับนักเรียน

11. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมาจับสลากเลือกเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง เหตุการณ์หลังประสูติ กลุ่มละ 1 เรื่อง จากเรื่องต่อไปนี้

- 1) แรกนาขวัญ
- 2) การศึกษา
- 3) การอภิเษกสมรส
- 4) การเห็นเทวทูต 4
- 5) การออกผนวช

12. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมประเด็นคำถาม โดยบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลการสร้างคำถามและคำตอบ จากนั้นถามเพื่อนต่างกลุ่มให้ช่วยกันตอบ ครูอาจเพิ่มเติมคำถามเพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน เช่น

- 1) เมื่อมีพระชนมายุได้ 8 พรรษา เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปะศาสตร์ 18 ประการในสำนักของใคร
- 2) เพราะเหตุใดพระเจ้าสุทโธทนะจึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างปราสาท 3 องค์ สำหรับเป็นที่ประทับ 3 ฤดู ให้แก่เจ้าชายสิทธัตถะ
- 3) ทำไมเจ้าชายสิทธัตถะจึงเสด็จออกผนวช

13. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับศาสนาของศาสนาต่าง ๆ ที่นับถือกันในประเทศสมาชิกอาเซียนว่ามีใครบ้าง จากนั้นให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติศาสดาของศาสนานั้น ๆ เช่น ประวัติพระเยซูคริสต์ศาสดาของคริสต์ศาสนา ประวัติของนบีมุฮัมมัดศาสดาของศาสนาอิสลาม

14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และสรุปเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนขาดหรือยังไม่เข้าใจให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

15. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า การที่พระพุทธเจ้าทรงใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) ในการบำเพ็ญเพียรจนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร และนักเรียนจะนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

16. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

17. ครูแนะนำให้นักเรียนนำข้อคิดหรือแบบอย่างที่ได้จากการเรียนรู้เรื่อง พุทธประวัติ ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

18. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พุทธประวัติ โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด ซึ่งอาจสรุปเป็นแบบความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ก็ได้

19. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วรณชาดก แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความสั้น ๆ เรื่อง พระพุทธเจ้าของฉัน แล้วช่วยกันคัดเลือกผลงานจัดป้ายนิเทศ
2. ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเกี่ยวกับพุทธประวัติเพื่อเผยแพร่ความรู้

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. บัตรคำถาม
2. ภาพพุทธประวัติเกี่ยวกับประสูติจนถึงการออกผนวช
3. สลากหัวข้อเรื่องสำหรับแบ่งกลุ่มเพื่อให้นักเรียนตั้งคำถาม
4. แบบบันทึกข้อมูลการสร้างคำถามและคำตอบ
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ชาดก

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ชาดก คือ เรื่องราวของพระโพธิสัตว์ในชาติต่าง ๆ กว่า 500 ชาติ ก่อนที่จะประสูติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในชาติสุดท้าย การศึกษาวรรณชาดก จะทำให้เราได้ข้อคิดเกี่ยวกับการทำงาน คือ งานใดมีความจำเป็นรีบด่วนต้องรีบทำก่อน และการศึกษาวรรณิทชาดกทำให้เราได้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ธรรมะ ชาติ และจาคะ ซึ่งข้อคิดเหล่านี้สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

• ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายและเล่าเรื่องวรรณชาดกและวรรณิทชาดกได้ (K)
- เห็นคุณค่าและมีความสนใจศึกษาวรรณชาดกและวรรณิทชาดก (A)
- วิเคราะห์ข้อคิดจากวรรณชาดกและวรรณิทชาดก และนำข้อคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง วรรณชาดก และวรรณิทชาดก 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

• ชาดก

1. วรุณชาดก-ชายหนุ่มผู้เกียจคร้าน
2. วานรินทชาดก-พญาลิงเจ้าปัญญา

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง คิด อ่าน เขียน และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วรุณชาดก และวานรินทชาดก
ศิลปะ	➔	จัดป้ายนิเทศและแสดงละครเกี่ยวกับชาดก

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 6

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ่งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูซักถามนักเรียนว่าเคยฟังนิทานเกี่ยวกับชาดกบ้างหรือไม่ ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

คิดเห็น

4. ครูพูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า กว่าจะพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ได้นั้น พระองค์ต้องบำเพ็ญเพียรหลายร้อยชาติ เราเรียกเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้าในชาติต่าง ๆ ว่า ชาดก

5. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ชาดกเป็นเรื่องราวที่พระพุทธเจ้าที่ทรงใช้เทศน์สอนพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนทั่วไป ชาดกมี 500 กว่าเรื่อง แต่ในชั้นนี้มีสอน 2 เรื่อง คือ วรุณชาดกและวานรินทชาดก

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง วรุณชาดก ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา จากนั้นตรวจผลงานของนักเรียน แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน

7. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วรุณชาดก ให้นักเรียนฟัง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

8. ครูอาสาสมัครนักเรียนให้ออกมาเล่าเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วรุณชาดก ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียนเพื่อเป็นการทบทวนความรู้

9. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- 1) เพราะอะไรศิษย์จึงตัดสินใจนอนพักที่โคนกิ่งกุ่ม
- 2) ถ้านักเรียนเป็นศิษย์คนนั้น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อต้องเข้าไปเก็บฟืน

10. ครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียน และอธิบายเพิ่มเติม

11. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับชาดกเรื่อง วรุณชาดก ว่าให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดจากชาดกเรื่อง วรณชาดก โดยครูเขียนข้อคิดลงบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนคัดลอกลงในสมุด

13. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วานรินทชาดก แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 7

14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง วานรินทชาดก ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา จากนั้นตรวจผลงานของนักเรียน แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน

15. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วานรินทชาดก ให้นักเรียนฟัง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

16. ครูอาสาสมัครนักเรียนให้ออกมาเล่าเกี่ยวกับชาดกเรื่อง วานรินทชาดก ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการทบทวนความรู้

17. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาคติวิเคราะห์เกี่ยวกับชาดกเรื่อง วานรินทชาดก ว่าให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร

18. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดจากชาดกเรื่อง วานรินทชาดก โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกสรุปลงในสมุด

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

19. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 4-6 คน ทำใบงานเรื่อง ข้อคิดจากชาดก จากนั้นสุ่มเลือกผลงานของนักเรียนบางกลุ่ม ให้ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และช่วยกันสรุปความรู้จากใบงาน

20. ครูสรุปความรู้เพิ่มเติมว่า ข้อคิดที่ได้จากชาดกทั้งสองเรื่อง เราสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยเฉพาะในเรื่องของ 3 ห่วง (ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) และ 2 เงื่อนไข (ได้แก่ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม)

21. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิด (หรืออาจมอบหมายให้นักเรียนไปสืบค้นหรือสำรวจ) ว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา มีเรื่องราวที่เกี่ยวกับอดีตชาติของศาสนาหรือไม่ อย่างไร แล้วนำข้อมูลมาเล่าสู่กันฟังในชั้นเรียน

22. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาดก แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

23. ครูแนะนำให้นักเรียนนำข้อคิดหรือคุณธรรมที่ได้จากการเรียนรู้เรื่อง วรณชาดกและวานรินทชาดก ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสังเกตและบันทึกผลการปฏิบัติ

24. ครูแนะนำให้นักเรียนนำข้อคิดหรือคุณธรรมเกี่ยวกับชาดกไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

25. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ชาดก โดยให้นักเรียนสรุปลงในสมุด ซึ่งอาจสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ก็ได้

26. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

27. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

28. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม เรื่อง พระรัตนตรัยแล้วเขียนสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มโดยให้กลุ่มที่ 1 แสดงนิทานชาดกเรื่อง วรุณชาดก และกลุ่มที่ 2 แสดงเรื่อง วานรินทชาดก ให้เพื่อน ๆ ช่วยกันประเมินผล

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับชาดก เพื่อเผยแพร่ความรู้และคุณธรรมจากชาดกให้คนอื่นได้รู้และนำไปปฏิบัติ

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. ภาพประกอบชาดกเรื่อง วรุณชาดกและวานรินทชาดก
3. ใบงานเรื่องข้อคิดจากชาดก
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

พระธรรม

เวลา 12 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
<p>ตัวชี้วัดชั้นปี</p> <ol style="list-style-type: none"> บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/4) ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและโรงเรียนตามหลักศาสนา (ส 1.1 ป. 2/5) บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ (ส 1.1 ป. 2/7) 	
<p>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน</p> <p>นักเรียนจะเข้าใจว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> พระรัตนตรัยเป็นสิ่งเคารพสูงสุดที่ชาวพุทธจะต้องศรัทธาและเลื่อมใสในพระรัตนตรัย โดยการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง โอวาท 3 เป็นหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามโอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอวาท 3 จะทำให้เกิดความสุข ความเจริญ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข พุทธศาสนสุภาษิตเป็นข้อความสั้น ๆ ทางพระพุทธศาสนาที่ให้ข้อคิดหรือคติสอนใจสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ การกระทำความดีสามารถทำได้หลายวิธีและทำได้ไม่ยาก เช่น การกระทำความดีของตนเอง การกระทำความดีของบุคคลในครอบครัว การกระทำความดีของบุคคลในโรงเรียน ศาสนาส่วนใหญ่จะมีศาสดาผู้ก่อตั้งและคัมภีร์ที่บันทึกและรวบรวมหลักคำสอนไว้ 	<p>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน</p> <ol style="list-style-type: none"> ชาวพุทธควรปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยอย่างไร จึงจะถูกต้อง ถ้าเราไม่ปฏิบัติตนตามหลักธรรมเรื่อง โอวาท 3 จะเกิดผลเป็นอย่างไร การนำข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิตไปประพฤติปฏิบัติตามมีผลดีอย่างไร การกระทำความดีสามารถทำได้อย่างไรบ้าง การเรียนรู้ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ มีประโยชน์อย่างไร
<p>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน</p> <p>นักเรียนจะรู้ว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ ฆราวาส พรหม คัมภีร์ พระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และ พระสงฆ์ เป็นสิ่งเคารพสูงสุดที่ชาวพุทธจะต้อง 	<p>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...</p> <ol style="list-style-type: none"> แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพระรัตนตรัยและวิธีการแสดงความเคารพพระรัตนตรัย อธิบายและถามตอบเกี่ยวกับโอวาท 3 และ

<p>ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง</p> <p>3. โอวาท 3 เป็นหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนตามโอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอวาท 3 จะทำให้เกิดความสุขความเจริญและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข</p> <p>4. พุทธศาสนสุภาษิตเป็นข้อความสั้น ๆ ของพระพุทธศาสนาที่ให้ข้อคิดและคติสอนใจ ได้แก่ นิमितตั้ง สาธุรูปานัง กะตัญญูกะตะเวที และพรหมมาติ มาตาปิตะโร</p> <p>5. การทำความดีสามารถทำได้หลายวิธีและทำได้ไม่ยาก เช่น การทำความดีของตนเอง การทำความดีของบุคคลในครอบครัว การทำความดีของบุคคลในโรงเรียน</p> <p>6. คนไทยนับถือศาสนาแตกต่างกัน บางศาสนามีศาสดาเป็นผู้ก่อตั้ง บางศาสนาไม่มีศาสดาเป็นผู้ก่อตั้ง และศาสนาแต่ละศาสนาจะเรียกชื่อคัมภีร์ที่แตกต่างกัน</p>	<p>หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอวาท 3</p> <p>3. ตำราตรวจการปฏิบัติตนตามหลักธรรมเรื่องโอวาท 3</p> <p>4. สืบค้นข้อมูลและยกตัวอย่างการกระทำที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต</p> <p>5. ยกตัวอย่างการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว และบุคคลในโรงเรียน</p> <p>6. ระบุนามศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ</p>
ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษา แสดงความคิดเห็น และบันทึกความรู้เรื่อง พระรัตนตรัย</p> <p>1.2 ศึกษาและสำรวจการปฏิบัติตนตามโอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอวาท 3</p> <p>1.3 สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว และโรงเรียน</p> <p>1.4 สืบค้นข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเรื่อง ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การสนทนาซักถาม</p> <p>3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบบันทึกการสนทนาซักถาม</p> <p>3) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p>

5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ	5) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้ใจของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
ชั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	เวลา 6 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดี	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ	เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม	เวลา 6 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ชาวพุทธที่ดีต้องแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ให้ถูกต้อง รวมทั้งปฏิบัติตนตาม โอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับโอวาท 3 ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสุข ความเจริญ และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/4)
2. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและ โรงเรียน ตามหลักศาสนา (ส 1.1 ป. 2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของพระรัตนตรัย และแสดงความเคารพพระรัตนตรัยได้ถูกต้อง (K, P)
2. อธิบายความหมายและความสำคัญของโอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องได้ (K)
3. เห็นคุณค่าและความสำคัญของพระรัตนตรัย โอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (A)
4. สื่อสารและนำหลักธรรมเรื่อง โอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม		
---------------------------	--	--

5. สาระการเรียนรู้

1. พระรัตนตรัย
2. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
  - โอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับพระรัตนตรัย และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
การงานอาชีพฯ	➔	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 8

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
4. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาอ่านบทสรุปของตนเองที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า เราสวดมนต์ไหว้พระเพื่ออะไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น
5. ครูสรุปความรู้ให้นักเรียนฟังว่า เราสวดมนต์ไหว้พระเพื่อระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ จากนั้นเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูแสดงบัตรคำ พระรัตนตรัย จากนั้นอ่านให้นักเรียนอ่านตาม 1 เที้ยว แล้วช่วยกันให้ความหมายของพระรัตนตรัย ครูเขียนคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ
7. ครูให้นักเรียนดูภาพพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพดังนี้
  - 1) พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์คืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร
  - 2) เราควรปฏิบัติตนต่อพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์อย่างไร
8. ครูสังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อดูว่านักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับพระรัตนตรัยหรือไม่ อย่างไร

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับพระรัตนตรัย โดยครูให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
10. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับพระรัตนตรัย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
11. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล) แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 9

12. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล) ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน
13. ครูเล่าให้นักเรียนฟังว่าโอวาท 3 มีใจความสำคัญกล่าวถึงการไม่ทำความชั่ว การทำความดี และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสในวันมาฆบูชา เรียกชื่อเต็ม ๆ ว่า โอวาทปาติโมกข์

14. ครูให้นักเรียนดูภาพ เช่น ภาพคนที่ปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 ข้อใดข้อหนึ่งหรือทุกข้อ แล้วสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร
- 2) คนในภาพกำลังทำอะไร
- 3) สิ่งที่คุณในภาพทำเกี่ยวข้องกับหลักธรรมใด
- 4) นักเรียนเคยทำเหมือนคนในภาพหรือไม่ อย่างไร

15. ครูสรุปคำตอบของนักเรียน จากนั้นให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล) ด้วยการใช้ภาพหรือเหตุการณ์ประกอบการสอน พร้อมทั้งซักถามความรู้เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

16. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย จากนั้นร่วมกันสรุปเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การไม่ทำความชั่ว) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล) โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

17. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาหรือสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจธรรม) แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 10

18. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจธรรม) ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน

19. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจธรรม) จากนั้นให้นักเรียนดูภาพหรือกรณีตัวอย่างบุคคลที่ปฏิบัติตนตามหลักเบญจธรรมที่ละภาพ แล้วซักถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- 1) บุคคลในภาพกำลังทำอะไร
- 2) สิ่งที่บุคคลในภาพทำเกี่ยวข้องกับหลักธรรมใด เมื่อทำแล้วจะเกิดผลดีอย่างไร
- 3) นักเรียนเคยทำเหมือนบุคคลในภาพหรือไม่ ถ้าเคยทำ ได้ทำอย่างไร ให้นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนเองทำให้เพื่อน ๆ ฟัง

20. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

21. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น เบญจศีล เบญจธรรม สามารถนำไปพัฒนาหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียนได้หรือไม่ อย่างไร

22. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำ ความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (เบญจธรรม) โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำ ความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (หิริ-โอตตปปะ สังคหวัตถุ 4 และขรราวาสธรรม 4) แล้วสรุปความรู้เป็น แผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 11

24. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอแผนที่ ความคิดเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (หิริ-โอตตปปะ สังคหวัตถุ 4 และ ขรราวาสธรรม 4) ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสรุปมา ให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยเพิ่มเติมในสิ่งที่ นักเรียนขาดและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม

25. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง หิริ-โอตตปปะ สังคหวัตถุ 4 และขรราวาสธรรม 4

26. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นร่วมกันสรุปเกี่ยวกับหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (หิริ-โอตตปปะ สังคหวัตถุ 4 และขรราวาสธรรม 4) โดยครูให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

27. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาหรือสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง (ความกตัญญูทเวที่ต่ออาจารย์และ โรงเรียน) แล้ว สรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 12

28. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ ได้มอบหมายให้ไปอ่านหรือสืบค้นมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูตรวจผลงาน ของนักเรียน

29. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง ความกตัญญูทเวที่ต่อ อาจารย์และ โรงเรียน

30. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมาจับสลากเลือกเรื่อง เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง โอวาท 3 (การทำความดี) และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง กลุ่มละ 1

เรื่อง จากเรื่องต่อไปนี่

- 1) ความกตัญญูทวดที่ต่อครูอาจารย์
- 2) ความกตัญญูทวดที่ต่อ โรงเรียน

31. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องที่กลุ่มจับสลากได้ กลุ่มละ 3 คำถาม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มผลัดกันถามคำถาม ให้เพื่อนต่างกลุ่มช่วยกันตอบ ครูอาจซักถามเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนขาด เช่น ถ้าเรามีความกตัญญูทวดที่ต่อครูอาจารย์จะได้รับผลดีอย่างไร ถ้าเรามีความกตัญญูทวดที่ต่อโรงเรียนจะได้รับผลดีอย่างไร แล้วร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

32. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาหรือสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง มงคล 38 (ความกตัญญูทวดที่ การสงเคราะห์ญาติพี่น้อง) และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นผังมโนทัศน์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 13

33. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา และเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้มอบหมายให้ไปอ่านหรือสืบค้นมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นตรวจผลงานของนักเรียน

34. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่อง มงคล 38 (ความกตัญญูทวดที่ การสงเคราะห์ญาติพี่น้อง) และการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส

35. ครูให้นักเรียนสร้างคำถามคนละ 1 ข้อ ลงในแบบบันทึก เพื่อถามเพื่อนนักเรียน

36. ครูสุ่มตัวอย่างคำถามของนักเรียนคนใด ให้นักเรียนคนนั้นลุกขึ้นถามคำถามเพื่อน ๆ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

37. ครูนำภาพบุคคลที่ปฏิบัติตามหลักธรรม โอวาท 3 และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง ให้นักเรียนดูทีละภาพ แล้วซักถามนักเรียน เพื่อทบทวนความรู้ เช่น

- 1) บุคคลในภาพกำลังทำอะไร
- 2) สิ่งที่บุคคลในภาพทำเกี่ยวข้องกับหลักธรรมใด และเมื่อทำแล้วมีผลดีอย่างไร
- 3) นักเรียนเคยทำเหมือนบุคคลในภาพหรือไม่ ถ้าเคยทำอย่างไร ให้นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนเองได้เคยทำให้เพื่อน ๆ ฟัง

38. ครูนำภาพหรือพฤติกรรมที่นักเรียนได้เล่ามาอธิบายเชื่อมโยง แล้วสรุปให้นักเรียนเห็นถึงผลดีที่เกิดจากการปฏิบัติตาม โอวาท 3 โดยเน้นการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

39. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า มีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อใดบ้างที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้นำหลักธรรมข้อนั้นมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันจะมีผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

40. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับพระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วช่วยกัน

เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

41. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่อง พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

42. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พระรัตนตรัยและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด ซึ่งอาจสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ก็ได้

43. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตเรื่อง นิमित्त สาธุรูปานํ กตญญูกตเวทิตา: ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี และสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูนำนักเรียนไปวัด เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติต่อพระรัตนตรัย บันทึกขั้นตอนการปฏิบัติ แล้วนำเสนอในชั้นเรียน
2. ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองในหนึ่งสัปดาห์ว่า ได้ปฏิบัติตนตามโอวาท 3 ข้อใดบ้าง เขียนบันทึกแล้วนำเสนอในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. บัตรคำ พระรัตนตรัย
3. ภาพพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์
4. แบบบันทึกความรู้
5. แบบบันทึกข้อมูลการสร้างคำถามและคำตอบของนักเรียน
6. ภาพหรือเหตุการณ์ประกอบการศึกษาเรื่อง การไม่ทำความชั่ว การทำความดี และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง
7. ภาพบุคคลที่ปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3
8. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
9. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
11. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

12. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
13. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

พุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

พุทธศาสนสุภาษิตเป็นคำพูดหรือคำสอนสั้น ๆ ที่ให้ข้อคิดหรือคติเตือนใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น นิमित्तํ สาธุรูปานํ กะตัญญุกตเวทิตา: ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี และพुरुหมาดิ มาตาปิโตโร: มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร

การทำความดีสามารถทำได้หลายวิธีและไม่ยาก การทำความดีในแต่ละครั้งผลดีจะเกิดขึ้นทั้งแก่ผู้ที่ทำและเกิดขึ้นแก่ผู้อื่นด้วย เช่น การทำความดีของตนเอง การทำความดีของบุคคลในครอบครัว การทำความดีของบุคคลในโรงเรียน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/4)
2. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและโรงเรียน ตามหลักศาสนา (ส 1.1 ป. 2/5)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิตได้ (K)
2. อธิบายการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียนได้ (K)
3. เห็นคุณค่าและความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิต (A)
4. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียน (A)
5. นำข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (P)
6. ปฏิบัติตนในการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต และการกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- พุทธศาสนสุภาษิต
  - 1.1 นิमित्त สาธุรูปานํ กตญญุกตเวทิตา: ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี
  - 1.2 พุรหุมาติ มาตาปิโตโร: มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร
- การกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียน
  - 2.1 การกระทำความดีของตนเอง
  - 2.2 การกระทำความดีของบุคคลในครอบครัว
  - 2.3 การกระทำความดีของบุคคลในโรงเรียน

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตและการกระทำความดีของตนเอง และบุคคลในครอบครัวและ โรงเรียน
- ศิลปะ → จัดทำป้ายพุทธศาสนสุภาษิต
- การงานอาชีพฯ → สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตและการกระทำความดีของตนเอง และบุคคลในครอบครัวและ โรงเรียน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 14

- ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
- ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ครูสุ่มเลือกนักเรียน 3-4 คน ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา จากนั้น

ซักถามนักเรียนว่า เราควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีตามหลักพระพุทธศาสนา

4. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ความกตัญญูตเวทียเป็นเครื่องหมายของคนดีตามหลักพระพุทธศาสนา พร้อมกับกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นเชื่อมโยงความรู้ไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูให้นักเรียนอ่านบัตรคำ พุทธศาสนสุภาษิต แล้วอธิบายความหมายของพุทธศาสนสุภาษิตให้นักเรียนฟัง

6. ครูเขียนพุทธศาสนสุภาษิตบทว่า นิमितฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญุตเวทิตา: ความกตัญญูตเวทียเป็นเครื่องหมายของคนดี บนกระดานดำ

7. ครูอ่านพุทธศาสนสุภาษิตให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนอ่านตาม จากนั้นอธิบายความหมาย พร้อมยกตัวอย่างพฤติกรรมของบุคคลที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตให้นักเรียนฟัง

8. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำของตนเองที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตบทดังกล่าว แล้วบอกกล่าวตรงกับพุทธศาสนสุภาษิตอย่างไร ครูกล่าวชมเชยนักเรียน

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตเรื่อง นิमितฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญุตเวทิตา: ความกตัญญูตเวทียเป็นเครื่องหมายของคนดี

ชั่วโมงที่ 15

10. ครูทบทวนพุทธศาสนสุภาษิตที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว จากนั้นเขียนพุทธศาสนสุภาษิตบทว่า พุรฺหมาดิ มาดาปิตโร: มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร บนกระดานดำ

11. ครูอ่านพุทธศาสนสุภาษิตให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนอ่านตาม จากนั้นอธิบายความหมาย พร้อมยกตัวอย่างพฤติกรรมของบุคคลที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตให้นักเรียนฟัง

12. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำของตนเองที่สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิต แล้วบอกกล่าวตรงกับพุทธศาสนสุภาษิตอย่างไร ครูกล่าวชมเชยนักเรียน

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตเรื่อง พุรฺหมาดิ มาดาปิตโร: มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

14. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัว และโรงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 16

15. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมาและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นตรวจผลงานของนักเรียน

16. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า เมื่อเราเห็นคนในครอบครัวและในโรงเรียนกระทำความดีต่าง ๆ แล้ว เรารู้สึกอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

17. ครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียน จากนั้นให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการกระทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียน พร้อมทั้งตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

1. การกระทำความดีคืออะไร
2. เราสามารถกระทำความดีได้ด้วยวิธีใดบ้าง
3. การกระทำความดีจะเกิดผลต่อตนเองและบุคคลในครอบครัวและโรงเรียนอย่างไร

18. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

19. ครูให้นักเรียนค้นหาพุทธศาสนสุภาษิตที่สามารถนำข้อคิดมาปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียนและพุทธศาสนสุภาษิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

20. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

21. ครูให้นักเรียนนำข้อคิดจากพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

22. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิตและการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด ซึ่งอาจสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ก็ได้

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ เรื่อง พระพุทธศาสนา แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนค้นคว้าพุทธศาสนสุภาษิตเพิ่มเติมจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในห้องสมุด คนละ 3-5 บท นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกพุทธศาสนสุภาษิตพร้อมคำแปล จัดทำเป็นป้ายพุทธศาสนสุภาษิต ตกแต่งให้สวยงาม แล้วนำไปติดที่ต้นไม้บริเวณโรงเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. บัตรคำ พุทธศาสนสุภาษิต
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

นอกจากคนไทยจะนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว คนไทยยังนับถือศาสนาอื่น ๆ อีก ที่สำคัญ ได้แก่ คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งศาสนาเหล่านี้มีศาสดาผู้ก่อตั้ง (ยกเว้นศาสนาพราหมณ์-ฮินดู) และคัมภีร์ที่บันทึกและรวบรวมหลักคำสอนแตกต่างกัน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ (ส 1.1 ป 2/7)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ได้ (K)
2. เห็นคุณค่าและมีความสนใจศึกษาประวัติศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ (A)
3. ตีพิมพ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ศาสดาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ
  1. พระพุทธศาสนา

2. ศาสนาอิสลาม
3. คริสต์ศาสนา
4. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➔ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ
- การงานอาชีพ ➔ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 17

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนบอกชื่อศาสนาที่ตนนับถือหรือศาสนาที่รู้จักว่ามีศาสนาอะไรบ้าง
4. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนและสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยง ไปสู่เรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เพิ่มเติม

6. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนาของประชาชนชาวไทย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

7. ครูให้ความรู้โดยสรุปเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ
8. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
9. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมาจับสลากเลือกเรื่อง

เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ กลุ่มละ 1 ศาสนา จากศาสนาต่อไปนี้

- 1) พระพุทธศาสนา
- 2) คริสต์ศาสนา
- 3) ศาสนาอิสลาม
- 4) ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

10. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน สืบค้น และเตรียมประเด็นคำถามจากเรื่องที่กลุ่มจับสลากได้ จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง พระพุทธศาสนา ถามเพื่อนต่างกลุ่มให้ช่วยกันตอบ ครูอาจซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นที่ประเทศใด ใครเป็นศาสดาของ

พระพุทธศาสนา เพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ เรื่อง คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 18

13. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของพระพุทธศาสนา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เพิ่มเติม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของคริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม

14. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง คริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม ถามเพื่อนต่างกลุ่มให้ช่วยกันตอบ ครูอาจซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของคริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม เช่น คริสต์ศาสนาเกิดขึ้นที่ประเทศใด ใครเป็นศาสดาของคริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลามเกิดขึ้นที่ประเทศใด ใครเป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม เพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของคริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

16. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 19

17. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของคริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เพิ่มเติม

18. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

19. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ผลัดกันถามเพื่อนต่างกลุ่มให้ช่วยกันตอบ ครูอาจซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูเกิดขึ้นที่ประเทศใด ใครเป็นศาสดาของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

20. ครูชูป้ายชื่อคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ได้แก่ ป้ายพระไตรปิฎก อัลกุรอาน ไบเบิล พระเวท ให้นักเรียนดู ให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า เป็นชื่อคัมภีร์ของศาสนาใด จากนั้นครูชูป้ายชื่อศาสนาต่าง ๆ ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา และพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนตอบว่ามีใครเป็นศาสดา

21. ครูซักถามนักเรียนว่า ทำไมเราต้องศึกษาประวัติศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ ที่เราไม่ได้นับถือ และการศึกษาเรื่องดังกล่าวมีประโยชน์อย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

22. ครูสรุปความรู้ พร้อมทั้งเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่า ศาสนาดังกล่าวเป็นศาสนาที่ประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียนนับถือ และมีประเทศใดบ้างที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

23. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

24. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

25. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด ซึ่งอาจสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ก็ได้

26. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

27. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

28. ครูมอบหมายให้นักเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์ เรื่อง พุทธสาวก เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง ศาสนาและคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ จากสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เที่ยบบันทึก แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. แบบบันทึกความรู้
3. ป้ายชื่อคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ
4. ป้ายชื่อศาสนาต่าง ๆ
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

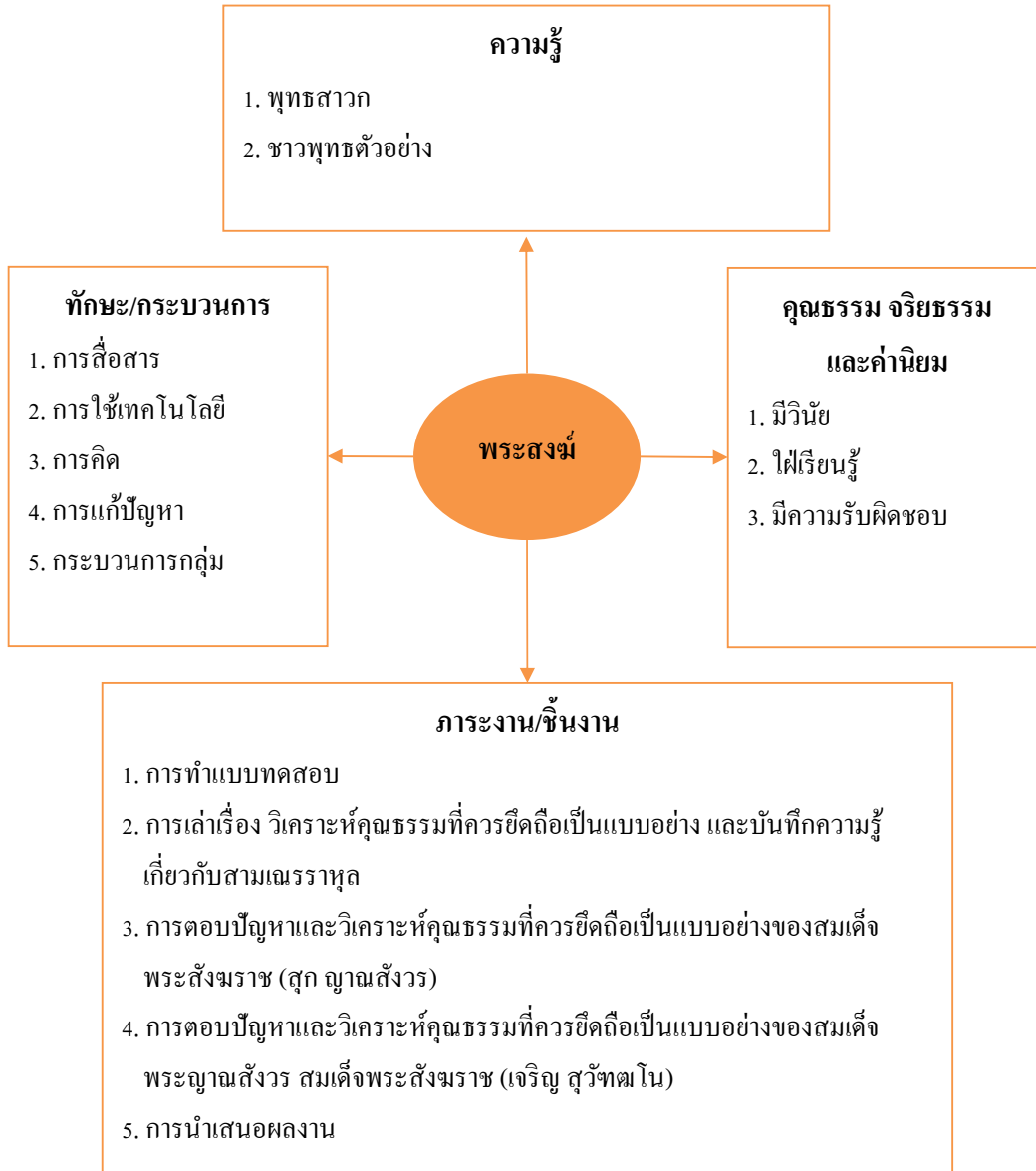
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

พระสงฆ์

เวลา 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
<p>ตัวชี้วัดชั้นปี</p> <ul style="list-style-type: none"> ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาคก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3) 	
<p>ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน</p> <p>นักเรียนจะเข้าใจว่า...</p> <p>การศึกษาประวัติของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) ทำให้เราได้ข้อคิด คุณธรรม และแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</p>	<p>คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน</p> <p>การศึกษาประวัติของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) มีผลคืออย่างไร</p>
<p>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน</p> <p>นักเรียนจะรู้ว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ สามเณร บรรพชา สมเด็จพระสังฆราช วิปัสสนาธุระ สามเณรราหุลเป็นพุทธสาวกที่ได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นผู้เลิศในด้านใฝ่ศึกษา เพราะตั้งใจศึกษาคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและพระสารีบุตรผู้เป็นพระอาจารย์ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) เป็นชาวพุทธตัวอย่างในเรื่องความมีเมตตากรุณา ทั้งต่อคนและสัตว์ โดยเฉพาะไก่ป่า จึงได้รับพระสมัญญาว่า สังฆราชไก่เถื่อน สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) เป็นชาวพุทธตัวอย่างในเรื่องใฝ่พระทัยในการศึกษา เพราะทรงมีผลงานในด้านต่าง ๆ มากมาย การประพฤติตนตามข้อคิด คุณธรรม และแบบอย่างการดำเนินชีวิตของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช (เจริญ 	<p>ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...</p> <ol style="list-style-type: none"> เล่าประวัติโดยย่อของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) นำคุณธรรมของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน) ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

<p>สุวัทนา) จะช่วยให้เรามีความสุขประสบความสำเร็จในชีวิต และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข</p>	
<p>ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 เล่าเรื่อง วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง และบันทึกความรู้เกี่ยวกับสามเนรราहुल</p> <p>1.2 ตอบปัญหาและวิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร)</p> <p>1.3 ตอบปัญหาและวิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัทนา)</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การทดสอบ 2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ 	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
<p>3. สิ่งที่มีงประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้ใจของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
<p>ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง</p>	<p>เวลา 3 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สามเณรราหุลเป็นพุทธสาวกองค์หนึ่งของพระพุทธเจ้าที่มีคุณธรรมโดดเด่นในเรื่องใฝ่ศึกษา สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) เป็นชาวพุทธตัวอย่างในเรื่องความมีเมตตากรุณาทั้งต่อคนและสัตว์โดยเฉพาะไก่ป่า จึงได้รับพระสมัญญาว่า สังฆราชไก่เถื่อน สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นชาวพุทธตัวอย่างในเรื่องใฝ่พระทัยในการศึกษา ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้เราควรนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีในการดำเนินชีวิต

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าประวัติและผลงานของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ได้ (K)
2. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ได้ (K, P)
3. ชื่นชมและนำคุณธรรมความดีงามของสามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) มาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้ (A, P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง พุทธสาวก และชาวพุทธตัวอย่าง 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. พุทธสาวก
  - สามเณรราหุล
2. ชาวพุทธตัวอย่าง
  - 2.1 สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร)
  - 2.2 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน)

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน เขียน และเล่าเรื่องสามเณรราหุล
ภาษาต่างประเทศ	➔	เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษจากวีดิทัศน์เรื่อง พระพุทธเจ้า (The Buddha)

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 20

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จาก เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาจากนั้นให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง พระพุทธเจ้า (The Buddha)
5. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า วีดิทัศน์ที่นักเรียนดู ใครเป็นพุทธสาวก และใครเป็นชาวพุทธตัวอย่าง นักเรียนรู้ได้อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบและยกตัวอย่าง
6. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า พุทธสาวก หมายถึง สาวกของพระพุทธเจ้าที่เป็นพระอริยบุคคลเกิดในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์อยู่ ส่วนชาวพุทธตัวอย่าง หมายถึง ชาวพุทธรุ่นหลังซึ่งเกิดในสมัยหลังจากที่พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานแล้ว อาจจะไม่เป็นพระอริยบุคคลก็ได้ พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่างในพระพุทธศาสนามีมากมายหลายท่าน ดังที่ได้ช่วยกันยกตัวอย่างมาแล้ว ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ศึกษาเพียง 3 ท่าน ได้แก่ สามเณรราหุล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวัฑฒโน)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

7. ครูให้นักเรียนดูภาพพระปฐมสมโพธิ์ที่เกี่ยวกับสามเณรราหุล 5 ภาพ คือ
  - 1) ภาพตอนที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จไปเยี่ยมพระนางพิมพา ซึ่งกำลังบรรทมหลับสนิท
  - 2) ภาพตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จบิณฑบาตในเมืองกบิลพัสดุ์ พระนางพิมพาชี้ให้ราหุลกุมารดู
  - 3) ภาพตอนที่พระนางพิมพาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่ปราสาท

4) ภาพตอนที่ราหุลกุมารเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พุทธชรัสสมมติ

5) ภาพตอนที่พระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรบวชราหุลกุมารเป็นสามเณร

8. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าเป็นภาพเกี่ยวกับประวัติของใคร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเฉลยคำตอบ จากนั้นเล่าเรื่องสามเณรราหุลประกอบภาพให้นักเรียนฟัง

9. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 3 คน ให้ออกมาเล่าประวัติของสามเณรราหุลต่อกันจนจบเรื่อง (โดยคนที่ 1 เล่าจบตรงไหน คนที่ 2 และคนที่ 3 เล่าต่อกันจนจบ)

10. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและร่วมกันวิเคราะห์ว่า สามเณรราหุลมีคุณธรรมอะไรบ้างที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน แล้วให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

11. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

12. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสามเณรราหุล แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

13. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติสาวกและคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของศาสนาอื่น ๆ ที่นับถือกันในประเทศสมาชิกอาเซียน สรุปบันทึก และรวบรวมเป็นผลงาน

14. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับชาวพุทธตัวอย่างเรื่อง พระประวัติของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 21

15. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมาและสุ่มเลือกนักเรียนให้ออกมาเล่าประวัติสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสรุปมา โดยครูคอยเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนขาดหรือไม่เข้าใจ จากนั้นครูตรวจผลงานของนักเรียน

16. ครูทบทวนความหมายของชาวพุทธตัวอย่าง จากนั้นนำภาพของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ให้นักเรียนดู แล้วเล่าประวัติและพระกรณียกิจของพระองค์ให้นักเรียนฟัง

17. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ให้แต่ละฝ่ายตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ถามเพื่อนต่างฝ่ายให้ช่วยกันตอบ โดยครูคอยให้คำแนะนำหรือเสริมความรู้เสริมในส่วนที่นักเรียนขาด

18. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

19. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับชาวพุทธตัวอย่างเรื่อง สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนที่ความคิด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 22

20. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) จากนั้นครูตรวจผลงานของนักเรียน แล้วเล่าประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ

พระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ให้นักเรียนฟัง

21. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ให้แต่ละฝ่ายตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับพระประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ถามเพื่อนต่างฝ่ายให้ช่วยกันตอบ โดยครูคอยให้คำแนะนำหรือเสริมความรู้ในส่วนที่นักเรียนขาดหรือยังไม่เข้าใจ

22. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับพระประวัติและพระกรณียกิจของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) จากนั้นแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 4–6 คน ทำใบงานเรื่อง วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

23. ครูบอกกับนักเรียนว่า แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่างแต่ละท่านสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องอะไรบ้าง

24. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

25. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติสาวกและคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของศาสนาต่าง ๆ ที่นับถือกันในประเทศสมาชิกอาเซียน สรุป บันทึก และรวบรวมเป็นผลงาน

26. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับชาวพุทธตัวอย่าง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

27. ครูแนะนำให้นักเรียนนำคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

28. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุด หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

29. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

30. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

31. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี เรื่อง มารยาทชาวพุทธ แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติและผลงานของสามเณรราหูล สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. วิดีทัศน์เกี่ยวกับพุทธประวัติเรื่อง พระพุทธเจ้า (The Buddha)
3. ภาพพระปฐมสมโพธิ์ 5 ภาพ คือ
  - 1) ภาพตอนที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จไปเยี่ยมพระนางพิมพา ซึ่งกำลังบรรทมหลับสนิท
  - 2) ภาพตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จบิณฑบาตในเมืองกบิลพัสดุ์ พระนางพิมพาชี้ให้ราหูลกุมารดู
  - 3) ภาพตอนที่พระนางพิมพาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่ปราสาท
  - 4) ภาพตอนที่ราหูลกุมารเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลขอราชสมบัติ
  - 5) ภาพตอนที่พระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรบวชราหูลกุมารเป็นสามเณร
4. แบบบันทึกความรู้
5. แบบบันทึกคำถามและคำตอบในเกมปุ่นจนา-วิสัยนา
6. ใบงานเรื่อง วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง
7. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
8. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
  9. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
  10. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
  11. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
  12. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10.บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

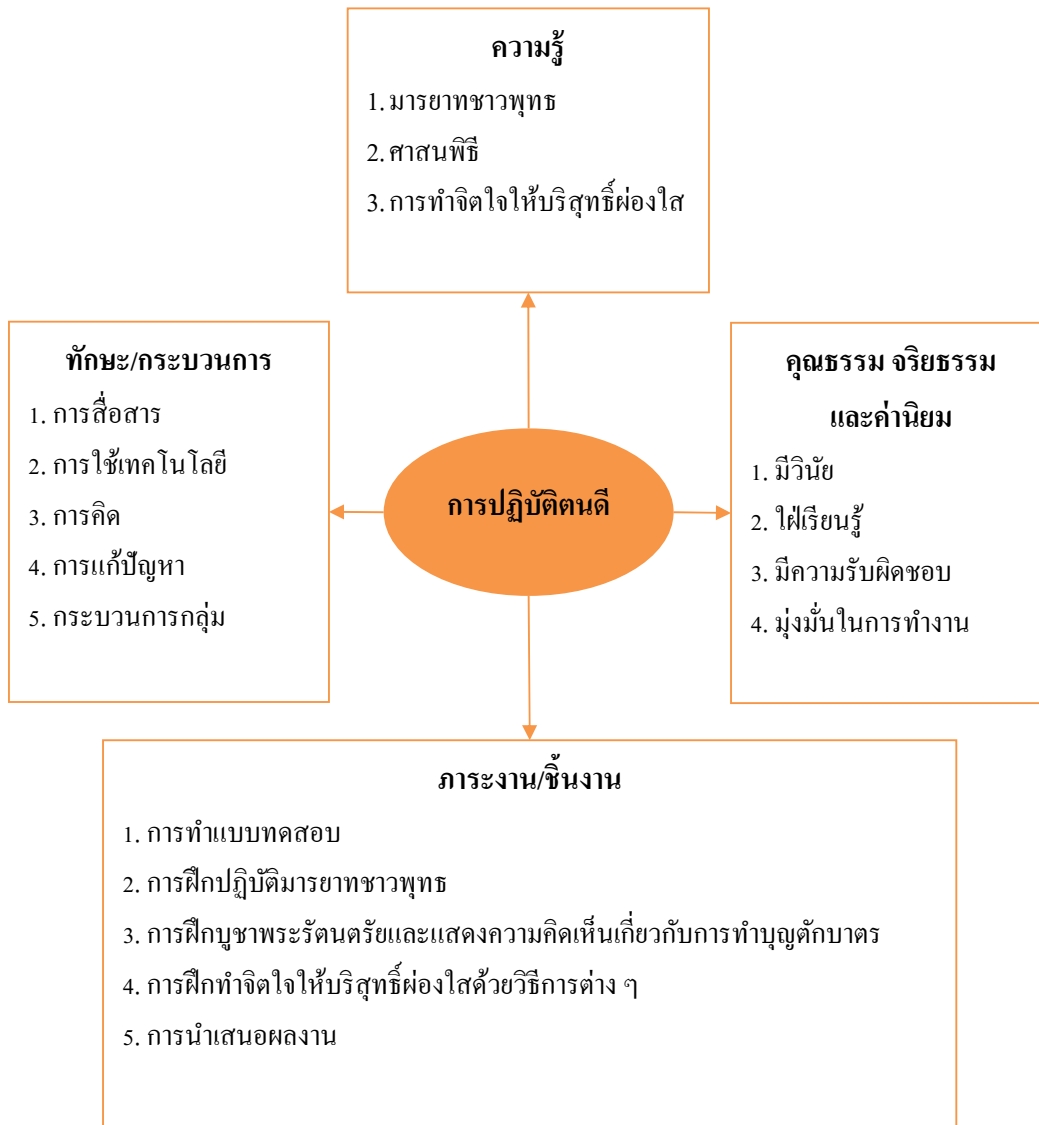
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

การปฏิบัติตนดี

เวลา 9 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/6) 2. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/1) 3. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. ชาวพุทธที่ดีควรปฏิบัติตนดีมีมารยาทในโอกาสต่าง ๆ 2. ชาวพุทธที่ดีควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในศาสนพิธีหรือพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 3. การทำจิตใจให้สงบ มั่นคง และมีความรู้ เราสามารถทำได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. จะปฏิบัติตนอย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสมต่อพระสงฆ์และได้ชื่อว่ามีมารยาท 2. จะปฏิบัติตนอย่างไรในศาสนพิธีเรื่อง บูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร 3. ทำอย่างไรจิตใจจึงจะสงบ มั่นคง และมีความรู้
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ มารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี สวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา 2. เราเป็นชาวพุทธควรปฏิบัติตนเป็นคนดี มีมารยาทในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ การประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน และการเดิน 3. ชาวพุทธควรปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมในศาสนพิธีเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การบูชาพระรัตนตรัย และการทำบุญตักบาตร 4. การทำจิตใจให้สงบ มั่นคง และมีความรู้ เราควรฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอด้วยการสวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ฟังธรรม เดิน นั่ง นอน ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ และฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อภิปรายและสาธิตการฝึกปฏิบัติตนในเรื่อง การประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน และการเดิน 2. อภิปรายและฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร 3. อภิปรายและฝึกทำจิตใจให้สงบ มั่นคง และมีความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธ</p> <p>1.2 ฝึกบุษพาพระรัตนตรัยและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำบุญตักบาตร</p> <p>1.3 ฝึกทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสด้วยวิธีการต่าง ๆ</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่มีงประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ตัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้อื่นๆ ของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มารยาทชาวพุทธ	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ศาสนพิธี	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส	เวลา 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

มารยาทชาวพุทธ

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี	เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

มารยาทชาวพุทธ คือ กิริยาวาจาที่ถือว่าสุภาพเรียบร้อยและงดงามที่ชาวพุทธพึงปฏิบัติต่อกัน เราเป็นชาวพุทธควรมีมารยาทและปฏิบัติตนให้ถูกต้องในเรื่องการประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน และการเดิน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายวิธีประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน และการเดินได้อย่างถูกต้อง (K)
2. มีความสนใจใฝ่เรียนรู้เรื่องมารยาทชาวพุทธ (A)
3. ปฏิบัติตนมีมารยาทในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง มารยาทชาวพุทธ 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- มารยาทชาวพุทธ
  1. การประนมมือ
  2. การไหว้
  3. การกราบ

4. การนั่ง
5. การยืน
6. การเดิน

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ
ศิลปะ	➔	ออกแบบและตกแต่งแผนที่ความคิดเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 23

1. ครูนำนักเรียนไปที่ห้องประชุมและให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
4. ครูให้นักเรียนดูภาพ เช่น ภาพนักเรียนกราบเท้าครูในวันไหว้ครู ภาพคนไหว้พระพรหมที่ศาลพระพรหม ภาพชาวมุสลิมละหมาด ภาพชาวคริสต์ทำพิธีกรรมในโบสถ์ แล้วซักถามนักเรียน เช่น ภาพใดเป็นมารยาทชาวพุทธ
5. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาอ่านบทสรุปของตอนที่ได้อ่านมา จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา พร้อมทั้งให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการประกอบศาสนพิธีหรือการทำกิจกรรมของชาวพุทธในวันธรรมสวนะหรือวันพระหรือในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนสังเกตมารยาทชาวพุทธในเรื่องต่าง ๆ จากนั้นซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) จากวีดิทัศน์ชาวพุทธทำอะไรบ้าง
- 2) จากวีดิทัศน์ชาวพุทธได้แสดงมารยาทในเรื่องอะไรบ้าง
- 3) การแสดงมารยาทชาวพุทธในเรื่องอะไรถูกต้อง และในเรื่องอะไรไม่ถูกต้อง

6. ครูสรุปการสนทนาซักถามและสรุปความรู้จากวีดิทัศน์เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

7. ครูอธิบายสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน 1 คน ออกมาจับสลากเลือกเรื่องเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ จากเรื่องต่อไปนี้

- 1) การประนมมือและการไหว้
- 2) การกราบ
- 3) การนั่ง การยืน และการเดิน

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและฝึกปฏิบัติในเรื่องที่กลุ่มจับสลากได้ จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง การประนมมือและการไหว้ ออกมาสาธิตการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวหน้าชั้นเรียน โดยมีครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ คอยสังเกตการฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธของนักเรียน

9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การประนมมือและการไหว้ พร้อมทั้งร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ชั่วโมงที่ 24

10. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การประนมมือและการไหว้ จากนั้นครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การกราบ

11. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง การกราบ ออกมาสาธิตการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวหน้าชั้นเรียน โดยมีครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ คอยสังเกตการฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธของนักเรียน

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การกราบ พร้อมทั้งร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ชั่วโมงที่ 25

13. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การกราบ จากนั้นครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การนั่ง การยืน และการเดิน

14. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่จับสลากได้เรื่อง การนั่ง การยืน และการเดิน ออกมาสาธิตการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวหน้าชั้นเรียน โดยมีครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ คอยสังเกตการฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธของนักเรียน

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธเรื่อง การนั่ง การยืน และการเดิน พร้อมทั้งร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

16. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

17. ครูซักถามนักเรียนว่า ถ้ามีโอกาสไปเที่ยวประเทศสมาชิกอาเซียน นักเรียนจะนำมารยาทชาวพุทธไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประเทศนั้น ๆ อย่างไร

18. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าวิธีการปฏิบัติตนของประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่อง การประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การยืน และการเดินในโอกาสต่างๆ แล้วนำมาฝึกปฏิบัติร่วมกันในชั้นเรียน

19. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า การปฏิบัติตนมีมารยาทตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือมีผลดีต่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างไร สรุปและบันทึกผล

20. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

21. ครูแนะนำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธที่ศึกษาสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญและ

ปฏิบัติจริงในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

22. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกเหตุการณ์ที่ได้ปฏิบัติตามรอยพระพุทธ พร้อมระบุผลที่ได้รับจากการปฏิบัติดังกล่าว

ขั้นที่ 5 สรุป

23. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง มารยาทชาวพุทธ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

24. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนพิธีเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูนำนักเรียนไปวัดในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันธรรมสวนะหรือวันพระ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อฝึกให้นักเรียนสังเกตการปฏิบัติตามรอยพระพุทธของคนที่มาทำบุญที่วัดในเรื่อง ต่าง ๆ เช่น การประนมมือ การไหว้ การกราบ การนั่ง การเดิน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ภาพนักเรียนกราบเท้าครูในวันไหว้ครู
3. ภาพคนไหว้พระพรหมที่ศาลพระพรหม
4. ภาพชาวมุสลิมละหมาด
5. ภาพชาวคริสต์ทำพิธีกรรมในโบสถ์
6. วิดีทัศน์เกี่ยวกับการประกอบศาสนพิธีหรือการทำกิจกรรมของชาวพุทธในวันพระหรือในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
7. แบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติตามรอยพระพุทธ
8. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
9. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
11. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
12. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
13. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

ศาสนาพิธี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 2 ชั่วโมง
--	---

1. สาระสำคัญ

ศาสนาพิธี คือ พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผน เราเป็นชาวพุทธควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในศาสนาพิธี โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การบูชาพระรัตนตรัย การทำบุญตักบาตร

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ปฏิบัติตนในศาสนาพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง (ส 1.2 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายวิธีปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. อธิบายวิธีปฏิบัติตนในการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตรได้ (K)
3. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร (A, P)
4. มีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง ศาสนพิธี 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ศาสนพิธี
  1. การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

2. การบูชาพระรัตนตรัย
3. การทำบุญตักบาตร

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับศาสนพิธี
ศิลปะ	➔	จัดทำสมุดสะสมภาพกิจกรรมและพิธีกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 26

1. ครุณำนักเรียนไปที่ห้องประชุมหรือห้องจริยศึกษาและให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา

2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูตรวจผลงานของนักเรียนหรือสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาอ่านบทสรุปของคนที่ได้ทำมาแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้บอกรายละเอียดไปอ่านมา จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับศาสนพิธีในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) ศาสนพิธีคืออะไร
- 2) ศาสนพิธีมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

4. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างศาสนพิธีคนละ 1 พิธี จากนั้นให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับพิธีทำบุญเลี้ยงพระเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ ฉลองครบรอบการก่อตั้งโรงเรียน

5. ครูให้นักเรียนสรุปขั้นตอนต่าง ๆ ของพิธีทำบุญเลี้ยงพระจากวีดิทัศน์ และสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงการเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีกี่วัน มีวันอะไรบ้าง
- 2) เมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง

7. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับศาสนพิธีเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

9. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง เมื่อฉันไปร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันสำคัญทาง

พระพุทธศาสนา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

10. ครูสุ่มผลงานของนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาเล่าประสบการณ์จากใบงานให้เพื่อนฟัง โดยคอยครูสังเกตการเล่าประสบการณ์ของนักเรียน

11. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่เป็นเจ้าของผลงานและให้เสริมความรู้ในเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาพิธีเรื่อง การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 27

13. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปการนำเสนอของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม

14. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับศาสนาพิธีเรื่อง การการบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) พระรัตนตรัยคืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 2) การบูชาพระรัตนตรัยทำได้กี่วิธี อะไรบ้าง
- 3) เวลากราบพระรัตนตรัย เราต้องกราบแบบใด
- 4) การทำบุญตักบาตรมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับศาสนาพิธีเรื่อง การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร โดยครูเขียนข้อสรุปลงบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

16. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันฝึกกล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้าและกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย ครูสังเกตการฝึกของนักเรียน

17. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ศาสนาพิธีในพระพุทธศาสนามีหลายอย่าง หลายประเภท เราเป็นชาวพุทธ ควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในศาสนาพิธีนั้น ๆ ดังเช่น การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญตักบาตร จากนั้นเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นว่า เราสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติศาสนาพิธีได้

18. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง ชาวพุทธทำบุญตักบาตรกันในวันอะไรบ้าง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

19. ครูสุ่มนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียน และร่วมกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นร่วมกันศึกษาวิธีปฏิบัติตนในการทำบุญตักบาตร

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

20. ครูให้นักเรียนเลือกวาดภาพเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชาวพุทธควรทำในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 1 ภาพ พร้อมระบายสีให้สวยงาม

21. ครูให้นักเรียนจัดทำสมุดสะสมภาพกิจกรรมและพิธีกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา เช่น พระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา ของประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน แล้วรวบรวมเป็นผลงาน

22. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนพิธีและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

23. ครูแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

24. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ดังกล่าวพร้อมระบุผลที่ได้รับจากการปฏิบัติดังกล่าว

ขั้นที่ 5 สรุป

25. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ศาสนพิธี โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุดหรือเขียนเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

26. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส เรื่อง การสวดมนต์ ไหว้พระและแผ่เมตตา แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูนำนักเรียนไปวัดใกล้โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันธรรมสวนะหรือวันพระ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับศาสนพิธีเรื่อง การบูชาพระรัตนตรัยและการทำบุญ ตักบาตรในสถานการณ์จริง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. วัตถุประสงค์เกี่ยวกับพิธีทำบุญเลี้ยงพระเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ ฉลองครบรอบการก่อตั้งโรงเรียน
2. ภาพการทำบุญตักบาตร
3. แบบประเมินผลการฝึกกล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้าและกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง เมื่อฉันไปร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
5. ใบงานที่ 2 เรื่อง ชาวพุทธทำบุญตักบาตรกันในวันไหนบ้าง
6. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
7. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

11. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนดี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 4 ชั่วโมง
--	---

1. สาระสำคัญ

การทำจิตใจให้สงบ มั่นคง และมีความรู้ความเข้าใจ เราควรฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอด้วยการสวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ฝึกยืน เดิน นั่ง นอน ฝึกทำกิจกรรมเคลื่อนไหวอย่างมีสติ และฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การถาม และการเขียน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/6)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของการบริหารจัดการ การเจริญปัญญา สติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญาได้ (K)
- ระบุนิธิฝึกสมาธิเบื้องต้นด้วยการนั่งและการเดินได้ (K)
- สวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตาได้ (P)
- ฝึกกิจกรรมเคลื่อนไหวได้อย่างมีสติและสนุกสนาน (A, P)
- ฝึกให้มีสติและสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน (A, P)
- มีความสนใจในการที่จะฝึกทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส
  1. การสวดมนต์ไหว้พระและแผ่เมตตา
  2. การฝึกสมาธิเบื้องต้น
  3. การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมเคลื่อนไหว
  4. การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส
ศิลปะ	➔	ร้องเพลงและทำท่าประกอบเพลง ตบแผละฝึกสติ
สุขศึกษา	➔	ฝึกกิจกรรมเคลื่อนไหวอย่างมีสติ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 28

1. ครูนำนักเรียนไปที่ห้องประชุมหรือห้องจริยศึกษาและให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ 3 นาที และแผ่เมตตา
2. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาอ่านบทสรุปของตนที่ได้ทำมา จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ไปอ่านมา ครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูคิดแผนภูมิเพลง ตบแผละฝึกสติ บนกระดาน ให้นักเรียนอ่าน 2-3 เที้ยว แล้วร้องเพลงและขออาสาสมัครนักเรียน 2 คน ออกมาแสดงท่าทางประกอบให้เพื่อน ๆ ดู
5. ครูให้นักเรียนทุกคนร้องเพลงและทำท่าทางประกอบคนเดียวเพื่อจับจังหวะก่อน เมื่อจับจังหวะได้แล้วและทำท่าทางถูกแล้ว ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน หันหน้าเข้าหากัน ร้องเพลง พร้อมทำท่าทางประกอบเป็นคู่ เริ่มจากจังหวะช้า ๆ ก่อน 2 เที้ยว และเร่งจังหวะเร็วขึ้นอีกประมาณ 2 เที้ยว
6. ครูชมเชยการแสดงของนักเรียน แล้วสนทนากับนักเรียนถึงการกระทำของนักเรียนที่บางคนสามารถร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงได้ โดยไม่ผิดพลาด เพราะมีสติ แต่บางคนกาย วาจา และใจไม่สัมพันธ์กัน ทำให้ผิดพลาดเพราะไม่มีสติและสมาธิ
7. ครูซักถามนักเรียนว่า ทำอย่างไรจึงจะมีสติและสมาธิในการกระทำต่าง ๆ ให้นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า วิธีทำให้มีสติและสมาธิ ก็คือ การหมั่นฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

8. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การสวดมนต์ไหว้พระและ

แม่เมตตา จากนั้นตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- 1) การสวดมนต์ไหว้พระคืออะไร
- 2) เราสวดมนต์ไหว้พระเพื่ออะไร
- 3) นักเรียนเคยสวดมนต์ไหว้พระหรือไม่ เมื่อสวดแล้วเกิดผลดีอย่างไร
- 4) ถ้านักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและแม่เมตตาค่อนนอนเป็นประจำทุกวันจะมีผลดีต่อตนเอง

อย่างไรบ้าง

9. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
10. ครูให้นักเรียนร่วมกันฝึกการสวดมนต์ไหว้พระและแม่เมตตาตามขั้นตอนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
11. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน แล้วร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การสวดมนต์ไหว้พระและแม่เมตตา โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 29

12. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การสวดมนต์ไหว้พระและแม่เมตตา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
13. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสมาธิเบื้องต้น จากนั้นตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนช่วยตอบ เช่น

- 1) สติคืออะไร
- 2) สมาธิคืออะไร
- 3) นักเรียนสามารถฝึกสติและสมาธิได้โดยวิธีใดบ้าง

14. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
15. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความหมายของสติ สมาธิ และปัญญา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าทั้ง 3 คำมีความสัมพันธ์กัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเราจะต้องมีทั้งสติ สมาธิ และปัญญา จึงจะทำให้การทำกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ผิดพลาด มีความถูกต้อง และไม่เกิดอันตรายใด ๆ แต่การที่เราจะมีสติ สมาธิ และปัญญาได้นั้นต้องหมั่นฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา

16. ครูให้นักเรียนร่วมกันฝึกสมาธิเบื้องต้นตามขั้นตอนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

17. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน แล้วร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสมาธิเบื้องต้น โดยครูเขียนข้อสรุปลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

18. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมเคลื่อนไหว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 30

19. ครูทบทวนความรู้การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสมาธิเบื้องต้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา ครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

20. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ จากนั้นตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนช่วยตอบ เช่น

- 1) ทำไมเราจึงต้องฝึกตนเองให้มีสติในการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวต่าง ๆ
- 2) การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวของคนที่มีสติกับคนที่ไม่มีสติจะได้รับผลแตกต่างกันอย่างไร

21. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

22. ครูให้นักเรียนร่วมกันฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

23. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน แล้วร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ โดยครูเขียนข้อสรุปลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

24. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน แล้วสรุปสาระสำคัญด้วยสำนวนของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 31

25. ครูทบทวนความรู้การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา ครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

26. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน จากนั้นตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนช่วยตอบ เช่น

- 1) ทำไมเราต้องมีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
- 2) ถ้าเรามีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียนจะเกิดผลดีต่อเราอย่างไร

27. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

28. ครูให้นักเรียนร่วมกันฝึกสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน ตามขั้นตอนต่าง ๆ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

29. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน แล้วร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสเรื่อง การฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน โดยครูเขียนข้อสรุปลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนเขียนบันทึกลงในสมุด

30. ขอให้ทำกิจกรรมดังกล่าว ครูสังเกตพฤติกรรมในด้านการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียนของนักเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

31. ครูให้นักเรียนฝึกสวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ฝึกนั่งสมาธิ และฝึกเดินสมาธิหรือเดินจงกรม

32. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิด (หรืออาจมอบหมายให้นักเรียนไปสืบค้นหรือสำรวจ) ว่า ประเทศสมาชิก

อาเซียนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา มีการฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด และการเขียนหรือไม่ ถ้ามี มีวิธีการฝึกอย่างไร แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาฝึกปฏิบัติร่วมกัน ในชั้นเรียน

33. ครูสังเกตและประเมินผลการฝึกตามแบบประเมิน

34. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

35. ครูแนะนำให้นักเรียนฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญาอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน พร้อมทั้งเขียนบันทึกผลที่ได้รับจากการฝึกดังกล่าว เพื่อนำผลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 สรุป

36. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

37. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

38. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

39. ครูมอบหมายให้นักเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูนำนักเรียนไปวัดใกล้โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันพระวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญาจากพระสงฆ์

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. แผนภูมิเพลง ดบแผละฝึกสติ
3. วิดีทัศน์เกี่ยวกับการสวดมนต์ไหว้พระ การแผ่เมตตา การฝึกนั่งและเดินนอนอย่างมีสติ รวมทั้งการฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมเคลื่อนไหว
4. แบบบันทึกความรู้
5. แบบประเมินผลการฝึกสมาธิเบื้องต้น
6. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
7. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

8. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

9. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

10. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

11. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

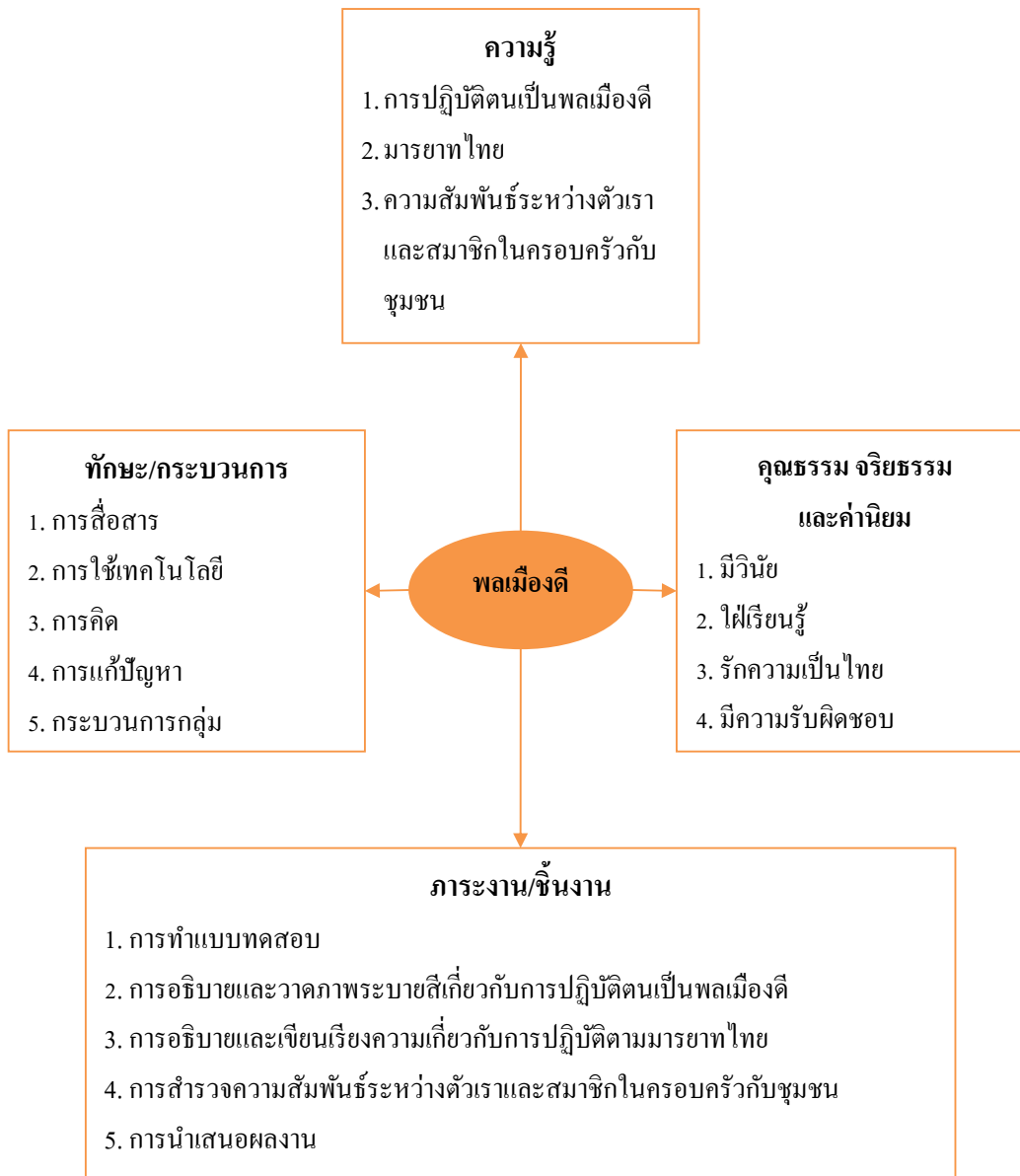
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

พลเมืองดี

เวลา 7 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (ส 2.1 ป. 2/1) 2. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย (ส 2.1 ป. 2/2) 3. อธิบายความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ส 2.2 ป. 2/1)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นเราจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 2. เราคนไทยต้องรู้จักปฏิบัติตามมารยาทไทยให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ซึ่งจะช่วยให้เราเป็นที่รักของคนทั่วไป 3. ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวจึงมีความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะของการช่วยเหลือหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. การเป็นพลเมืองดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร 2. การปฏิบัติตามมารยาทไทยทำได้อย่างไร 3. ความสัมพันธ์ต่อชุมชนของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ สถานที่สาธารณะ ชุมชน 2. เราสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้โดยปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ต่าง ๆ เช่น เมื่ออยู่ในครอบครัวต้องมีความกตัญญูเคารพและเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่ออยู่ในโรงเรียนต้องตั้งใจเรียนหนังสือ แต่งกายถูกระเบียบ หรือเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ เช่น ในโรงพยาบาลครั้งก็ต้องปิดโทรศัพท์มือถือและไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อธิบายการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเมื่ออยู่ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน 2. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตามมารยาทไทยที่ถูกต้องตามกาลเทศะ 3. ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อชุมชน

<p>3. เราจะต้องรู้จักปฏิบัติตามมารยาทไทยให้ถูกต้องตามกาลเทศะ เช่น เราต้องแสดงความเคารพต่อพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ รวมถึงผู้มีอาวุโส โดยการไหว้ และกล่าวคำสวัสดิ์อย่างสุภาพนอบน้อม เมื่อจะเดินผ่านผู้ใหญ่จะต้องค้อมตัวขณะเดินผ่าน เมื่อรับประทานอาหารก็ไม่ควรเคี้ยวอาหารเสียงดัง หรือพูดในขณะที่เคี้ยวอาหาร</p> <p>4. สมาชิกในครอบครัวทุกคนล้วนมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ในฐานะที่เป็นเด็ก เราสามารถมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนได้ เช่น ช่วยกันรักษาความสะอาดหน้าบ้านและภายในชุมชน ทิ้งขยะให้ถูกที่ ไม่ทำลายสาธารณสมบัติของชุมชน</p>	
<p>ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 อธิบายและวาดภาพพระบารมีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี</p> <p>1.2 อธิบายและเขียนเรียงความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมารยาทไทย</p> <p>1.3 สืบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทำแบบทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งมุ่งประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้ใจของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	

ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 มารยาทไทย	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัว กับชุมชน	เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี **เวลา 3 ชั่วโมง**

1. สาระสำคัญ

สังคมของเรามีความสงบเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้นั้น สมาชิกของสังคมจะต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยเริ่มจากการเป็นพลเมืองดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชนซึ่งอยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด นอกจากนี้การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจะทำให้เราอยู่ร่วมกับสมาชิกของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (ส.2.1 ป.2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกวิธีปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเมื่ออยู่ในครอบครัว โรงเรียน และสถานที่สาธารณะได้อย่างถูกต้อง (K)
2. มีจิตสำนึกและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี (A)
3. ปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ต่าง ๆ เมื่ออยู่ในครอบครัว โรงเรียน และสถานที่สาธารณะได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
ศิลปะ	➔	วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
ภาษาต่างประเทศ	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 32

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูพูดเกริ่นนำถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีโดยให้นักเรียนยกตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี จากนั้นครูสรุปความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีและเชื่อมโยง ไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูอธิบายเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม พร้อมทั้งบอกคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนทราบ
6. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูสรุปและให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 33

7. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนจากที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
8. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในครอบครัว โรงเรียน และสถานที่สาธารณะสามารถทำได้อย่างไรบ้าง โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ แล้วครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
9. ครูให้นักเรียนเลือกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของตนเองมา 1 วิธี จากนั้นให้ออกมาอธิบายการปฏิบัติของตนเองให้เพื่อนฟัง
10. เมื่อนักเรียนอธิบายการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของตนเองเสร็จแล้ว ครูกล่าวชมเชยและให้กำลังใจนักเรียน

ชั่วโมงที่ 34

11. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนจากที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
12. ครูให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเมื่ออยู่ในครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่สาธารณะ คนละ 1 ภาพ พร้อมทั้งระบายสีและตกแต่งให้สวยงาม
13. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 3–5 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
14. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน แล้วสรุปและอธิบายเพิ่มเติม
15. ครูอธิบายเกี่ยวกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนฟังโดยสรุป แล้วซักถามนักเรียนว่า เมื่ออยู่ในครอบครัว เราจะปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไรบ้าง โดยครูสุ่มเลือกนักเรียน ออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนประมาณ 10 คน ครูบันทึกคำตอบของแต่ละคนลงในกระดาษ
16. หลังจากที่นักเรียนตอบจนครบทั้ง 10 คนแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบของเพื่อนว่า ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร ครูสรุป แล้วให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด
17. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3–5 คน แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า ในฐานะที่เราเป็นพลเมืองของ ประชาคมอาเซียน เราควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดีของประชาคมอาเซียน สรุปผลลงในสมุด แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
18. หลังจากที่นำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ถูกต้องหรือไม่ ครบถ้วน แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้
19. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

20. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นว่า ขณะอยู่ในโรงเรียน นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีหรือไม่อย่างไร
21. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่สาธารณะ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วบันทึกผล
22. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

23. ครูแนะนำให้นักเรียนนำประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
24. ครูสุ่มเลือกนักเรียนให้ออกมายกตัวอย่างการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วกล่าวชมเชยนักเรียน

ขั้นที่ 5 สรุป

25. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

26. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทไทย พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่ามารยาทไทยมีอะไรบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบของครอบครัว โรงเรียน และสถานที่สาธารณะ บันทึกผล แล้วนำผลการศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. แบบบันทึกความรู้
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
4. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____	
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____	
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____	
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12

มารยาทไทย

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

มารยาทไทย หมายถึง กิริยาวาจาที่คนไทยเห็นว่าเรียบร้อย ถูกลักษณะนิสัยของคนไทย มารยาทมีความสำคัญ คือ เป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล เราต้องปฏิบัติตามมารยาทไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ เพราะการปฏิบัติตามมารยาทไทยจะช่วยลดปัญหาสังคมและยังช่วยให้เราเป็นที่รักของคนทั่วไปด้วย

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย (ส 2.1 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของมารยาทไทยได้ (K)
2. อธิบายการปฏิบัติตามมารยาทไทยที่ต้องทำตามกาลเทศะได้ (K)
3. มีความสนใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามมารยาทไทย (A)
4. นำหลักปฏิบัติตามมารยาทไทยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่องมารยาทไทย 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- มารยาทไทย

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทไทย
 ภาษาต่างประเทศ → ฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับมารยาทไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 35

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์หรือภาพที่เกี่ยวกับมารยาทไทย เช่น การไหว้ การเดิน การนั่ง จากนั้น

สนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) วีดิทัศน์หรือภาพเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 2) วีดิทัศน์หรือภาพดังกล่าวให้ความรู้อะไรแก่เราบ้าง
- 3) ลักษณะอันดีงามของมารยาทไทยจากวีดิทัศน์หรือภาพคืออะไร
- 4) มารยาทไทยเป็นสิ่งที่เราควรจะอนุรักษ์ไว้หรือไม่ เพราะอะไร

3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างมารยาทไทยเพิ่มเติมจากวีดิทัศน์หรือภาพ จากนั้นครูสรุปความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3-5 คน ให้ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทไทยให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม
5. ครูอธิบายความหมายของมารยาทไทย และบอกคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่แปลว่ามารยาทไทยให้นักเรียนทราบ
6. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่ามารยาทไทยที่ดีงามมีอะไรบ้าง ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
7. ครูให้นักเรียนเลือกมารยาทไทยที่นักเรียนเคยปฏิบัติ 1 อย่าง จากนั้นสุ่มนักเรียนออกมาอธิบายให้เพื่อนฟัง
8. เมื่อนักเรียนอธิบายการปฏิบัติตามมารยาทไทยของตนเองเสร็จแล้ว ครูกล่าวชมเชยและให้กำลังใจนักเรียน

ชั่วโมงที่ 36

9. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนจากที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
10. ครูอธิบายคุณค่าและประโยชน์ของการปฏิบัติตามมารยาทไทย จากนั้นให้นักเรียนเขียนเรียงความ 1 เรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมารยาทไทยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ
11. ครูคัดเลือก เรียงความ 2-3 เรื่องนำมาประกอบการสรุปเรื่อง มารยาทไทย และกล่าวชมเชย

นักเรียน

12. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า เราจะเผยแพร่มารยาทไทยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ รู้จักได้อย่างไร สรุป แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

13. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทในการทักทายของประเทศสมาชิกอาเซียน นำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน แล้วสรุปลงในสมุด

14. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

15. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นว่า เมื่ออยู่ที่บ้านนักเรียนปฏิบัติตามมารยาทไทยอย่างไรบ้าง และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

16. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับมารยาทไทย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

17. ครูแนะนำให้นักเรียนนำประโยชน์ที่ได้จากการเรียนเรื่อง มารยาทไทย ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสื่อสารและเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น

ขั้นที่ 5 สรุป

18. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง มารยาทไทย โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

19. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน แล้วสรุปข้อมูล เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนจัดทำสมุดภาพหรือข่าวที่เกี่ยวกับมารยาทไทย จากนั้นนำผลงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์หรือภาพที่เกี่ยวกับมารยาทไทย
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10.บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัวเมื่อรวมอยู่ด้วยกันจะกลายเป็นชุมชน ดังนั้น ตัวเราและสมาชิกในครอบครัวก็ถือเป็นสมาชิกของชุมชนเช่นกัน เราจึงควรมีความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะของการช่วยเหลือกันหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความก้าวหน้า มีความเป็นระเบียบและอยู่ร่วมกันอย่างสงบ

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

• อธิบายความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ส 2.2 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้ (K)
2. มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการมีความสัมพันธ์ต่อชุมชน (A)
3. ปฏิบัติตนและแนะนำให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนต่อชุมชนได้ถูกต้องและเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน
- ภาษาต่างประเทศ → ฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 37

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์หรือภาพที่เกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - 1) วีดิทัศน์หรือภาพเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
  - 2) วีดิทัศน์หรือภาพดังกล่าวให้ความรู้อะไรแก่เราบ้าง
  - 3) เราสามารถมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนได้อย่างไร
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนเพิ่มเติมจากวีดิทัศน์หรือภาพ จากนั้นครูสรุปความรู้และเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชนที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสรุปข้อมูลมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูอธิบายความสำคัญของการมีความสัมพันธ์ต่อชุมชน และบอกคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชนให้นักเรียนทราบ
6. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า ตัวเราและสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องใดบ้าง
7. ครูสรุปเรื่องที่สนทนาซักถาม แล้วอธิบายเพิ่มเติม
8. ครูมอบหมายให้นักเรียนสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชนพร้อมบันทึกผล เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 38

9. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนรู้มาในครั้งที่แล้ว

10. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชนที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาให้เพื่อฟังหน้าชั้นเรียน

11. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานจบแล้ว ครูกล่าวชมเชยและให้กำลังใจนักเรียน จากนั้นครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

12. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนว่า นอกจากจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนแล้ว เรายังมีความสัมพันธ์กับประชาคมอาเซียนอีกด้วย จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมสมองว่าเรามีความสัมพันธ์กับประชาคมอาเซียนในเรื่องใดบ้าง สรุปผลลงในสมุด แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

13. หลังจากนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุป แล้วให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

14. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

15. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

16. ครูแนะนำให้นักเรียนนำประโยชน์ที่ได้จากการเรียนเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชนไปใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสื่อสารและเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น

ขั้นที่ 5 สรุป

17. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

18. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

19. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

20. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า เรามีสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างไรบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนจัดทำสมุดภาพหรือข่าวที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน จากนั้นนำผลงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. วิดีทัศน์หรือภาพที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเราและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน
3. แบบบันทึกความรู้
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

สิทธิ เสรีภาพ

เวลา 8 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ (ส 2.1 ป. 2/3) 2. เคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส 2.1 ป. 2/4) 3. ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน (ส 2.2 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย 2. แต่ละคนจะมีความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เราต้องยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3. ในสังคมระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องมีผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานดำเนินไปด้วยดี	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. สิทธิและเสรีภาพในเรื่องอะไรบ้างที่เป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล 2. การยอมรับความแตกต่างของบุคคลมีผลดีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างไร 3. ถ้าในสังคมไม่มีผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะมีผลเป็นอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ สิทธิ อำนาจ เสรีภาพ บทบาท 2. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมี เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการนับถือศาสนา ขณะเดียวกันทุกคนก็ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย 3. เราทุกคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ ความสามารถ และการปฏิบัติ เราจึงต้องยอมรับความแตกต่างเหล่านี้ โดยปราศจากอคติ 4. ผู้นำที่มีบทบาทหรือมีอำนาจในการตัดสินใจใน	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อธิบายความหมายและความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล 2. ยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ 3. อธิบายบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจของผู้นำในโรงเรียนและชุมชน

<p>โรงเรียน คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ส่วนในระดับชุมชน คือ ผู้นำของชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ โต๊ะอิหม่าม</p>	
<p>ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 สำรวจตนเองเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล</p> <p>1.2 วิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล</p> <p>1.3 เล่าเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล</p> <p>1.4 แสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน</p> <p>1.5 วาดภาพเกี่ยวกับผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทำแบบทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่ต้องประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้ใจของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
<p>ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล</p>	<p>เวลา 3 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล</p>	<p>เวลา 2 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ</p>	<p>เวลา 3 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14

สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ **เวลา 3 ชั่วโมง**

1. สาระสำคัญ

สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นสิทธิและเสรีภาพที่ทุกคนพึงมี เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการนับถือศาสนา แต่การใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- เคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส 2.1 ป. 2/4)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลได้ (K)
2. เห็นความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (A)
3. ปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพของตนได้อย่างเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล
ศิลปะ	➔	ทำแผ่นพับเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 39

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่อง สิทธิและเสรีภาพ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - 1) สิทธิคืออะไร
  - 2) เสรีภาพคืออะไร
  - 3) เรามีสิทธิในเรื่องอะไรบ้าง
  - 4) เรามีเสรีภาพในเรื่องอะไรบ้าง
  - 5) การแสดงความคิดเห็นเป็นเสรีภาพหรือไม่

จากนั้นครูอธิบายสรุปเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูสุ่มนักเรียน 3–5 คน ให้ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม
5. ครูอธิบายความหมายและความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ จากนั้นครูให้นักเรียนยกตัวอย่างสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลว่ามีอะไรบ้าง
6. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 40

7. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนจากที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
8. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่ทุกคนพึงปฏิบัติตามกฎหมาย จากนั้นครูนำบัตรข้อความเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลติดที่กระดานดำให้นักเรียนอ่านตามที่ละ 1 บัตร จนครบทุกบัตร
  - 1) วารมีสิทธิ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2) วารมีสิทธิ ได้รับการรักษาพยาบาล
  - 3 เสรีภาพ คือ ความมีอิสระที่จะกระทำหรือไม่กระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง
  - 4) ก้องมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

5) สมาชิกมีเสรีภาพในการเลือกที่อยู่อาศัย

6) วัฒนภูมิเสรีภาพในการเดินทาง

9. ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าได้รับสิทธิและเสรีภาพเหมือนในบัตรข้อความหรือไม่ เพราะอะไร สิทธิและเสรีภาพที่นักเรียนจะได้รับยังมีอะไรอีกบ้าง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลลงในแบบสำรวจตนเอง

10. ครูสุ่มเลือกนักเรียนให้ออกมาเล่าผลการสำรวจตนเองให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นร่วมกันสรุปผลการสำรวจของทุกคน

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นและสรุปข่าวเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 41

12. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว

13. ครูให้นักเรียนนำข่าวที่สืบค้นมามาวิเคราะห์ว่าข่าวนั้นเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างไร บันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

14. หลังจากให้นำเสนอผลงานครบทุกคนแล้ว ครูสรุปความรู้และอธิบายเพิ่มเติม

15. ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลและร่วมกันอภิปรายว่า ในฐานะที่เป็นประชาชนของประชาคมอาเซียน เรามีสิทธิและเสรีภาพอย่างไรบ้าง ครูสรุปผลการอภิปราย แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

16. ครูสรุปความรู้ที่ได้รับจากการอภิปราย โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

17. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

18. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- 1) นักเรียนเคยใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นหรือไม่ อย่างไร
- 2) การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นจะเกิดผลอย่างไร

19. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

20. ครูแนะนำให้นักเรียนทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล

ขั้นที่ 5 สรุป

21. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

22. ครูมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่อง สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. บัตรข้อความเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล
3. แบบสำรวจตนเอง
4. แบบบันทึกความรู้
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____	
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____	
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____	
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15

การยอมรับความแตกต่างของบุคคล

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ **เวลา 2 ชั่วโมง**

1. สาระสำคัญ

คนทุกคนจะมีความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนที่ต่างกันไป เราจึงต้องยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น โดยปราศจากอคติ

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

• แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่ต่างกันไป โดยปราศจากอคติ (ส 2.1 ป. 2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความแตกต่างของคนในสังคมในเรื่องความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกัน (K)
2. ยอมรับในความแตกต่างของคนในสังคมในเรื่องความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกัน (A)
3. ปฏิบัติตนที่แสดงถึงการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่ต่างกันไป โดยปราศจากอคติ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การยอมรับความแตกต่างของบุคคล

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล
การงานอาชีพ	➡	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 42

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูซักถามนักเรียนว่า ในการทำงานกลุ่ม ถ้าเพื่อนคนหนึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เราจะทำอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นสรุปและเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล ที่ได้รับมอบหมายให้ไปสืบค้นและสรุปข้อมูลมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนของคนในชุมชนที่ต่างกักัน แล้วสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - 1) นักเรียนคู่วิเคราะห์แล้วได้ความรู้อะไรบ้าง
  - 2) ความแตกต่างของคนที่เกิดขึ้นในชุมชนมีผลดีหรือผลเสียต่อชุมชนหรือไม่
  - 3) การอยู่ร่วมกับคนอื่นที่มีความต่างกันในเรื่องความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตน เราควรทำอย่างไร

หลังจากที่นักเรียนตอบคำถามแล้ว ครูเฉลยคำตอบ แล้วอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

ชั่วโมงที่ 43

5. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
6. ครูอธิบายเรื่อง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล ให้นักเรียนฟัง และเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามเพิ่มเติม
7. ครูสุ่มนักเรียนออกมาหน้าชั้นเรียน 5 คน เพื่อให้เล่าว่าในชุมชนของตนเองมีบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนที่ต่างกันอย่างไบบ้าง และตนเองควรปฏิบัติต่อบุคคลนั้นอย่างไร
8. หลังจากทีนักเรียนแต่ละคนเล่าจบ ครูสรุป แล้วอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ถูกต้องหรือยังไม่

ครบถ้วน

9. หลังจากที่นักเรียนเล่าจบครบทุกคนแล้ว ครูสรุปความรู้ โดยให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในแบบบันทึกความรู้

10. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นดังนี้

1) ใน พ.ศ. 2558 อาเซียนได้รวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้ประชาชนของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนสามารถเดินทางติดต่อและมีความสัมพันธ์กันได้อย่างเสรี เราควรปฏิบัติต่อกันอย่างไรซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง

2) เมื่ออาเซียนได้รวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว เราจะอยู่ร่วมกับประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ให้มีความสุขได้อย่างไร

โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย

11. ครูสรุปความรู้ที่ได้รับให้นักเรียนฟัง โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

12. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างของบุคคล แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

14. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล ไปปฏิบัติและแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้

ขั้นที่ 5 สรุป

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การยอมรับความแตกต่างของบุคคล โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

16. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า ใครเป็นผู้มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับ โรงเรียนและระดับชุมชน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความแตกต่างของบุคคลในชุมชนในเรื่องความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตน นำผลการสืบค้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เกี่ยวกับความคิดความเชื่อและการปฏิบัติตนในชุมชนที่แตกต่างกัน
2. แบบบันทึกความรู้

3. แบบบันทึกผลการอภิปราย
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10.บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16

บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ **เวลา 3 ชั่วโมง**

1. สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีผู้นำหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดีและเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน (ส 2.2 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชนได้ (K)
2. เห็นความสำคัญของการมีผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและ ชุมชน (A)
3. สื่อสารและเผยแพร่เกี่ยวกับผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชนให้ผู้อื่นทราบได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง บทบาท และอำนาจในการตัดสินใจ 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ
  1. ผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน
  2. ผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ
- ศิลปะ ➡ แสดงบทบาทสมมุติและวาดภาพเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 44

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูซักถามนักเรียนว่า ที่บ้านของเราใครมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ให้นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูสรุปและเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม

4. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) อำนาจคืออะไร
  - 2) อำนาจมีความสำคัญอย่างไร
  - 3) ใครมีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจในครอบครัวของนักเรียน
- โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเฉลยคำตอบ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ 45

5. ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้เรียนมาในครั้งที่แล้ว
6. ครูอธิบายเกี่ยวกับผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียนให้นักเรียนฟัง
7. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติของผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจในการตัดสินใจระดับโรงเรียน
8. หลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติจบแล้ว ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้
9. ครูมอบหมายให้นักเรียนสำรวจและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 46

10. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชน ที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจและบันทึกข้อมูลมา โดยครูสรุปข้อสงสัยหรืออธิบายเพิ่มเติม

11. ครูให้นักเรียนวาดภาพผู้ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจระดับชุมชนตามที่ตนเองได้ไป

สำรวจมา พร้อมทั้งระบายสีและตกแต่งให้สวยงาม แล้วเขียนบรรยายรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ได้ภาพ

12. ครูสุ่มนักเรียนประมาณ 5 คน นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

13. หลังจากที่นักเรียนนำเสนอผลงานจบแล้ว ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นสรุปและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้นักเรียนฟัง

14. ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า หากนักเรียนเป็นผู้นำของอาเซียน จะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

15. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผล โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

16. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

17. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นว่า ในชุมชนของนักเรียนมีใครบ้างที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

18. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

19. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่องบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นเข้าใจ และตอบคำถามต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 5 สรุป

20. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปลงในสมุดเป็นแผนที่ความคิดหรือเรียงความ

21. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

22. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย เรื่อง ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า เครื่องเขียนของเราผลิตมาจากทรัพยากรอะไรบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่อง บทบาทและอำนาจในการตัดสินใจของผู้นำในโรงเรียนและชุมชน แล้วนำผลการอภิปรายมาจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ต่อไป

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. แบบบันทึกความรู้
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
4. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7

การซื้อขาย

เวลา 9 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ส 3.1 ป. 2/1) 2. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยวิธีต่าง ๆ (ส 3.2 ป. 2/1) 3. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (ส 3.2 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. ชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม เมื่อนำทรัพยากรการผลิตและความสามารถในการผลิตของคนในชุมชนมาผลิตเป็นสินค้าและบริการจะทำให้แต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน 2. ความต้องการบริโภคสินค้าและบริการของคนในแต่ละพื้นที่มีไม่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างกันขึ้น 3. ในการซื้อขายสินค้าและบริการ ผู้ซื้อและผู้ขายจะมีบทบาทในการกำหนดราคาสินค้าและบริการนั้น ๆ	คำถาม สำคัญ ที่ทำให้เกิด ความเข้าใจ ที่คงทน 1. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมีอะไรบ้าง 2. การแลกเปลี่ยนซื้อ

	ขาย สินค้า และ บริการ มี ความ สำคัญ อย่างไร 3. ผู้ซื้อ และ ผู้ขาย มี ความ สัมพั ธ์กัน อย่างไร
<p>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คำสำคัญ ได้แก่ การแลกเปลี่ยน การซื้อขาย เงิน 2. ทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันจะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย ทรัพยากรบางอย่างเมื่อใช้แล้วหมดไป บางอย่างสามารถสร้างทดแทนได้ แต่ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้น เราจึงต้องใช้ทรัพยากรในการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด 3. คนเราไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการทุกอย่างขึ้นมาด้วยตนเองได้ จึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการมีทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงินและการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยใช้เงิน 4. การซื้อขายเป็นการนำเงินมาแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ซึ่งในการซื้อขายสินค้าและบริการ จะมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย 	ทักษะ/ ความ สามารถ ของ นักเรียน ที่ นำไป ผู้ ความ เข้าใจ ที่ คงทน นักเรียน จะ

<p>โดยผู้ซื้อ คือ ผู้ที่นำเงินตราไปแลกกับสิ่งของ ของผู้อื่น ส่วนผู้ขาย คือ ผู้ที่นำสิ่งของที่ตนเองมีไปแลกกับเงินตราของผู้อื่น</p>	<p>สามารถ...</p> <p>1.สำรวจ สิ่งขอ ง เครื่อง ใช้ใน โรงเรี ยน ที่มา จาก การใช้ ทรัพย์ ากร การ ผลิตที่ หลาก หลาย</p> <p>2.ตอบ คำถาม เกี่ยวกับ บ ทรัพย์ ากรที่ นำมาใ ช้ ในการ ผลิต สินค้า และ บริกา ร</p> <p>3.แสดง บทบา</p>
--	---

	<p>ท สมมุติ เกี่ยวกับ บการ แลกเป ลี่ยน และ ซื้อ ขาย สินค้า และ บริกา ร 4. ออกแ บบใบ ความ รู้ เกี่ยวกับ บการ แลกเป ลี่ยน และ ซื้อ ขาย สินค้า และ บริกา ร 5. อภิปร ายและ</p>
--	---

	<p>แสดง ความ คิดเห็น น เกี่ยวกับ ผลลัพธ์ ที่เกิด จาก ความ สัมพันธ์ ระหว่าง ผู้ ซื้อ และผู้ขาย</p>
<p>ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ตำราวลิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนที่มาจากการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย</p> <p>1.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ</p> <p>1.3 แสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ</p> <p>1.4 ออกแบบใบความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ</p> <p>1.5 อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การสนทนาซักถาม</p> <p>3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2</p> <p>เก ร่องมี อ ประเมิน ผล การ เรียนรู้</p>

	1) ๕
	2) ๕
	3) ๕
	4) ๕
	5) ๕
3. สิ่งที่มีงประเมิน	
3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึทของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง	
3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม	
3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ	เวลา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ผู้ซื้อและผู้ขาย	ชั่วโมง
	มง
	เวลา
	3
	ชั่วโมง
	มง
	เวลา
	3
	ชั่วโมง
	มง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17

ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ทรัพยากรการผลิตเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันจะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย ทรัพยากรบางอย่างเมื่อใช้แล้วหมดไป บางอย่างสามารถสร้างทดแทนได้แต่ต้องใช้ระยะเวลาาน ดังนั้น เราจึงต้องใช้ทรัพยากรในการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ส 3.1 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ระบุทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการได้ (K)
2. เห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ (A)
3. นำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ 3. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

- ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
  1. ทรัพยากรการผลิต
  2. ผลของการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➔ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
- การงานอาชีพฯ ➔ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต
- ภาษาต่างประเทศ ➔ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 47

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูภาพขนมไทยต่าง ๆ เช่น ขนมตาล ข้าวต้มมัด ก้อยจวบ ทุเรียนกวน แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำขนมตาลใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง การทำข้าวต้มมัดใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง
4. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

ทรัพยากรการผลิต

5. ครูสุ่มเลือกนักเรียนให้ออกมาแสดงความคิดว่า เครื่องเขียนของเราผลิตมาจากทรัพยากรอะไรบ้าง ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม
6. ครูอธิบายความแตกต่างของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแต่ละชุมชนกับการผลิตสินค้าและบริการ แล้วให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเรื่อง ทรัพยากรการผลิต
7. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบแผนที่ความคิด แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน จากนั้นครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 48

8. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมาแล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน แต่ละกลุ่มสำรวจสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนที่มาจากการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการสำรวจ และส่งตัวแทนนำเสนอผลการสำรวจหน้าชั้นเรียน
9. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

10. ครูอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ว่า ทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นตัวอย่างของการพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการปฏิบัติโครงการพัฒนาอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเพื่อให้พึ่งพาตนเองเป็นหลัก เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น การทำนา การขุดสระกักเก็บน้ำและเลี้ยงปลา โรงเพาะเห็ด

ชั่วโมงที่ 49

ผลของการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย

11. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเรื่อง ผลของการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย

12. ครูซักถามนักเรียนว่า นอกจากเนื้อและโต๊ะแล้ว ยังมีสินค้าใดอีกบ้างที่มีการใช้ทรัพยากรที่หลากหลายในการผลิต

13. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

14. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนว่า ภาวะโลกร้อนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ อันเป็นผลมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรม กิจกรรมด้านการเกษตร การคมนาคม รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ได้เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับประชาชนของอาเซียน

15. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

16. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการพร้อมคำแปล เช่น resource (ทรัพยากร) production (การผลิต) labor (แรงงาน) goods (สินค้า) service (บริการ) แล้วนำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

17. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

19. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

20. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการเรื่องการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยไม่ใช้เงิน และการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยใช้เงิน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ภาพขนมไทยต่าง ๆ เช่น ขนมตาล ข้าวต้มมัด กลิ้วฉาบ ทุเรียนกวน
3. แบบบันทึกผลการสำรวจ
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18

การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

คนเราไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการทุกอย่างขึ้นมาด้วยตนเองได้ จึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการมีทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงินและการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยใช้เงิน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ (ส 3.2 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกวิธีการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการได้ (K)
- ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ (A)
- นำความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ
  1. การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงิน
  2. การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยใช้เงิน

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ
- ศิลปะ → ทำแผ่นพับเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ
- ภาษาต่างประเทศ → ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 50

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูภาพการซื้อขายสินค้าและบริการในตลาด แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนใน

ประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) เพราะอะไรจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ
  - 2) อะไรเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ
  - 3) การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการมักเกิดขึ้นที่ใด
3. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

5. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ

6. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ในรูปแบบแผนที่ความคิด แล้วอาสาสมัครนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานของตน จากนั้นครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 51

7. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา แล้วให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ โดย

กลุ่มที่ 1 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยไม่ใช้เงิน

กลุ่มที่ 2 การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยใช้เงิน

8. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ

ชั่วโมงที่ 52

9. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน แต่ละกลุ่มออกแบบใบความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ จากนั้นส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

10. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

11. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

12. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ พร้อมคำแปล เช่น money (เงิน) price (ราคา) exchange (การแลกเปลี่ยน) shopping (การซื้อ) แล้วนำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

14. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

16. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายเรื่อง บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายใน

สังคม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนทำแผ่นพับเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนและซื้อขายสินค้าและบริการเพื่อเผยแพร่ความรู้

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ภาพการซื้อขายสินค้าและบริการในตลาด
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19

ผู้ซื้อและผู้ขาย

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การซื้อขายเป็นการนำเงินมาแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ซึ่งในการซื้อขายสินค้าและบริการจะมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยผู้ซื้อ คือ ผู้ที่นำเงินตราไปแลกกับสิ่งของของผู้อื่น ส่วนผู้ขาย คือ ผู้ที่นำสิ่งของของตนเองมีไปแลกกับเงินตราของผู้อื่น

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (ส 3.2 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายได้ (K)
2. ตระหนักและเห็นความสำคัญของผู้ซื้อและผู้ขาย (A)
3. ปฏิบัติตนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายได้อย่างเหมาะสม (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ผู้ซื้อและผู้ขาย 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ผู้ซื้อและผู้ขาย
  - บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม
  - การกำหนดราคาสินค้าและบริการ
  - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขาย
- ศิลปะ → ออกแบบแผนที่ความคิดเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขาย
- ภาษาต่างประเทศ → ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขาย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 53

- ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยให้นักเรียนคุณภาพการซื้อขายสินค้าและบริการ แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- เคยไปสถานที่ในภาพหรือไม่ ถ้าเคยไป ไปในฐานะผู้ซื้อหรือผู้ขาย
- ผู้ซื้อ มีบทบาทและหน้าที่อะไรบ้าง
- ผู้ขาย มีบทบาทและหน้าที่อะไรบ้าง
- นักเรียนมีบทบาทเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขาย เพราะอะไร

- ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม

4. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายเรื่อง บทบาทของผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม
5. ครูซักถามนักเรียนว่า การเป็นผู้ซื้อที่ดีควรปฏิบัติอย่างไร
6. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ชั่วโมงที่ 54

การกำหนดราคาสินค้าและบริการ

7. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายเรื่อง การกำหนดราคาสินค้าและบริการ
8. ครูยกตัวอย่างการซื้อขายให้นักเรียนฟัง แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนให้ช่วยกันตอบ ตัวอย่างคำถาม

เช่น

- 1) นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้จริงหรือไม่
- 2) ถ้าเกิดขึ้นได้จริงมีผลดีหรือผลเสีย อย่างไร

ตัวอย่างการซื้อขาย

พ่อค้าขายไอศกรีม แท่งละ 6 บาท เด็ก ๆ มีเงิน คนละ 5 บาท พ่อค้าใจดีลดราคาให้แท่งละ 1 บาท เด็ก ๆ จึงซื้อไอศกรีมได้

9. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
10. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ผู้ซื้อและผู้ขายต่างก็มีส่วนในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ดังเช่นในกรณีของพ่อค้าขายไอศกรีมและเด็ก ๆ ซึ่งเป็นผลดีต่อทั้ง 2 ฝ่าย คือ พ่อค้าได้ขายไอศกรีม ส่วนเด็ก ๆ ก็ได้รับประทาน ไอศกรีม จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ชั่วโมงที่ 55

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม

11. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสังคม
12. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
13. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน
14. ครูเล่าถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการของไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น

ประเทศไทยส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์ นำเข้าน้ำมันดิบจากอินโดนีเซีย แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าการซื้อขายสินค้าและบริการจากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ใช้อะไรเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จากนั้นครูเฉลยคำตอบและสรุปเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

15. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

16. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายพร้อมคำแปล เช่น buyer (ผู้ซื้อ) seller (ผู้ขาย) expensive (ราคาแพง) cheap (ราคาถูก) profit (กำไร) แล้วนำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

17. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขาย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูแนะนำให้นักเรียนฝึกการเป็นผู้ซื้อและผู้ขายที่สหกรณ์โรงเรียน

19. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

20. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

21. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

22. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว เรื่อง รายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูแนะนำให้นักเรียนทำแผนพับเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อเผยแพร่ความรู้
2. ครูให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับผู้ซื้อและผู้ขาย พร้อมระบายสีให้สวยงาม

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน

2. ภาพการซื้อขายสินค้าและบริการ
3. แบบบันทึกผลการอภิปราย
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป.2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8

รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

เวลา 5 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (ส 3.1 ป. 2/2) 2. บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง (ส 3.1 ป. 2/3) 3. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม (ส 3.1 ป. 2/4)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. รายได้ของครอบครัวเป็นเงินหรือสิ่งของที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวได้มาจากการทำงาน รายได้ของครอบครัวมีจำกัด ขณะที่รายจ่ายนั้นมีมากมายไม่จำกัด เราจึงต้องช่วยกันใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ 2. รายได้ของเรามาจากเงินที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ให้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวันและอาจมาจากแหล่งอื่น ๆ ในแต่ละวันเรามีรายจ่ายมากมาย เราจึงต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด โดยเลือกซื้อแต่สิ่งของที่จำเป็นและมีประโยชน์ 3. การที่ทุกคนในครอบครัวช่วยกันประหยัดการใช้จ่ายจะทำให้ครอบครัวของเรามีเงินเก็บออมไว้ใช้ในวันข้างหน้า	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. รายได้ของครอบครัวได้มาอย่างไร 2. เราควรใช้จ่ายอย่างไรให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับในแต่ละวัน 3. การเก็บออมมีความสำคัญอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ อาชีพ เงินเดือน รายได้เสริม 2. ในแต่ละครอบครัวจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งรายได้ที่สุจริตได้มาจากการทำงานที่ดี ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรมของสมาชิกในครอบครัว เมื่อรายได้ของครอบครัวมีจำกัด ขณะที่รายจ่ายมีไม่จำกัด ทุกคนในครอบครัวจึงควรใช้จ่ายให้เหมาะสม 3. รายได้ของครอบครัวเป็นเงินหรือสิ่งของที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวได้รับตอบ	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับรายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม 2. สืบจากรายจ่ายของครอบครัว 3. ตอบคำถามเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว 4. ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง 5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออม

<p>แทนจากการประกอบอาชีพ ส่วนรายจ่ายของครอบครัวเป็นเงินหรือรายการจ่ายที่พ่อแม่ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวนำไปซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน รายจ่ายของแต่ละครอบครัวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกและพฤติกรรมการใช้จ่ายของคนในครอบครัว</p> <p>4. เราเป็นนักเรียน ยังไม่ได้ทำงาน รายได้หรือรายรับของเราส่วนใหญ่จึงมาจากเงินที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน และมาจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินจากการทำงานพิเศษในวันหยุด เงินรางวัล โดยในแต่ละวันเรามีรายจ่ายมากมาย ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหารกลางวัน ค่าขนม ค่าอุปกรณ์การเรียน เมื่อมีรายได้และรายจ่าย เราควรทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายของตนเอง</p> <p>5. การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองจะทำให้รู้ว่าเรามีรายได้เท่าใด รายจ่ายเท่าใด รายการของรายจ่ายใดเหมาะสมและไม่เหมาะสม เพื่อให้เราวางแผนการใช้จ่าย ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>6. การออมเป็นการเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อนำมาใช้เมื่อมีความจำเป็น หากทุกคนในครอบครัวช่วยกันประหยัดโดยการจัดสรรรายจ่ายให้เพียงพอและเหมาะสมกับรายจ่าย ครอบครัวของเราก็จะมีเงินออมเก็บไว้ใช้ในวันข้างหน้า</p>	
ขั้นที่ 2 การรายงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. การรายงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับรายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม 1.2 สำนวรายจ่ายของครอบครัว 1.3 ตอบคำถามเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว 1.4 ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง 1.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออม 	

<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การทดสอบ 2) การสนทนาซักถาม 3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ 	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบบันทึกการสนทนาซักถาม 3) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
<p>3. สิ่งมุ่งประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้ใจของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
<p>ชั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 รายได้และรายจ่ายของครอบครัว</p>	<p>เวลา 3 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 รายได้และรายจ่ายของตนเอง</p>	<p>เวลา 2 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20

รายได้และรายจ่ายของครอบครัว

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 3 ชั่วโมง
---	---

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละครอบครัวจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งรายได้ที่สุจริตได้มาจากการทำงานที่ดี ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรมของสมาชิกในครอบครัว เมื่อรายได้ของครอบครัวมีจำกัด ขณะที่รายจ่ายมีไม่จำกัด ทุกคนในครอบครัวจึงควรใช้จ่ายให้เหมาะสม

รายได้ของครอบครัวเป็นเงินหรือสิ่งของที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวได้รับตอบแทนจากการประกอบอาชีพ ส่วนรายจ่ายของครอบครัวเป็นเงินหรือรายการจ่ายที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวนำไปซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน รายจ่ายของแต่ละครอบครัวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกและพฤติกรรมการใช้จ่ายของคนในครอบครัว

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (ส 3.1 ป. 2/2)
2. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม (ส 3.1 ป. 2/4)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของครอบครัวได้ (K)
2. บอกผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ของครอบครัวได้ (K)
3. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ (A)
4. นำความรู้เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง รายได้ และรายจ่ายของครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
3. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	อยู่อย่างพอเพียง ฯลฯ	การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

- รายได้และรายจ่ายของครอบครัว
  1. รายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม
    - 1.1 ที่มาของรายได้ที่สุจริต
    - 1.2 การใช้จ่ายที่เหมาะสม
    - 1.3 ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้
  2. รายได้และรายจ่ายของครอบครัว
    - 2.1 รายได้ของครอบครัว
    - 2.2 รายจ่ายของครอบครัว

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➔ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว
- คณิตศาสตร์ ➔ คิดคำนวณเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว
- ภาษาต่างประเทศ ➔ ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 56

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาในประเด็นต่าง ๆ เช่น สมาชิกของครอบครัวประกอบอาชีพอะไรบ้าง การประกอบอาชีพมีผลดีอย่างไร
4. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

รายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสม

5. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับรายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสมเรื่อง ที่มาของรายได้ที่สุจริต การใช้จ่ายที่เหมาะสม และผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้

6. ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับรายได้ที่สุจริตและการใช้จ่ายที่เหมาะสมในรูปแบบแผน ความคิด แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ เรื่องที่เรียน

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเรื่อง รายได้ของ ครอบครัว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 57

รายได้และรายจ่ายของครอบครัว: รายได้ของครอบครัว

9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครู ตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

10. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเรื่อง รายได้ของครอบครัว

11. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ตัวอย่างคำถามเช่น

- 1) เมื่อโตขึ้นนักเรียนจะประกอบอาชีพใดเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว เพราะอะไร
- 2) ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้เสริมหรือไม่ อย่างไร

12. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

13. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเรื่อง รายจ่ายของ ครอบครัว แล้วสำรวจรายจ่ายของครอบครัวว่ามีอะไรบ้าง โดยบันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการสำรวจ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 58

รายได้และรายจ่ายของครอบครัว: รายจ่ายของครอบครัว

14. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาเล่าเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ให้ไปสำรวจมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

15. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวเรื่อง รายจ่ายของครอบครัว แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในสมุด จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

16. ครูอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ว่า เราและครอบครัวมีรายจ่ายมากมาย เราจึงต้องรู้จักวางแผนการใช้จ่าย โดยพยายามใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับรายได้ เพราะบางครอบครัวมีรายได้จำกัด แต่ รายจ่ายมีไม่จำกัด ถ้าครอบครัวใดมีรายจ่ายมากกว่ารายได้หรือรายรับอาจทำให้เกิดปัญหาทางการเงินได้

17. ครูซักถามนักเรียนว่า ใครมีพ่อแม่หรือญาติพี่น้องไปทำงานที่ประเทศสมาชิกอาเซียนบ้าง จากนั้นให้ความรู้แก่นักเรียนว่า ปัจจุบันแรงงานมีฝีมือของไทยสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานยังประเทศ สมาชิกอาเซียนได้ เนื่องจากมีการตกลงในการยอมรับร่วมคุณสมบัติอาชีพระหว่างกัน โดย 8 อาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือในอาเซียน ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ และการบริการ

18. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ

ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

19. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวพร้อมคำแปล เช่น income (รายได้) expenditure (รายจ่าย) occupation (อาชีพ) family (ครอบครัว) labor (แรงงาน) แล้วนำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

20. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัว แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

21. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของครอบครัวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

ขั้นที่ 5 สรุป

22. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง เป็นกรบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง เราจะช่วยพ่อแม่ประหยัดรายจ่ายของครอบครัวได้อย่างไร จากนั้นร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด 5 อันดับไปติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอแนะวิธีการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของครอบครัว แล้วนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน

2. แบบบันทึกผลการสำรวจ

3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

4. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา

พานิช จำกัด

6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์

วัฒนาพานิช จำกัด

7. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

8. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21

รายได้และรายจ่ายของตนเอง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 2 ชั่วโมง
---	---

1. สาระสำคัญ

เราเป็นนักเรียน ยังไม่ได้ทำงาน รายได้หรือรายรับของเราส่วนใหญ่จึงมาจากเงินที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละวันและมาจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินจากการทำงานพิเศษในวันหยุด เงินรางวัล โดยในแต่ละวันเรามีรายจ่ายมากมาย ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหารกลางวัน ค่าขนม ค่าอุปกรณ์การเรียน เมื่อมีรายได้และรายจ่าย เราควรทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายของตนเอง

การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองจะทำให้รู้ว่าเรามีรายได้เท่าใด รายจ่ายเท่าใด รายการของรายจ่ายใดเหมาะสมและไม่เหมาะสม เพื่อให้เราวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การออมเป็นการเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อนำมาใช้เมื่อมีความจำเป็น หากทุกคนในครอบครัวช่วยกันประหยัดโดยการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอและเหมาะสมกับรายจ่าย ครอบครัวของเราก็จะมีเงินออมเก็บไว้ใช้ในวันข้างหน้า

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (ส 3.1 ป. 2/2)
2. บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง (ส 3.1 ป. 2/3)
3. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม (ส 3.1 ป. 2/4)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองได้ (K)
2. บอกผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออมได้ (K)
3. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ (A)
4. นำความรู้เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

- รายได้และรายจ่ายของตนเอง
  - รายได้และรายจ่ายของตนเอง
    - รายได้ของตนเอง
    - รายจ่ายของตนเอง
    - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง
  - รายการของรายรับและรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
    - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
    - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
  - การออม
    - การออมและผลดีของการออม
    - การนำเงินออมไปใช้ให้เกิดประโยชน์

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง
- คณิตศาสตร์ → คิดคำนวณเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง
- ภาษาต่างประเทศ → ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 59

- ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาในประเด็น

ต่าง ๆ เช่น

- 1) ในแต่ละวันนักเรียนได้รับเงินจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเท่าไร
  - 2) นักเรียนใช้จ่ายไปวันละเท่าไร
  - 3) เงินที่เหลือนักเรียนนำไปทำอะไร
3. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

รายได้และรายจ่ายของตนเอง

4. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง
5. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองหรือไม่ อย่างไร
6. ครูให้นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง โดยเขียนสรุปรายรับและรายจ่ายของตนเองในแต่ละวันว่ามีรายรับจากอะไรบ้าง ใช้จ่ายในเรื่องอะไร เป็นจำนวนเท่าใด แล้วร่วมกันสรุปว่า รายได้หรือรายรับมากกว่ารายจ่าย หรือรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทำอย่างไรให้รายจ่ายพอเหมาะกับรายรับ และเงินที่เหลือจะอย่างไร

7. ครูให้นักเรียนร่วมกันนำเสนอวิธีทำให้รายจ่ายพอเหมาะกับรายได้และวิธีเก็บออมเงินที่เหลือ
8. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันแสดงความคิดเห็น แล้วร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้

รายการของรายรับและรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

9. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับรายการของรายรับและรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
10. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ตัวอย่างคำถามเช่น
  - 1) นักเรียนมีรายรับอะไรบ้าง และเป็นรายได้ที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
  - 2) ในแต่ละวันนักเรียนมีรายการของรายจ่ายที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
11. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ช่วยกันตอบคำถาม แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

12. ครูอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ว่า ขณะที่เรายังเป็นนักเรียน ยังไม่ได้ทำงาน ไม่มีรายได้ มีแต่รายจ่ายที่ต้องขอจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เราจึงควรใช้จ่ายตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เช่น ใช้เงินซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ มีความจำเป็น ซื้อสินค้าในราคาที่เหมาะสม จัดสรรแบ่งเงินรายได้เป็นเงินออม

ชั่วโมงที่ 60

การออม

13. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการออม แล้วให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญที่ได้ลงในสมุด
14. ครูซักถามนักเรียนว่า หากนักเรียนมีเงินออมจำนวนหนึ่ง คิดว่าจะนำเงินก้อนนั้นไปทำอะไร เพราะเหตุใด
15. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

16. ครูอธิบายเพิ่มเติมหรือเสริมความรู้ว่า กระทรวงการคลังมีหน้าที่ดูแลและจัดการด้านการเงินของประเทศ และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กระทรวงการคลังจึงได้จัดตั้งสำนักงานการเงินการคลังอาเซียนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

17. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

18. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเองพร้อมคำแปล เช่น note (จด/บันทึก) account (บัญชี) bank (ธนาคาร) saving (การออม) แล้วนำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

19. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเอง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

20. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายของตนเองไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

21. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง รายได้และรายจ่ายของตนเอง โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

22. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

23. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

24. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-8 เป็นการบ้านเพื่อเตรียมทดสอบกลางปีในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนทำกระปุกออมสินเพื่อเก็บออมเงินที่เหลือจากการใช้จ่าย คนละ 1 อัน แล้วนำผลงานมาส่งครู จากนั้นนำผลงานของตนไปเก็บออมเงิน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

การทดสอบกลางปี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
การทดสอบกลางปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
เวลา 1 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 61

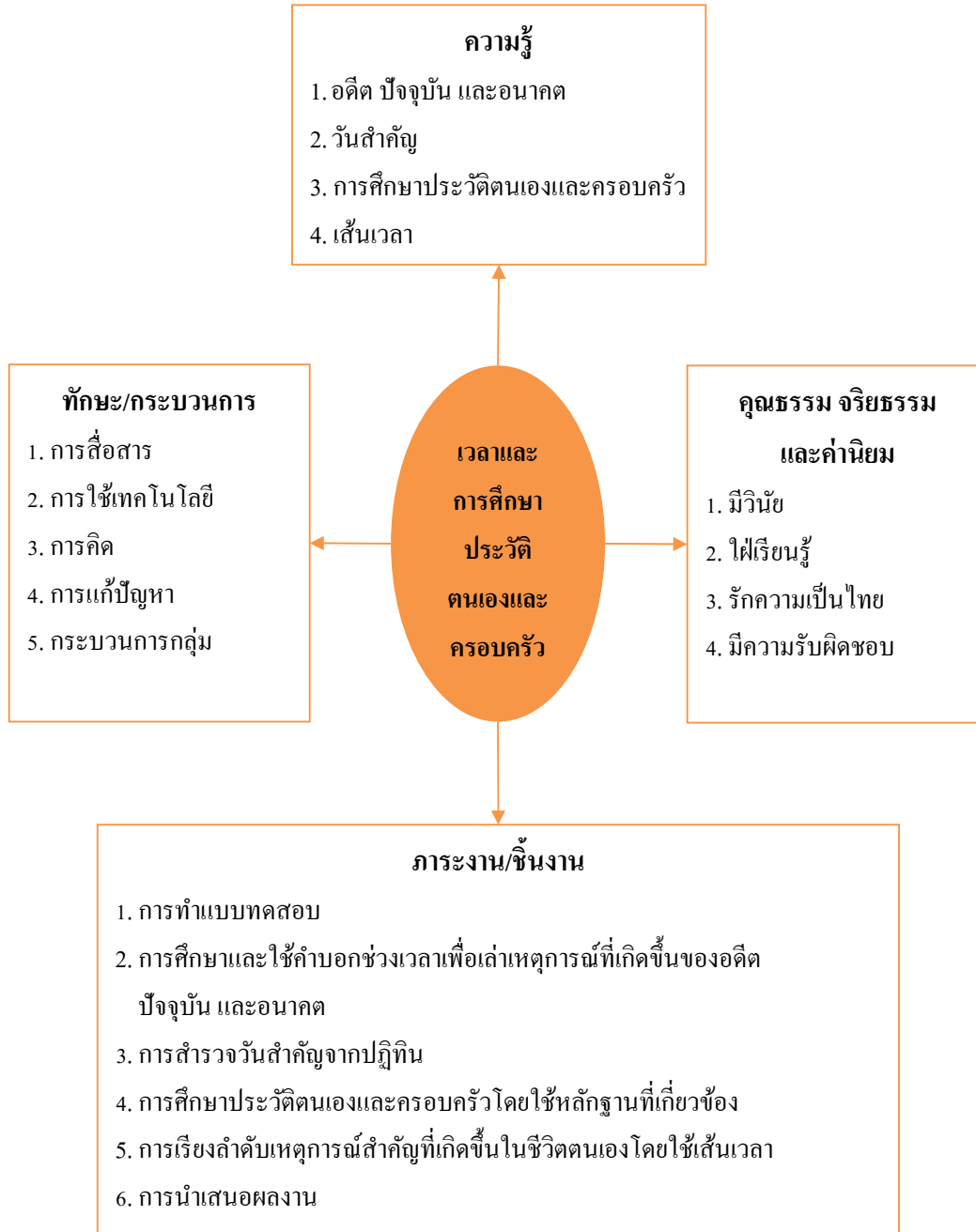
1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางปี
2. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว เรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นการทำงานเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9

เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

เวลา 17 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ส 4.1 ป. 2/1) 2. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตของตนเอง โดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ส 4.1 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. การระบุช่วงเวลาเป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ช่วยให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความหมาย 2. การรู้วันสำคัญจากปฏิทินทำให้เราสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง 3. การศึกษาประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวทำให้รู้เรื่องราวความเป็นมาของตนเองและครอบครัวได้ถูกต้อง 4. เส้นเวลาทำให้เรารู้ว่ามีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นบ้างในช่วงเวลานั้น	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. อดีต ปัจจุบัน และอนาคตมีความสำคัญอย่างไร 2. การรู้วันสำคัญมีประโยชน์อย่างไร 3. การศึกษาประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวมีประโยชน์อย่างไร 4. เส้นเวลามีความสำคัญอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ เหตุการณ์ ครอบครัว สัญชาติ เส้นเวลา 2. เวลามีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต การระบุช่วงเวลาจึงทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความหมาย 3. ในแต่ละปีจะมีวันสำคัญอยู่หลายวัน เราสามารถดูวันสำคัญได้จากปฏิทิน การรู้วันสำคัญทำให้เราปฏิบัติตนได้ถูกต้อง 4. การศึกษาประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวเราจะทำให้เรารู้ว่าตัวเราเป็นใคร มา	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อภิปรายเกี่ยวกับคำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2. สืบค้นวันสำคัญจากปฏิทินได้ถูกต้อง 3. สืบค้นประวัติของตนเองและครอบครัว 4. อภิปรายเรื่องเส้นเวลา

<p>จากไหน ซึ่งเราสามารถค้นหาได้จากสตูดิโอ ทะเบียนบ้าน ภาพถ่ายของครอบครัว คำบอกเล่า</p> <p>5. เส้นเวลาเป็นเส้นที่ระบุช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น</p>	
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาและใช้คำบอกช่วงเวลาเพื่อเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของอดีตปัจจุบันและอนาคต</p> <p>1.2 สืบหาวันสำคัญจากปฏิทิน</p> <p>1.3 ศึกษาประวัติตนเองและครอบครัวโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>1.4 เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเองโดยใช้เส้นเวลา</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การสนทนาซักถาม</p> <p>3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบบันทึกการสนทนาซักถาม</p> <p>3) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>5) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรักของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22 อดีต ปัจจุบัน อนาคต</p>	<p>เวลา 5 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23 วันสำคัญ</p>	<p>เวลา 5 ชั่วโมง</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24 การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัวและเส้นเวลา</p>	<p>เวลา 7 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22

อดีต ปัจจุบัน อนาคต

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เวลาและการศึกษาประวัติตนเอง และครอบครัว	เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

อดีตเป็นช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว ปัจจุบันเป็นช่วงเวลาที่กำลังดำเนินอยู่ และอนาคตเป็นช่วงเวลาที่ยังมาไม่ถึง การระบุช่วงเวลาสำคัญดังกล่าวทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีความหมาย

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ส 4.1 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ระบุคำที่แสดงช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ (K)
- เห็นความสำคัญของการระบุช่วงเวลาที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (A)
- ใช้คำระบุช่วงเวลาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบก่อนเรียน ซักถามความรู้เรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
ศิลปะ	➔	ออกแบบและตกแต่งแผนที่ความคิดเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
การทำงานอาชีพฯ	➔	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับสิ่งที่อยากทำในอนาคต
ภาษาต่างประเทศ	➔	ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับคำระบุช่วงเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 62-63

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูเขียนคำว่า วันนี้ เมื่อวานนี้ วันพรุ่งนี้ เดือนนี้ เดือนที่แล้ว และเดือนหน้า บนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างกิจกรรมที่ทำโดยใช้คำเหล่านี้
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของคำว่า วันนี้ เมื่อวาน วันพรุ่งนี้ เดือนนี้ เดือนที่แล้ว และเดือนหน้า จากนั้นครูเชื่อมโยงข้อสรุปไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความสัมพันธ์ของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จากนั้นให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด
8. ครูให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับคำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต นอกเหนือจากในหนังสือเรียน แล้วบันทึกผลลงในสมุด
9. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
10. ครูอธิบายความหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งยกตัวอย่างการใช้คำระบุช่วงเวลาเพื่อเล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เช่น เมื่อวานนี้คุณแม่ ให้ค่าขนมนักเรียน 20 บาท วันนี้นักเรียนใช้ไป 15 บาท เหลือออม 5 บาท ไว้สำหรับใช้พรุ่งนี้
11. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มแล้วปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 ค้นหาคำที่บอกช่วงเวลาในอดีต

กลุ่มที่ 2 ค้นหาที่บอกช่วงเวลาในปัจจุบัน

กลุ่มที่ 3 ค้นหาที่บอกช่วงเวลาในอนาคต

12. ครูให้แต่ละกลุ่มนำคำบอกช่วงเวลาไปแต่งเรื่องราวหรือเหตุการณ์แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ฟังโดยให้มีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กับหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามตัวอย่างที่ครูอธิบายไว้

13. เมื่อเล่าเรื่องราวครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการเล่าเรื่องและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

14. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีต โดยยกตัวอย่างมา 1 เหตุการณ์ แล้วบันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 64

15. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

16. ครูอธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์ทั้ง อดีต ปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แล้วสุ่มเลือกนักเรียนให้ออกมาแสดงความคิดเห็น และยกตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

17. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้นกับครอบครัวมา 1 เหตุการณ์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 65-66

18. ครูสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาให้เพื่อน ๆ ฟัง

19. ครูอธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

20. ครูให้นักเรียนสำรวจสิ่งที่ตนเองอยากทำในอนาคต แล้วให้นักเรียนเขียนสิ่งที่อยากทำในอนาคตลงในกระดาษ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

22. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จากนั้นให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

23. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

24. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ระบุเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต พร้อมคำแปล เช่น Yesterday (เมื่อวาน) Today (วันนี้) Tomorrow (พรุ่งนี้) เป็นต้น นำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนรวมทั้งช่วยกันประเมินผล

25. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

26. ครูให้นักเรียนอ่านข่าวหรือเหตุการณ์ในหนังสือพิมพ์หรือฟังจากสื่ออื่น ๆ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 สรุป

27. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

28. ครูมอบหมายให้นักเรียน ไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับวันสำคัญ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง อดีตคือบทเรียนที่ไม่มีวันลืม หรืออนาคตที่ฉันอยากเป็น แล้วร่วมกันคัดเลือกผลงานจัดป้ายนิเทศ

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23

วันสำคัญ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เวลาและการศึกษาประวัติตนเอง และครอบครัว	เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละปีจะมีวันสำคัญอยู่หลายวัน ซึ่งเราสามารถดูได้จากปฏิทิน โดยในแต่ละเดือนจะทำเครื่องหมายบอกให้เรา รู้ชัดเจนว่าเป็นวันสำคัญใด เพื่อที่เราจะได้ระลึกถึงความสำคัญของวันสำคัญนั้น และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ส 4.1 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกชื่อวันสำคัญในแต่ละเดือนในปฏิทินได้ (K)
- ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อถึงวันสำคัญนั้น ๆ (P)
- มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องวันสำคัญ (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง วันสำคัญ 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- วันสำคัญ

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญในปฏิทิน
ภาษาต่างประเทศ	➔	ค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษและฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวันสำคัญ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 67-68

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูเปิด โอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
3. ครูให้นักเรียนดูปฏิทินแล้วซักถามนักเรียนว่า ในปฏิทินนอกจากระบุนวัน เดือน และปีแล้ว ยังระบุอะไรอีก ให้นักเรียนช่วยกันตอบ โดยครูเขียนคำตอบบนกระดานดำ
4. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูให้นักเรียนดูปฏิทินอีกครั้ง สนทนาซักถามนักเรียนว่ามีเครื่องหมายอะไรที่ระบุว่าวันนั้นเป็นวันสำคัญ พร้อมทั้งให้ความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติม
6. ครูให้นักเรียนไปสำรวจวันสำคัญในปฏิทิน แล้วบันทึกผลลงในสมุด
7. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 3-4 คน ให้ออกมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
8. ครูอธิบายเกี่ยวกับวันสำคัญในปฏิทิน โดยยกตัวอย่างวันสำคัญแต่ละเดือนในปฏิทิน แล้วให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด
9. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับวันสำคัญในเดือนมกราคมว่า มีวันอะไรบ้าง แต่ละวันมีความสำคัญอย่างไร บันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 69-70

10. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 3-4 คน ให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
11. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญในเดือนมกราคม
12. ครูมอบหมายให้นักเรียน ไปสำรวจสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติในวันสำคัญในเดือนมกราคม แล้วบันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

13. ครูสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
14. ครูอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในวันสำคัญในเดือนมกราคม แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 71

15. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น 11 กลุ่ม ตามเดือนที่เหลือ (ยกเว้นเดือนมกราคม) โดยตั้งชื่อกลุ่มตามชื่อเดือน (ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-ธันวาคม)
16. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมวันสำคัญตามเดือนที่เป็นชื่อกลุ่มของตนว่า ในเดือนนั้นมีวันสำคัญอะไรบ้าง บันทึกผลในกระดาษที่ครูแจกให้ จากนั้นส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียน
17. ครูและนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่นำเสนอ
18. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญตามเดือนปฏิทิน
19. ครูนำข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนมานำเสนอให้นักเรียนฟัง โดยอาจใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ ตารางปฏิทิน ประกอบการนำเสนอ
20. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

21. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
22. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษของวันสำคัญ พร้อมคำแปล เช่น New Year's Day (วันปีใหม่) Children's Day (วันเด็ก) Father's Day (วันพ่อ) Mother's Day (วันแม่) เป็นต้น นำมาฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งช่วยกันประเมินผล

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

23. เมื่อถึงวันสำคัญวันใดวันหนึ่ง ให้นักเรียนระลึกถึงความสำคัญของวันนั้น และปฏิบัติตนให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 สรุป

24. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง วันสำคัญ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม รวมทั้งเขียนชื่อวันและเดือนเป็นภาษาอังกฤษ
25. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว และเสัเวลา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนทำบัตรคำทนายปัญหาเกี่ยวกับวันสำคัญในปฏิทิน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ปฏิทิน
2. กระดาษบันทึกวันสำคัญตามเดือนปฏิทิน
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
4. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24

การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว	เวลา 7 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัวทำให้เราทราบว่าตัวเราเป็นใคร และครอบครัวมาจากไหน ซึ่งเราสามารถค้นหาได้จากการสอบถามพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย คุณสุติบัตร ทะเบียนบ้าน ภาพถ่ายของเราและครอบครัว คำบอกเล่า นอกจากนี้เส้นเวลายังช่วยให้เรารู้ว่ามีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นกับเราและครอบครัวของเรา

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตของตนเองโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ส 4.1 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าประวัติความเป็นมาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวได้ (K, P)
2. สืบค้นเหตุการณ์ที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวในช่วงเวลาที่ผ่านมาโดยใช้หลักฐานคำบอกเล่าช่วงเวลาและเส้นเวลาได้ (P)
3. มีความสนใจศึกษาประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 1. ซักถามความรู้เรื่อง การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว
2. เส้นเวลา

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา
ศิลปะ	➔	วาดภาพระบายสีเรื่อง ครอบครัวของฉัน
การงานอาชีพฯ	➔	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิธีการสืบค้นประวัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 72

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
3. ครูขออาสาสมัคร 2–3 คน ให้ออกมาเล่าประวัติตนเองและครอบครัวให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นครูซักถามนักเรียนว่า เรารู้ประวัติของเราและครอบครัวได้อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูสนทนาและให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับลำดับขั้น
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมประโยชน์และวิธีการใช้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 73

6. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) มาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
7. ครูอธิบายเกี่ยวกับสำเนาทะเบียนบ้าน แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด
8. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสืบค้นภาพถ่ายที่เกี่ยวกับตนเองและครอบครัวเขียนคำอธิบาย แล้วนำมาติดลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 74-75

9. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสืบค้นมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

10. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับภาพถ่าย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

11. ครูให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองว่า นอกจากพ่อแม่แล้วเราสามารถสอบถามเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเราและครอบครัวของเราได้จากใครได้อีกบ้าง

12. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 4-6 คน ให้ออกมาพูดให้เพื่อน ๆ ฟังว่า นอกจากพ่อแม่แล้ว เราสามารถสอบถามเรื่องราวของตนเองและครอบครัวได้จากใครอีกบ้าง

13. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน จากนั้นให้ความรู้เกี่ยวกับคำบอกเล่า แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 76

14. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

1) สุนัขบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน ภาพถ่าย และคำบอกเล่า หลักฐานใดน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะอะไร

2) หลักฐานที่ใช้ศึกษาประวัติของเราและครอบครัวยังมีอีกหรือไม่ อะไรบ้าง

15. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาหลักฐานหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

16. ครูให้นักเรียนสร้างแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์เกี่ยวกับวิธีการสืบค้นประวัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

17. ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานของนักเรียนจัดป้ายนิเทศ

18. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องการพิจารณาหลักฐานและประเมินความน่าเชื่อถือ

19. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับเส้นเวลา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 77-78

20. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่มอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

21. ครูอธิบายเรื่องเส้นเวลา พร้อมยกตัวอย่างการลำดับเหตุการณ์โดยเส้นเวลา

22. ครูให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเหตุการณ์ 1 เหตุการณ์ แล้วใช้เส้นเวลาประกอบการอธิบายเหตุการณ์ แล้วบันทึกผลลงในสมุด

22. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 4-6 คนให้ออกมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

23. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องเส้นเวลา จากนั้นให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด

24. ครูเขียนเส้นเวลาไว้บนกระดานดำ และทำแผ่นป้ายแสดงภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของอาเซียน เช่น การประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน การประชุมอาเซียนครั้งต่าง ๆ พร้อมระบุ พ.ศ. ลงในภาพ จากนั้นให้สุ่มเลือกนักเรียนให้นำภาพไปเรียงบนเส้นเวลาบนกระดานดำตาม พ.ศ. เพื่อใช้เส้นเวลาลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอาเซียนให้ถูกต้อง

25. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

26. ครูให้นักเรียนแต่ละคนวาดภาพในหัวข้อ ครอบครัวของฉัน ลงในกระดาษวาดเขียนและระบายสีให้สวยงาม พร้อมทั้งเขียนเรียงความบรรยายภาพ

27. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

28. ครูแนะนำให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 5 สรุป

29. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว และเส้นเวลา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

30. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

31. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

32. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติของตนเองและครอบครัว

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. คู่มือครู
3. สำเนาทะเบียนบ้าน
4. ภาพถ่ายตนเองและครอบครัว

5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

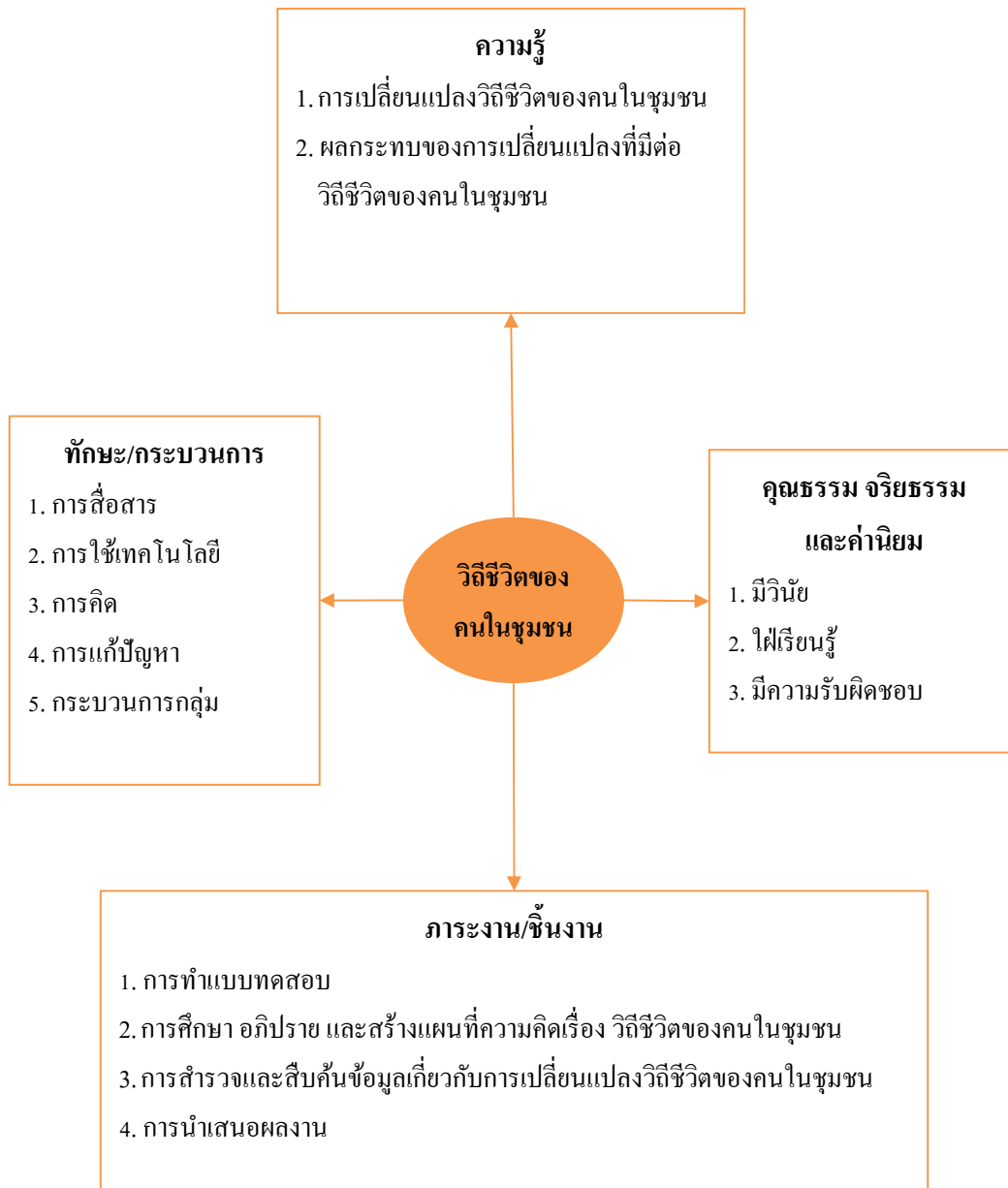
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10

วิถีชีวิตของคนในชุมชน

เวลา 8 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน <i>(ส 4.2 ป. 2/1)</i> 2. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน <i>(ส 4.2 ป. 2/2)</i>	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. วิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก 2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนหลายด้าน	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. อะไรทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป 2. การเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ บ้านตึก ลงแขก ผลกระทบ 2. วิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาชีพ การสื่อสาร ประเพณี และความสัมพันธ์ในชุมชนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก 3. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ได้แก่ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจและความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร 4. การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน เราสามารถสืบค้นได้จากการสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ผู้รู้ อ่านเอกสาร ศึกษาโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์ของชุมชน และสำรวจสถานที่สำคัญ 5. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และการใช้เทคโนโลยี	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อภิปรายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนด้านต่าง ๆ 2. วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน 3. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างง่าย ๆ 4. อภิปรายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ 1.1 ศึกษา อภิปราย และสร้างแผนที่ความคิดเรื่อง วิถีชีวิตของคนในชุมชน 1.2 ตำรวจ และสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน	
2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ 2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ 1) การทดสอบ 2) การสนทนาซักถาม 3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ	2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2) แบบบันทึกการสนทนาซักถาม 3) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 4) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม 5) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
3. สิ่งที่มีงประเมิน 3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง 3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม 3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25 วิถีชีวิตของคนในชุมชน	
เวลา 8 ชั่วโมง	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25

วิถีชีวิตของคนในชุมชน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน

เวลา 8 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

วิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาชีพ การสื่อสาร ประเพณี และความสัมพันธ์ในชุมชน ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ได้แก่ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น เราสามารถสืบค้นได้จากการสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ผู้รู้ อ่านเอกสาร ศึกษาโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์ของชุมชน และสำรวจสถานที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และการใช้เทคโนโลยี

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน (ส 4.2 ป. 2/1)
2. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน (ส 4.2 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้ (K)
2. วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้ (K, P)
3. ตระหนักถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน (A, K)
4. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างง่าย ๆ ได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่องวิถีชีวิตของคนในชุมชน 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
  - การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ
  - สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
  - การสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- ศิลปะ ➡ ออกแบบและตกแต่งแผนที่ความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- การงานอาชีพ ➡ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 79

- ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
- ครูเล่าประวัติความเป็นมาของโรงเรียนย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง เพื่อชี้ให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงจากอดีตมาถึงปัจจุบันและเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูอธิบายและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาชีพ การสื่อสาร ประเพณีในชุมชน และความสัมพันธ์ในชุมชน จากนั้นครูให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสำรวจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนเอง มา 1 ด้าน แล้วบันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 80

7. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

8. ครูอธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาชีพ การสื่อสาร ประเพณีในชุมชน และความสัมพันธ์ในชุมชน

9. ครูเล่าให้นักเรียนฟังถึงการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนโดยยกตัวอย่างประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ เช่น ลาว มีวิถีชีวิตที่คล้ายกับไทยแต่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศเข้ามามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยครูอาจยกตัวอย่างภาพที่แสดงถึงวิถีชีวิตของแต่ละประเทศประกอบการอธิบาย

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในชุมชน แล้วตั้งคำถามในเนื้อหาภาคละ 1 ข้อ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 81

11. ครูให้นักเรียนค้นหาคำตอบของคำถามที่ตนเองได้ตั้งไว้ จากที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูพยายามให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเองและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

12. ครูอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในชุมชน แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

13. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ได้มอบหมายให้ไปสำรวจมาในครั้งก่อน แล้วบันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 82

14. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

15. ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับสาเหตุการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในชุมชน

16. ครูอธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้นักเรียนฟัง โดยกล่าวว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศก็มีสาเหตุการเปลี่ยนแปลงในชุมชนเช่นเดียวกับประเทศไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างภาพสาเหตุที่ทำให้ชุมชนในประเทศอาเซียนอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อประกอบการอธิบาย

17. ครูมอบหมายให้นักเรียน ไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในชุมชน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 83-84

18. ครูสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

19. ครูอธิบายเกี่ยวกับการสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

20. ครูให้นักเรียนไปสืบค้นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนเองที่ได้รับมอบหมายไปในชั่วโมงแรก (ชั่วโมงที่ 79) โดยใช้วิธีการสืบค้นเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ได้เรียนรู้ไป แล้วบันทึกผลลงในสมุดพร้อมอธิบายว่าใช้วิธีการใด

21. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 4-6 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

22. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ศึกษาและช่วยกันสร้างแผนที่ความคิดเกี่ยวกับวิธีการสืบค้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 วิธีการสอบถาม

กลุ่มที่ 2 วิธีการอ่านเอกสารต่าง ๆ

กลุ่มที่ 3 วิธีการศึกษาโบราณวัตถุ

กลุ่มที่ 4 วิธีการสำรวจสถานที่สำคัญในชุมชน

23. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานและเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ชักถาม โดยครูคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม

24. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูกล่าวชมเชยนักเรียนและร่วมกันสรุปผล

25. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

26. ครูมอบหมายให้นักเรียน ไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 85-86

27. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

28. ครูอธิบายเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบ จากนั้นให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด

29. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนเองที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาในชั่วโมงแรก (ชั่วโมงที่ 79) แล้วบันทึกผลลงในสมุด

30. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 4–6 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

31. ครูอธิบายหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่น การรู้จักใช้สอยของใช้อย่างรู้คุณค่า การรู้จักทำงานบ้านช่วยเหลือครอบครัว การมีน้ำใจต่อคนในชุมชน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

32. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

33. ครูแบ่งนักเรียนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตของชุมชน บันทึกข้อมูลและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

34. ครูให้นักเรียนนำวิธีการสืบค้นข้อมูลอย่างง่าย ๆ ไปศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ขั้นที่ 5 สรุป

35. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง วิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

36. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

37. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

38. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย เรื่อง ตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ผู้รู้ หรือผู้นำชุมชนถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเอง แล้วนำข้อมูลมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. แบบทดสอบหลังเรียน
3. แผนที่ความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

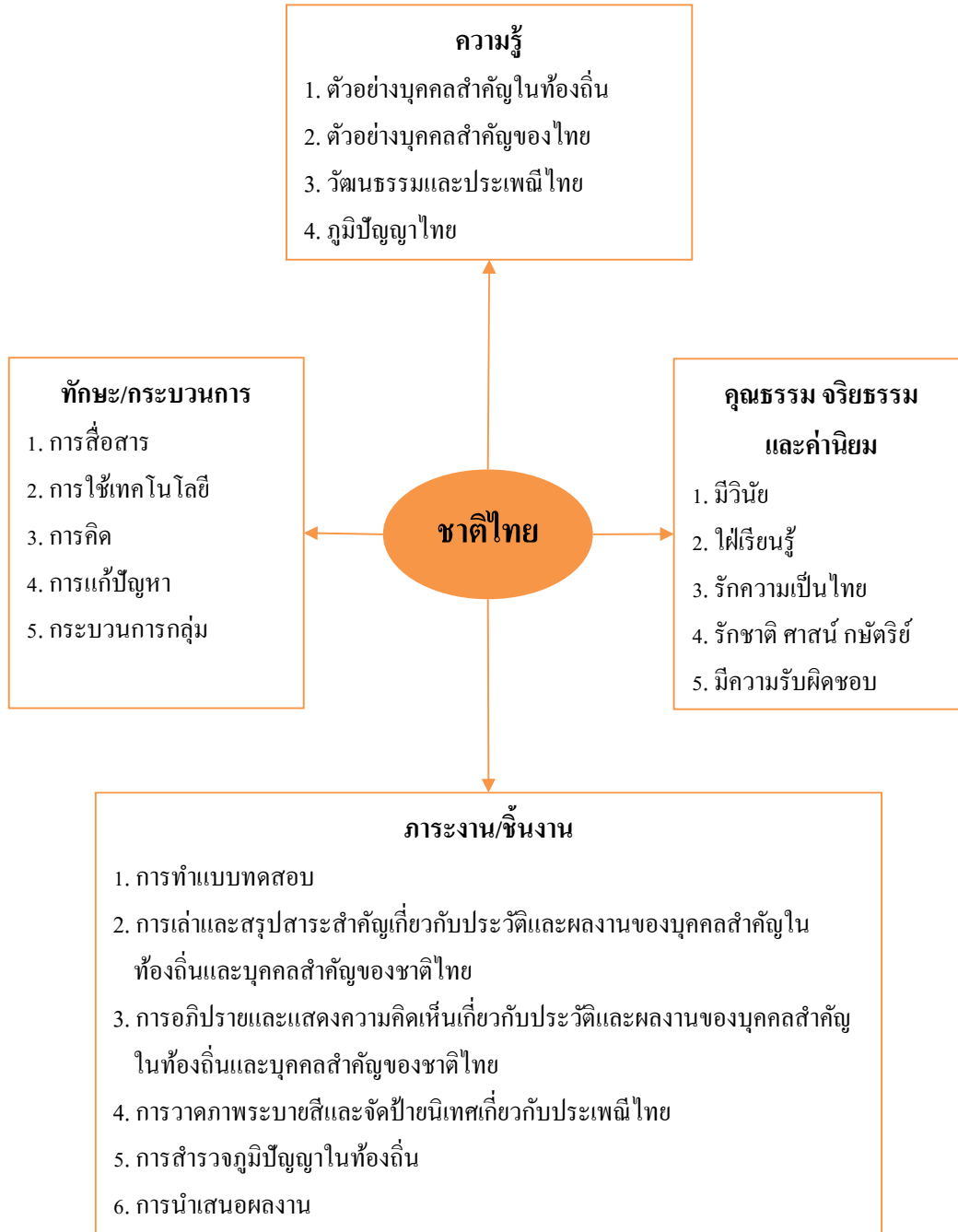
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11

ชาติไทย

เวลา 15 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. ระบุบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ (ส 4.3 ป. 2/1) 2. ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ (ส 4.3 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. บุคคลสำคัญในท้องถิ่นเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์และสร้างผลงานที่น่าภาคภูมิใจให้กับท้องถิ่น ส่วนบุคคลสำคัญของชาติไทยเป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์และสร้างผลงานต่อประเทศชาติ การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญของไทยทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจและมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 2. วัฒนธรรมและประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติและเป็นมรดกอันล้ำค่ามาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน 3. ภูมิปัญญาไทยเป็นความรู้และประสบการณ์ที่ ถ่ายทอดมาจากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นหลังอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ท้องถิ่นและชาติไทย	คำถาม สำคัญที่ ทำให้เกิด ความ เข้าใจที่ คงทน 1. การศึกษา ประวัติ บุคคล สำคัญ ของ ท้องถิ่น และของ ไทยมี ประโยช น์อย่างไร 2. อะไรคือ คุณค่า ของ วัฒนธรรม และ ประเพณี ไทย 3. ภูมิ ปัญญา ไทยมี คุณค่า

	และ ความสำคัญ อย่างไร
<p>ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คำสำคัญ ได้แก่ บรรดาศักดิ์ มรดก ประสพการณ์ 2. ในแต่ละท้องถิ่นของไทยมีบุคคลสำคัญที่ทำ คุณประโยชน์และสร้างสรรค์ผลงานแก่ท้องถิ่น แตกต่างกันไป บุคคลที่สำคัญเหล่านี้เราควรนำมาเป็นแบบอย่าง 3. บุคคลสำคัญของไทยมีเป็นจำนวนมาก การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญเหล่านี้ทำให้เราเกิดความรัก และภาคภูมิใจ และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 4. วัฒนธรรมและประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าของชาติ วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่คนไทยภาคภูมิใจ เช่น มารยาทไทย ภาษาไทย อาหารไทย การแต่งกายแบบไทย การละเล่นของไทย ส่วนประเพณีไทยเป็นแบบแผนที่เรายึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น ประเพณีเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีทางราชการ ประเพณีท้องถิ่น 5. ภูมิปัญญาไทยเป็นความรู้ที่เกิดจากการสั่งสม ประสพการณ์ในสังคมไทยและภูมิปัญญาที่ได้รับจากภายนอกแล้วปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย ภูมิปัญญาด้านอาหาร ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค เราควรภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของไทยและของท้องถิ่นของเรา 	<p>ทักษะ/ ความสาม ารของ นักเรียน ที่จะ นำไปสู่ ความเข้าใจ ที่คงทน นักเรียน จะ สามารถ ...</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เล่า ประวัติ และ ผลงาน ของ บุคคล สำคัญใน ท้องถิ่น และ บุคคล สำคัญ ของชาติ ไทย 2. สืบค้น และ ยกตัวอย่าง

	วัฒนธรรมและประเพณีไทยที่ภาคภูมิใจและอนุรักษ์ไว้ 3. สํารวจและยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและอนุรักษ์ไว้
ขั้นที่ 2 การระงานและการประเมินผลการเรียนรูซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรูตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
1. การระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ 1.1 เล่าและสรุปลสาระสำคัญเกี่ยวกับประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย 1.2 อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย 1.3 วาดภาพระบายสีและจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับประเพณีไทย 1.4 การสำรวจภูมิปัญญาในท้องถิ่น	
2. วิธีกรและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู 2.1 วิธีกรประเมินผลการเรียนรู 1) การทดสอบ 2) การสนทนาซักถาม 3) การประเมินผลงาน/กิจกรรม	2.2 เครื่องมือประเมินผล

<p>เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>4) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>5) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>ผลการ เรียนรู้</p> <p>1) แบบ ทดสอบ ก่อนเรียน และหลัง เรียน</p> <p>2) แบบ บันทึก การ สนทนา ซักถาม</p> <p>3) แบบ ประเมิน ผลงาน/ กิจกรรม</p> <p>เป็น รายบุคคล หรือเป็น กลุ่ม</p> <p>4) แบบ ประเมิน ด้าน คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>และ</p>
--	---

	คำนิยม 5) แบบ บ ประเมิน ด้าน ทักษะ/ กระบวนการ การ
3. สิ่งที่น่าประหลาดใจ 3.1 ความเข้าใจ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง 3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม 3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต	
ชั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26 บุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย	เวลา 5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27 วัฒนธรรมและประเพณีไทย	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28 กฎมณเฑียรบาลไทย	เวลา 5
	ชั่วโมง
	เวลา 5
	ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26

บุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละท้องถิ่นของไทยมีบุคคลสำคัญที่ทำคุณประโยชน์และสร้างสรรค์ผลงานแก่ท้องถิ่นแตกต่างกันไป บุคคลสำคัญของไทยมีเป็นจำนวนมาก การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญเหล่านี้ทำให้เราเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ระบุบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ (ส 4.3 ป. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ระบุและเล่าประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทยได้ (K)
2. สนใจศึกษาเกี่ยวกับประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย (A)
3. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทยมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ชักถามความรู้เรื่องบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของชาติไทย 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

1. ตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่น
  - 1.1 พระศรีพนมมาศ
  - 1.2 ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม)
2. ตัวอย่างบุคคลสำคัญของไทย
  - 2.1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - 2.2 พระสุนทรโวหาร (ภู่)

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและตัวอย่างบุคคลสำคัญของไทย
ศิลปะ	➔	ออกแบบสมุดภาพตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและตัวอย่างบุคคลสำคัญของไทย
การงานอาชีพฯ	➔	สืบค้นประวัติและผลงานของตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและตัวอย่างบุคคลสำคัญของไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 87

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา

โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

4. ครูให้นักเรียนคู่วิดีทัศน์เรื่อง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แล้วสนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่องราวในวีดิทัศน์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่จะเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูเล่าประวัติและผลงานของพระศรีพนมมาศ นายอำเภอเมืองลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีภาพประกอบการเล่าเรื่อง

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนสำรวจว่าในท้องถิ่นหรือในตำบล อำเภอ หรือจังหวัดของตนมีบุคคลสำคัญคนใดบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 88

8. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง สืบสวนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น โดยนำข้อมูลมาจากการที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมา จากนั้นครูตรวจผลงาน แล้วสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำ และเสริมความรู้

9. ครูเล่าประวัติและผลงานของท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) โดยมีภาพประกอบการเล่าเรื่อง

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1) หากไม่มีบุคคลเหล่านี้ท้องถิ่นและประเทศชาติบ้านเมืองจะเป็นอย่างไร

2) เราได้อะไรจากการศึกษาประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการอภิปราย พร้อมให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาหรือสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 89-90

13. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านหรือสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

14. ครูอธิบายพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีภาพประกอบการอธิบาย

15. ครูให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มา 1 พระราชกรณียกิจ แล้วบันทึกผลลงในสมุด

16. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 4-6 คนให้ออกมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

17. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งอธิบายถึงผลของพระราชกรณียกิจที่มีผลต่อพสกนิกรของพระองค์และประเทศชาติ
18. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
19. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญของประเทศสมาชิกอาเซียน พร้อมทั้งนำภาพมาให้ให้นักเรียนดู แล้วเล่าประวัติโดยย่อของบุคคลนั้นให้นักเรียนฟัง
20. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) แล้วสรุปสาระสำคัญ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 91

21. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสรุปสาระสำคัญมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
22. ครูเล่าประวัติและผลงานของพระสุนทรโวหาร (ภู่) โดยมีภาพประกอบการเล่าเรื่อง
23. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
24. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า จากการศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ มีเรื่องอะไรบ้างที่สอดคล้องกับหลักการหรือแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
25. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

26. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและตัวอย่างบุคคลสำคัญของชาติไทย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

27. ครูให้นักเรียนทำสมุดภาพประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นหรือบุคคลสำคัญของชาติไทยที่ตนชื่นชอบ
28. ครูแนะนำให้นักเรียนนำแบบอย่างที่ได้จากการศึกษาประวัติของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของไทยมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

29. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นหรือตัวอย่างบุคคลสำคัญของชาติไทย โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

30. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่นและบุคคลสำคัญของไทย แล้วนำผลมาจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. วิดีทัศน์เรื่อง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
3. ภาพพระศรีพนมมาศ ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสุนทรโวหาร
4. ใบงานเรื่อง ตำรวจบุคคลสำคัญในท้องถิ่น
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27

วัฒนธรรมและประเพณีไทย

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

วัฒนธรรมและประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกอันล้ำค่าของชาติ วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยภาคภูมิใจ เช่น มารยาทไทย ภาษาไทย อาหารไทย การแต่งกายแบบไทย การละเล่นของไทย ส่วนประเพณีไทยเป็นแบบแผนที่คนยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น ประเพณีเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีทางราชการ ประเพณีท้องถิ่น

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ (ส 4.3 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายและยกตัวอย่างวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ได้ (K)
2. มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทย (A)
3. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยที่น่าภาคภูมิใจ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีไทย 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

1. วัฒนธรรมไทย
2. ประเพณีไทย

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย
ศิลปะ	➔	วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือประเพณีที่ตนชื่นชอบ
การงานอาชีพฯ	➔	จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 92

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

2. ครูให้นักเรียนดูภาพเด็กเคารพผู้ใหญ่ ภาพการแต่งกายชุดไทย ภาพประเพณีเล่นสงกรานต์ ภาพวันลอยกระทง แล้วซักถามนักเรียนว่าเคยปฏิบัติเหมือนในภาพนี้หรือไม่ กิจกรรมในแต่ละภาพเกี่ยวกับอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

3. ครูสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

5. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (มารยาทไทยและภาษาไทย) จากนั้นสรุปสาระสำคัญให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (ภาษาไทยและการแต่งกายแบบไทย) ที่ตนเองรู้จัก เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 93

7. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสืบค้นข้อมูลมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

8. ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (ภาษาไทยและการแต่งกายแบบไทย) ให้นักเรียนฟัง จากนั้นสรุปสาระสำคัญให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

9. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (การละเล่นของไทยและมวยไทย) พร้อมทั้งบันทึกสาระสำคัญลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

10. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลว่า อาหารและชุดแต่งกายประจำชาติของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนมีอะไรบ้าง โดยให้นักเรียนทำเป็นสมุดภาพ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ชั่วโมงที่ 94

11. ครูทบทวนความรู้ในครั้งที่ผ่านมา จากนั้นตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 4-6 คน ให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสืบค้นมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

12. ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (การละเล่นของไทยและมวยไทย) ให้นักเรียนฟัง จากนั้นสรุปสาระสำคัญให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

13. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทยนอกจากที่เรียนมาแล้ว จากนั้นครูให้ความรู้เสริมว่านอกจากวัฒนธรรมและประเพณีไทยแล้วในประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญเช่นเดียวกัน ในระหว่างที่ครูอธิบายก็นำภาพวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศสมาชิกอาเซียนให้นักเรียนดู

14. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ว่า

1) วัฒนธรรมที่เด่นชัดในประเทศสมาชิกอาเซียนมีอะไรบ้าง

2) การเล่นเกมหรือศิลปะการแสดงของประเทศสมาชิกอาเซียนมีอะไรบ้าง

จากนั้นครูสรุปความรู้ แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

15. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าความหมายและความสำคัญของประเพณีไทย รวมทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา และประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล แล้วบันทึกผลลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 95

16. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

17. ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีไทย (ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา และประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล) พร้อมซักถามในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นสรุปสาระสำคัญให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

18. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีทางราชการและประเพณีท้องถิ่น แล้วสรุปสาระสำคัญ พร้อมวาดภาพระบายสี 1 ภาพเกี่ยวกับประเพณีดังกล่าว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 96

19. ครูตรวจผลงานนักเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านและสรุปสาระสำคัญและวาดภาพระบายสีมาจัดเป็นป้ายนิเทศ

20. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง ประเพณีสงกรานต์ จากนั้นครูให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่กำหนดให้และทำใบงานเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

21. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี โดยในด้านพื้นฐานวัฒนธรรมนั้นหากนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้จะทำให้วิถีชีวิตของกลุ่มชนสัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายและเกิดเป็นวัฒนธรรมพอเพียง เช่น ชุมชนพยายามรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมเอาไว้ เพื่อคงสภาพความเป็นอยู่ของชาวชุมชนให้เป็นไปอย่างพอเพียงและสงบสุข โดยใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เก่าแก่ หลักศาสนา

22. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

23. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

24. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีไทย ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

25. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีไทย โดยให้นักเรียนบันทึก
สรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

26. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการ
เรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและจัดกลุ่มแยกประเภทของวัฒนธรรมและประเพณีออกเป็นภาค ๆ
เพื่อนำเสนอผลงานในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ภาพเด็กเคารพผู้ใหญ่ ภาพการแต่งกายชุดไทย ภาพประเพณีเล่นสงกรานต์ ภาพวันลอยกระทง
2. แบบบันทึกผลการสำรวจเรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น
3. ใบความรู้เรื่อง ประเพณีสงกรานต์
4. ใบงานเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา
พานิช จำกัด
7. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา
พานิช จำกัด
8. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
9. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28

ภูมิปัญญาไทย

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย	เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ภูมิปัญญาไทยเกิดจากความรู้และประสบการณ์ในสังคมไทยและภูมิปัญญาจากภายนอก แล้วปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย ภูมิปัญญาด้านอาหาร ภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ (ส 4.3 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกหรือยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้ได้ (K)
2. มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทย (A)
3. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยที่น่าภาคภูมิใจ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบหลังเรียน 1. ซักถามความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทย 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สื่อการเรียนรู้

- ภูมิปัญญาไทย

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย → ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย
- ศิลปะ → วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย
- การงานอาชีพฯ → จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 97

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
3. ครูให้นักเรียนดูภาพการทำกล้วยฉาบและการทำดอกไม้ประดิษฐ์ แล้วนักเรียนให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ เพราะอะไร ครูสรุปความคิดเห็นของนักเรียนแล้วเชื่อมโยงข้อสรุปไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวีดิทัศน์ที่เป็นผลงานเกี่ยวกับภูมิปัญญา จากนั้นครูอธิบายถึงความหมายของภูมิปัญญา และการแบ่งประเภทของภูมิปัญญาไทย ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านอาหาร ด้านเครื่องนุ่งห่ม และด้านการรักษาโรค แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสาระสำคัญลงในสมุด
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัยว่า ในแต่ละภูมิภาคมีลักษณะการสร้างที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างไร เป็นการบ้านเพื่อจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 98

6. ครูให้นักเรียนเลือกภาพถ่ายที่อยู่อาศัยในภูมิภาคที่ตนชื่นชอบ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมา โดยครูคอยให้คำแนะนำและเสริมความรู้ จากนั้นครูตรวจผลงานของนักเรียน และนำมาจัดป้ายนิเทศ
7. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านที่อยู่อาศัย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด
8. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปสำรวจอาหารไทยที่ตนเองชื่นชอบ 1 อย่าง พร้อมระบุรายละเอียดของอาหารดังกล่าว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 99

9. ครูสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเกี่ยวกับอาหารไทยที่ได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
10. ครูอธิบายเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านอาหาร จากนั้นสรุปแล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
11. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่มที่ตนเองรู้จักมา 1 อย่าง แล้วบันทึกรายละเอียดของเครื่องนุ่งห่มชนิดนั้นลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 100

12. ครูตรวจผลงานนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) เข้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

13. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่ม พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากนั้นสรุปแล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
14. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านหรือสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 101

15. ครูสุ่มเลือกนักเรียน (หรืออาสาสมัครนักเรียน) ให้ออกมาพูดเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
16. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ลงในสมุด
17. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการฟังเรื่องภูมิปัญญาไทยด้านการรักษาโรคที่ครูอธิบายให้ฟัง
18. ครูให้นักเรียนสำรวจในชุมชนของตนเองว่ามีภูมิปัญญาอะไรบ้าง แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการสำรวจ
19. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

20. ครูให้นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ เพื่อเชิญชวนให้ร่วมกันการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย
21. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

22. ครูแนะนำให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาในชุมชนที่จัดขึ้น แล้วนำภาพถ่ายกิจกรรมหรือวาดภาพกิจกรรมที่เข้าร่วมคิดในสมุดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น

ขั้นที่ 5 สรุป

23. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทย โดยให้นักเรียนบันทึกสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม
24. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
25. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
26. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เรื่อง แผนที่และแผนที่ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูและนักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยเพื่อเผยแพร่ความรู้

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. ภาพการทำกล้วยฉาบและการทำดอกไม้ประดิษฐ์
3. แบบบันทึกผลการสำรวจเรื่อง ภูมิปัญญาไทย
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

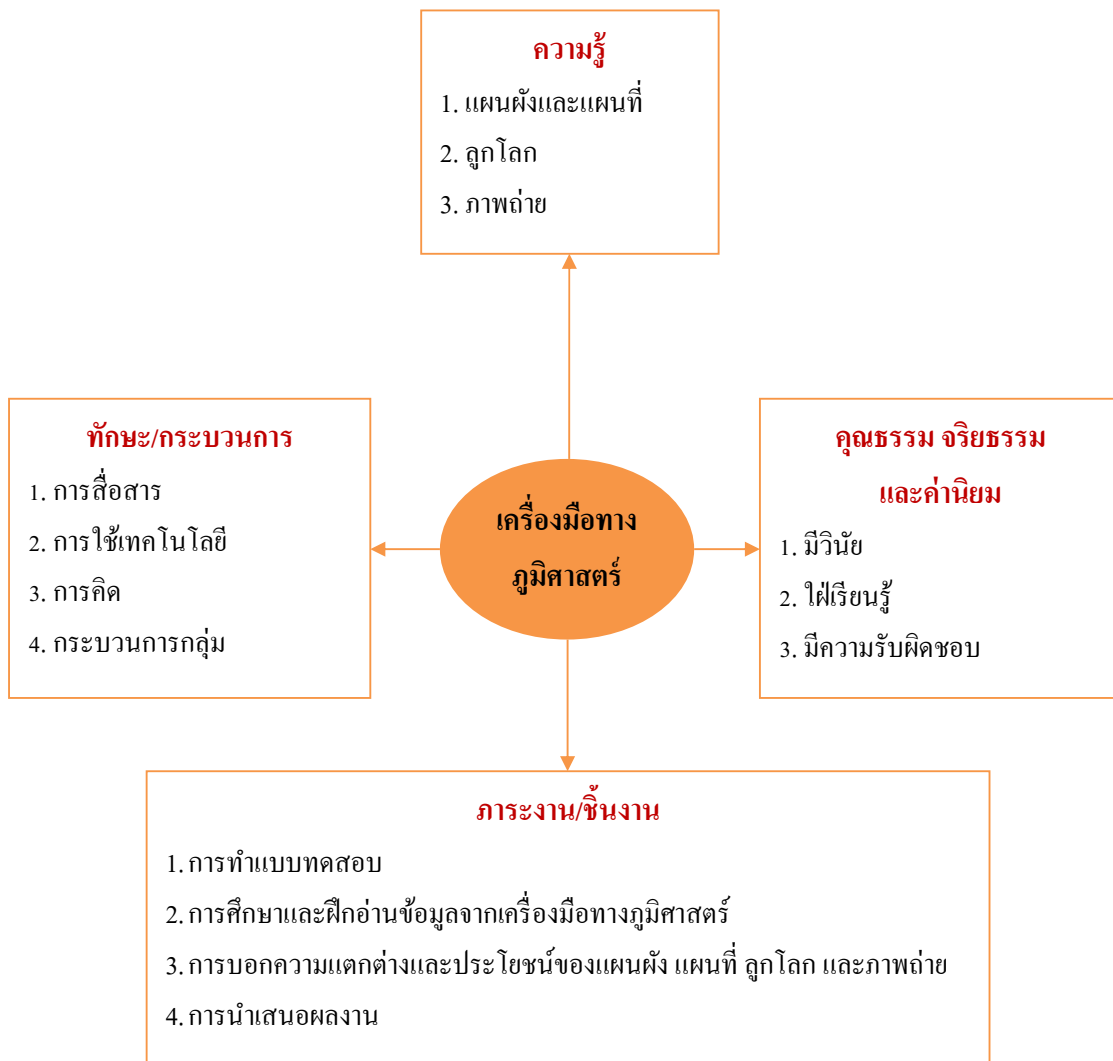
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

เวลา 4 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี • ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย (ส 5.1 ป. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... แผนที่ แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย เป็นเครื่องมือที่ใช้หาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน เราจะใช้เครื่องมือชนิดใดในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ลูกโลก ภาพถ่าย แผนที่เป็นสิ่งที่แสดงรายละเอียดและสิ่งต่าง ๆ บริเวณที่ต้องการ โดยการย่อหรือขยายลงบนกระดาษ มีลักษณะเป็นภาพที่มองค้ำบน แผนที่เป็นสิ่งที่แสดงลักษณะต่าง ๆ บนพื้นโลก ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยการย่อลงบนกระดาษและใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นโลกลงในแผนที่ การระบุตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ในแผนที่ และแผนที่คู่ได้จากที่ตั้ง ทิศทาง และระยะทาง สำหรับการบอกลักษณะทางกายภาพได้จากภาพวาดและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในแผนที่และแผนที่ ลูกโลกเป็นหุ่นจำลองของโลกที่ย่อขนาดให้เล็กลงและแสดงบริเวณต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก สามารถมองเห็นพื้นดินและพื้นน้ำได้ชัดเจน 	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... <ol style="list-style-type: none"> บอกตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ในแผนที่ แผนที่ และลูกโลก อ่านข้อมูลจากแผนที่ แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย อธิบายความแตกต่างและประโยชน์ของแผนที่ แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย

<p>6. ภาพถ่ายเป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพจากกล้อง บริเวณที่ต้องการ ทำให้ได้ภาพเหมือนจริง</p>	
<p>ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาและฝึกอ่านข้อมูลจากเครื่องมือทางภูมิศาสตร์</p> <p>1.2 บอกความแตกต่างและประโยชน์ของแผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
<p>ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์</p>	<p>เวลา 4 ชั่วโมง</p>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

แผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย เป็นเครื่องมือที่ใช้หาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

• ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่างๆที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนผัง และภาพถ่าย (ส 5.1 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและวิธีใช้งานของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้ (K)
2. บอกตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้ (P)
3. ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (A)
4. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการใช้งาน (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. แผนผังและแผนที่
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญ
  - 1.2 การระบุตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพในแผนผังและแผนที่
2. ลูกโลก

3. ภาพถ่าย

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์
การงานอาชีพฯ	➔	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต
ภาษาต่างประเทศ	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 102

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง แผนที่ และแผนที่ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูเขียนคำว่า แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย ลงบนกระดานดำ แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาอ่านและให้ความหมายของคำคำนั้น จากนั้นครูเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูเขียนคำภาษาอังกฤษของแผนที่ (Plan) แผนที่ (Map) ลูกโลก (Globe) และ ภาพถ่าย (Photograph) อ่านและบอกความหมายของคำภาษาอังกฤษให้นักเรียนฟังทีละคำ จากนั้นครูอธิบายความหมายและความสำคัญของแผนที่และแผนที่ พร้อมยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย
5. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาฝึกอ่านข้อมูลจากแผนที่และแผนที่ โดยใช้ตัวอย่างแผนที่และแผนที่จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับลูกโลก เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 103

7. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ลูกโลก ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม
8. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลูกโลก โดยใช้ลูกโลกจำลองประกอบคำอธิบาย
9. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาฝึกอ่านข้อมูลจากลูกโลกหน้าชั้นเรียนทีละคน
10. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับภาพถ่าย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ใน

ครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 104

11. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ภาพถ่าย ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

12. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพถ่าย พร้อมยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย

13. ครูให้นักเรียนค้นหาภาพถ่ายแสดงพื้นที่ต่าง ๆ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต นำมาติดลงในกระดาษขนาด A4 แล้วเขียนอธิบายลักษณะทางกายภาพจากพื้นที่ในภาพถ่ายนั้น ๆ อย่างพอสังเขป ส่งครู

14. ครูและนักเรียนร่วมกันบอกความแตกต่างและประโยชน์ของแผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

15. ครูมอบหมายให้นักเรียนฝึกการอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย จากที่ได้ศึกษาเรียนรู้มาแล้ว แล้วบันทึกผลที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 105

16. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่องการฝึกการอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย ที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อนฟัง ๆ โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

17. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจัดศูนย์การเรียนรู้เรื่อง แผนผัง แผนที่ ลูกโลก หรือภาพถ่าย ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง แผนผัง (แผนผังโรงเรียน แผนผังชุมชน แผนผังบ้าน)

กลุ่มที่ 2 ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง แผนที่ (แผนที่จังหวัด แผนที่ภูมิภาค แผนที่ประเทศไทย)

กลุ่มที่ 3 ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง ลูกโลก (ลูกโลก)

กลุ่มที่ 4 ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง ภาพถ่าย (ภาพถ่ายลักษณะ ภูมิภาคประเทศต่าง ๆ)

ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาและฝึกใช้แผนผัง แผนที่ ลูกโลก และภาพถ่าย จากศูนย์การเรียนรู้ในเวลาที่กำหนดให้ ให้นักเรียนปฏิบัติตามใบคำสั่งของแต่ละศูนย์การเรียนรู้แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกความรู้ โดยหมุนเวียนกลุ่มกัน เช่น กลุ่มที่ 1 ไปกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 2 ไปกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 3 ไปกลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ 4 ไปกลุ่มที่ 1 เวียนกันจนครบ 1 รอบครูให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ ครูยังกำหนดให้ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ต้องมีใบคำสั่งงานปฏิบัติเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง แผนผัง กำหนดให้นักเรียนทุกกลุ่มที่เข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้ต้องค้นหา แผนผังของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในอาเซียนจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มาตรฐาน 1 แห่ง แต่ต้องอยู่ในประเทศเดียวกันทั้งกลุ่ม และค้นหาแผนที่ของประเทศนั้น ๆ มาด้วย 1 ภาพ นำมาติดลงในกระดาษและตกแต่งให้สวยงาม พร้อมกับระบุตำแหน่งและลักษณะทางกายภาพสถานที่และพื้นที่นั้น ๆ พอสังเขป

2) ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง แผนที่ กำหนดให้นักเรียนทุกกลุ่มที่เข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้ต้องศึกษาที่ตั้ง

ขนาด อาณาเขต ประเทศ และลักษณะทางกายภาพของอาเซียนจากแผนที่ เขียนสรุปข้อมูลที่ได้ลง
กระดาษ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

3) ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง ลูกโลก กำหนดให้นักเรียนทุกกลุ่มที่เข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้นี้ต้องศึกษาที่ตั้ง
ขนาด อาณาเขต ประเทศ และลักษณะทางกายภาพของอาเซียนจากลูกโลก เขียนสรุปข้อมูลที่ได้ลง
กระดาษ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

4) ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง ภาพถ่าย กำหนดให้นักเรียนทุกกลุ่มที่เข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้นี้ต้องค้นหา
ภาพที่แสดงลักษณะทางกายภาพของประเทศใดประเทศหนึ่งในอาเซียน 1 ภาพจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
ติดลงในกระดาษขนาด A4 พร้อมเขียนคำบรรยายลักษณะทางกายภาพจากภาพถ่ายดังกล่าวลงในกระดาษ
ความยาวไม่เกิน 5 บรรทัด

18. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ
ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

19. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้ ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

- 1) แผนผังและแผนที่มีความแตกต่างกันอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่า ภาพถ่ายมีข้อดีกว่าแผนผัง แผนที่ และลูกโลกหรือไม่ อย่างไร

20. ครูสรุปคำตอบของนักเรียน

21. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

22. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

23. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่
ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

24. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

25. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 12 ใน
แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนา
พานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/
กระบวนการ

26. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เรื่อง
ฤดู แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน เล่นเกมค้นหาประเทศ โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยค้นหา

และชี้ที่ตั้งของประเทศที่ครูกำหนดจากลูกโลกทีละ 1 ประเทศกลุ่มไหนซึ่งได้ถูกต้องและทันเวลาที่กำหนดได้ 1 คะแนน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. แผนที่โรงเรียน แผนที่ชุมชน แผนที่บ้าน
3. แผนที่จังหวัด แผนที่ภูมิภาค แผนที่ประเทศไทย
4. ลูกโลกจำลอง
5. ภาพถ่ายลักษณะภูมิประเทศต่าง ๆ
6. แบบบันทึกความรู้
7. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
8. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
10. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
11. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
12. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

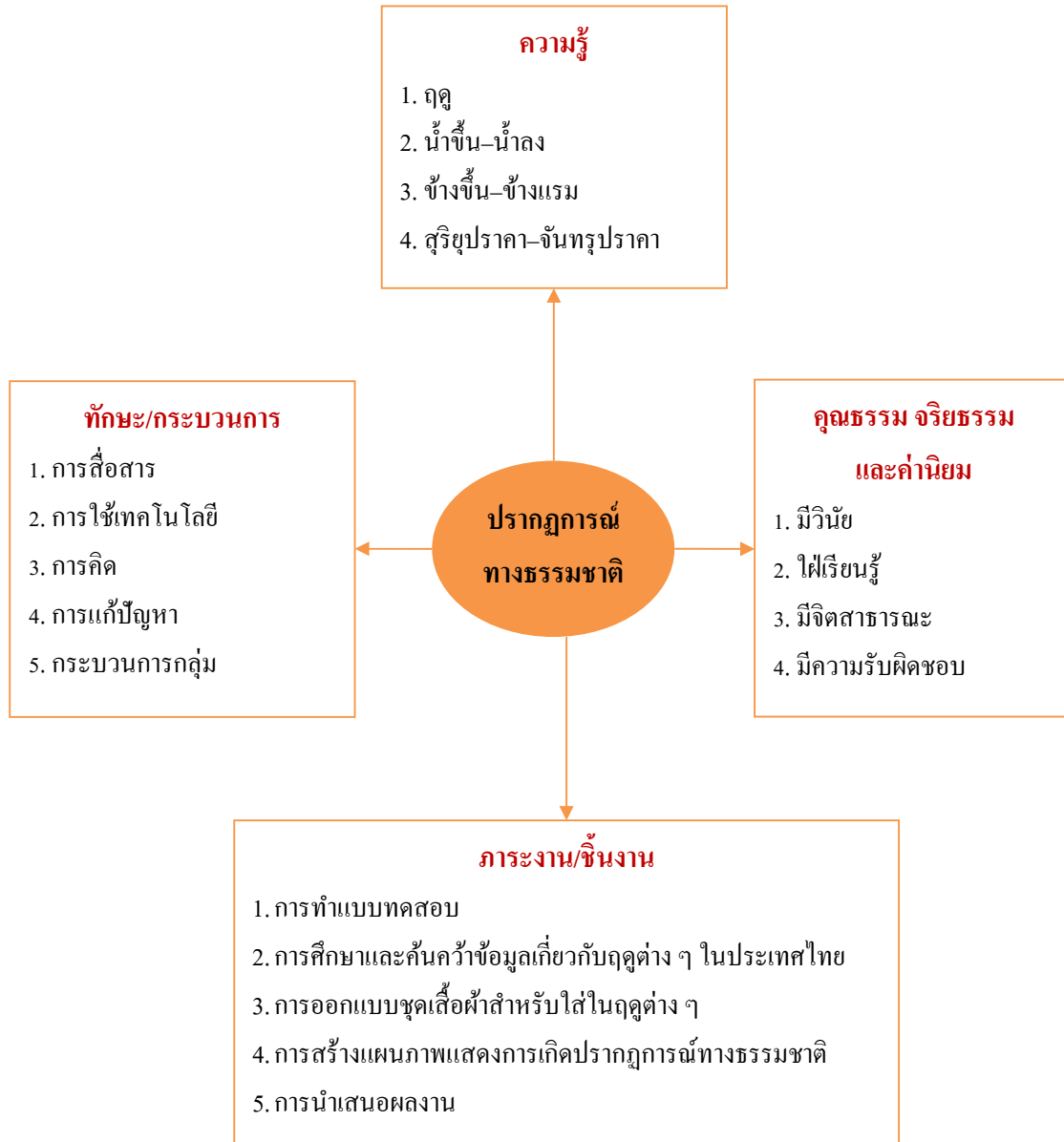
<p>1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____   แนวทางการพัฒนา _____</p> <p>2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____   แนวทางแก้ไข _____</p> <p>3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____   เหตุผล _____</p> <p>4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____   _____</p> <p style="text-align: right;">ลงชื่อ _____ ผู้สอน   _____ / _____ / _____</p>
--

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

เวลา 5 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ (ส 5.1 ป/ 2/3) 2. อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (ส 5.2 ป/ 2/3)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. โลกเคลื่อนที่รอบดวงอาทิตย์ทำให้เกิดฤดูขึ้นบนโลก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. การดำเนินชีวิตของมนุษย์เกี่ยวข้องกับฤดูอย่างไร 2. ปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา เกิดขึ้นได้อย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ ฤดู โคจร น้ำขึ้น น้ำลง ข้างขึ้น ข้างแรม สุริยุปราคาวงแหวน จันทรุปราคา บางส่วน 2. ฤดูเกิดจากการโคจรของโลกรอบดวงอาทิตย์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการแต่งกาย การประกอบอาชีพที่อยู่อาศัย 3. น้ำขึ้น-น้ำลงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากแรงดึงดูดของดวงจันทร์เป็นสำคัญ ทำให้เกิดปรากฏการณ์น้ำขึ้น-น้ำลงบนพื้นโลก 4. ข้างขึ้น-ข้างแรมเกิดจากดวงจันทร์โคจรรอบโลกทำให้เรามองเห็นดวงจันทร์มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละคืน 5. ข้างขึ้น คือ ช่วงเวลาที่เรามองไม่เห็นดวงจันทร์เลยแล้วสว่างขึ้นเรื่อย ๆ จนเต็มดวง ส่วนข้างแรม	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. อธิบายการเกิดปรากฏการณ์ฤดู น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา 2. วิเคราะห์การดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กับฤดู

<p>คือ ช่วงเวลาที่เรามองเห็นดวงจันทร์เต็มดวงแล้ว เด็กลองจมองไม่เห็นดวงจันทร์เลย</p> <p>6. สุริยุปราคา-จันทรุปราคาเป็นปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง โลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์</p> <p>7. สุริยุปราคาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และ โลกเคลื่อนที่มาอยู่ในแนว เดียวกัน โดยมีดวงจันทร์อยู่ตรงกลาง</p> <p>8. จันทรุปราคาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากดวง อาทิตย์ ดวงจันทร์ และ โลกเคลื่อนที่มาอยู่ใน แนวเดียวกัน โดยมีโลกอยู่ตรงกลาง</p>	
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับฤดูต่าง ๆ ในประเทศไทย</p> <p>1.2 ออกแบบชุดเสื้อผ้าสำหรับใส่ในฤดูต่าง ๆ</p> <p>1.3 สร้างแผนภาพแสดงการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ตัดแปลง และนำไปใช้การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ	เวลา 5 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

โลกเคลื่อนที่รอบดวงอาทิตย์ทำให้เกิดฤดูขึ้นบน โลก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ (ส 5.1 ป. 2/3)
2. อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (ส 5.2 ป. 2/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการเกิดฤดู น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคาได้ (K)
2. มีความกระตือรือร้นในการศึกษาเรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (A)
3. สื่อสารและบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้ (P)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างฤดูกาลกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้ (K, P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

1. ฤดู
2. น้ำขึ้น-น้ำลง
3. ข้างขึ้น-ข้างแรม
4. สุริยุปราคา-จันทรุปราคา

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
ศิลปะ	➔	สร้างแผนภาพระบายสีแสดงการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และระบายสีชุดเสื้อผ้าที่ออกแบบ
การทำงานอาชีพฯ	➔	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และออกแบบชุดสำหรับสวมใส่ในฤดูต่าง ๆ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 106

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง ฤดู ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา

โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ดังนี้

“ดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลางของระบบสุริยะ โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์โคจรรอบโลก ความสัมพันธ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ได้แก่ ฤดู น้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา”

โดยใช้โมเดลจำลองการโคจรของโลกรอบดวงอาทิตย์และดวงจันทร์โคจรรอบโลกประกอบการอธิบาย แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูให้นักเรียนคู่วิทัศน์เรื่อง ฤดูต่าง ๆ ในประเทศไทย แสดงข้อมูลการเกิดฤดูและอิทธิพลของฤดูต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์
5. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับฤดูต่าง ๆ ในประเทศไทยจากวิทัศน์ เช่น
  - 1) ฤดูเกิดขึ้นได้อย่างไร
  - 2) ฤดูในประเทศไทยมีกี่ฤดู อะไรบ้าง
  - 3) ฤดูแต่ละฤดูมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร

4) ในแต่ละฤดูมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนอย่างไร

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ให้แต่ละกลุ่มปรึกษากันเพื่อทำใบงานเรื่อง ฤดูบ้านเรา และออกแบบชุดเสื้อผ้าสำหรับใส่ในฤดูต่าง ๆ พร้อมทั้งระบายสีให้สวยงาม

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

8. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

9. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาลักษณะของฤดูต่าง ๆ ของประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน นอกจาก ประเทศไทย ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร มีความแตกต่างจากประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ให้นักเรียนนำ ความรู้ที่ได้มาอภิปรายสรุปร่วมกัน ครูช่วยเพิ่มเติมและชี้แนะให้ถูกต้อง แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ ลงสมุดส่งครู

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเวลาน้ำขึ้น–น้ำลง แล้วสังเกตความแตกต่างที่เกิดขึ้น บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 107

11. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านผลที่ได้จากการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเวลาน้ำขึ้น–น้ำลง และความแตกต่างที่เกิดขึ้น ที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

12. ครูอธิบายเรื่อง น้ำขึ้น–น้ำลง โดยใช้แผนภาพแสดงการเกิดน้ำขึ้น–น้ำลงบนพื้นโลก ประกอบการอธิบาย แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย จากนั้นครูยกตัวอย่างประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้เรื่อง น้ำขึ้น–น้ำลง แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

13. ครูมอบหมายให้นักเรียนสังเกตดวงจันทร์บนท้องฟ้าในเวลากลางคืนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตพร้อมทั้งตั้งคำถามหรือข้อสงสัยลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 108

14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากการสังเกตลักษณะของดวงจันทร์บนท้องฟ้าในเวลากลางคืนที่ได้รับมอบหมายให้ไปสังเกตมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

15. ครูอธิบายการเกิดข้างขึ้น–ข้างแรม โดยใช้แผนภาพแสดงการเกิดข้างขึ้น–ข้างแรมประกอบการอธิบาย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

16. ครูนำปฏิทินที่บอกข้างขึ้น–ข้างแรมมาเป็นตัวอย่าง แล้วสุ่มนักเรียนออกมาชี้ลักษณะดวงจันทร์ในแผนภาพการเกิดข้างขึ้น–ข้างแรม ตามข้างขึ้น–ข้างแรมที่ครูกำหนด

17. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ศึกษาลักษณะของน้ำขึ้น–น้ำลงและข้างขึ้น–ข้างแรมว่ามีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชากรไทยและประชากรอาเซียนหรือไม่ อย่างไร เขียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูสรุปและเพิ่มเติมให้ถูกต้อง นักเรียนสรุปและบันทึกความรู้ที่ได้ลงสมุดส่งครู

18. ครูมอบหมายให้นักเรียนคูคลิปวีดิโอต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคาจาก

อินเทอร์เน็ต เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 109

19. ครูอาสาสมัครนักเรียนให้ออกมาเล่าเกี่ยวกับเรื่อง การเกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา ที่ได้รับมอบหมายให้ไปดูคลิปปวีดีโอมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูสรุปเรื่องเล่าของนักเรียนและให้คำแนะนำหรือความรู้เพิ่มเติม

20. ครูอธิบายเรื่อง สุริยุปราคา-จันทรุปราคาโดยใช้แผนภาพแสดงการเกิดสุริยุปราคา-จันทรุปราคาประกอบการอธิบาย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

21. ครูบอกเล่าข่าวเกี่ยวกับการเกิดสุริยุปราคาครั้งที่ผ่านมาและครั้งต่อไปที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย แล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลหาวันที่จะเกิดจันทรุปราคาครั้งต่อไปของประเทศไทย จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต บันทึกลงในสมุด แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันกับเพื่อน ๆ ในชั่วโมงถัดไป

22. ครูให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นการเกิดปรากฏการณ์สุริยุปราคาและจันทรุปราคาที่เกิดขึ้นในอาเซียนทั้งหมด แล้วนำมาจัดเป็นป้ายนิเทศภายในชั้นเรียน จากนั้นให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับและสรุปการทำงานของตนเองลงในกระดาษขนาด A4 พร้อมตกแต่งให้สวยงามส่งครู

23. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านบททวนความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 110

24. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านบททวนความรู้มาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) ฤดูเกิดจากอะไร
- 2) น้ำขึ้นและน้ำลงมีความแตกต่างกันอย่างไร
- 3) ดวงจันทร์ในช่วงข้างขึ้นและช่วงข้างแรมมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร
- 4) สุริยุปราคาและจันทรุปราคามีตำแหน่งการโคจรของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์อย่างไร

25. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มสร้างแผนภาพแสดงการเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ได้รับผิดชอบลงในกระดาษวาดเขียน ระบายสีให้สวยงาม แล้วออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เรื่อง น้ำขึ้น-น้ำลง

กลุ่มที่ 2 เรื่อง ข้างขึ้น-ข้างแรม

กลุ่มที่ 3 เรื่อง สุริยุปราคา

กลุ่มที่ 4 เรื่อง จันทรุปราคา

26. ครูให้นักเรียนนำแผนภาพของทุกกลุ่มมาติดที่ป้ายนิเทศภายในห้องเรียน

27. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

28. ครูซักถามนักเรียนว่า น้ำขึ้น-น้ำลงจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเราหรือไม่ อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน

29. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

30. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

31. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

32. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

33. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ

34. มอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนค้นหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. โมเดลจำลองการโคจรของโลกรอบดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์โคจรรอบโลก
3. แผนภาพแสดงการเกิดน้ำขึ้น-น้ำลง ข้างขึ้น-ข้างแรม และสุริยุปราคา-จันทรุปราคา
4. วิดิทัศน์เรื่อง ฤดูต่าง ๆ ในประเทศไทย
5. ใบงานเรื่อง ฤดูบ้านเรา
6. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
7. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

8. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

9. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

11. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

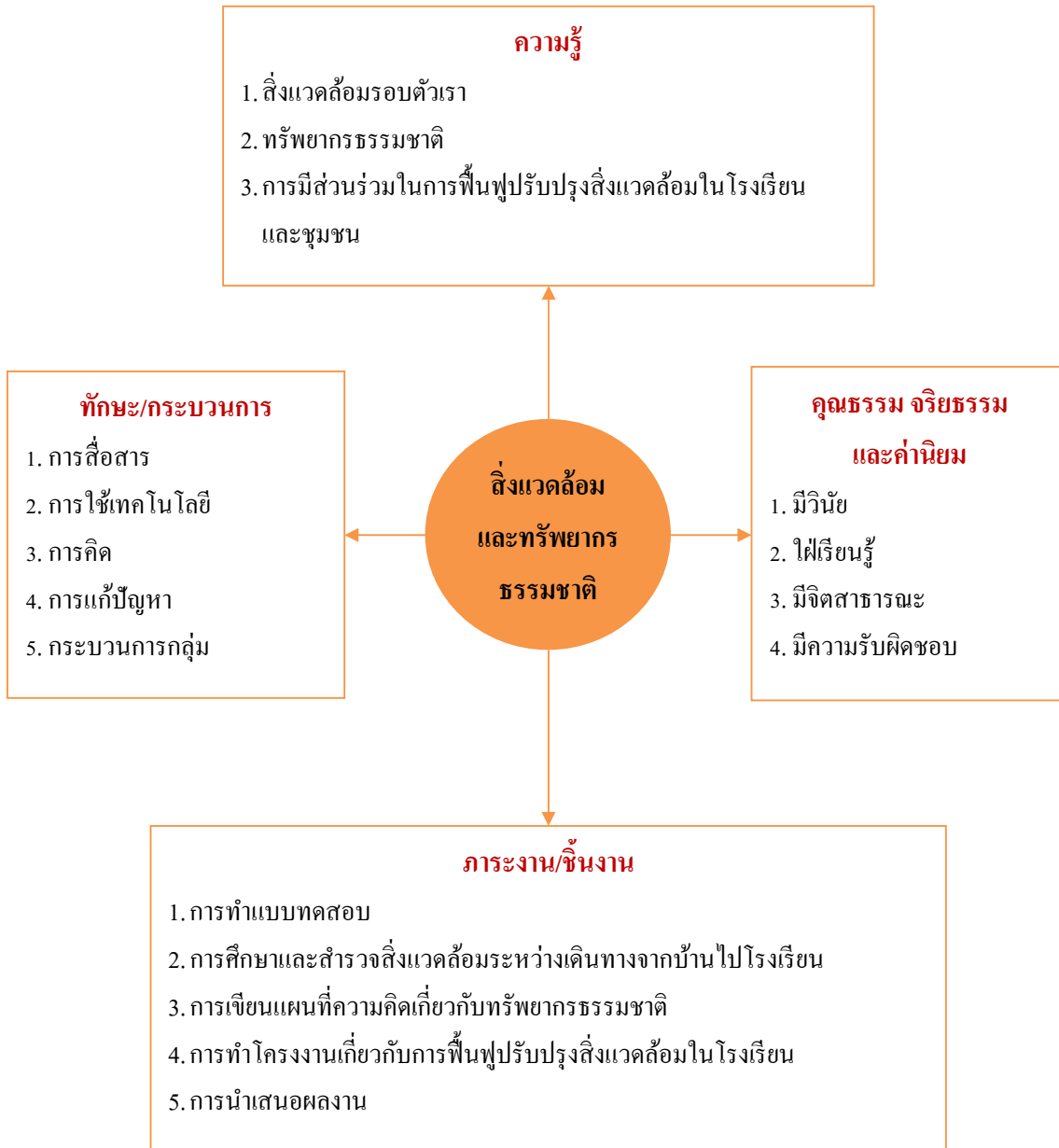
1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14

สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เวลา 8 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน (ส 5.1 ป. 2/1) 2. อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม (ส 5.2 ป. 2/1) 3. แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้อย่างคุ้มค่าและไม่หมดไปและที่ใช้อย่างหมดไปได้อย่างคุ้มค่า (ส 5.2 ป. 2/2) 4. มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน (ส 5.2 ป. 2/4)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. สิ่งแวดล้อมรอบตัวเราทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นมีคุณค่าและความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนเรา 2. ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เราควรใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด 3. เราควรมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. อะไรคือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา 2. เราจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไรให้คุ้มค่า 3. เรามีวิธีการอะไรบ้างในการฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางสังคม การปรับปรุง การฟื้นฟู 2. สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรามี 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น 3. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต 4. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคม 5. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนนำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. จำแนกประเภทและยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมรอบตัว 2. อธิบายคุณค่าของสิ่งแวดล้อม 3. จำแนกประเภทและยกตัวอย่างทรัพยากรธรรมชาติ 4. บอกวิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า 5. มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

<p>6. ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้ และทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมด</p> <p>7. ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ดังนั้น เราจึงต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า</p> <p>8. ถ้าสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เราจึงต้องร่วมมือกันในการฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เพื่อให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ตลอดไป</p>	
ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาและสำรวจสิ่งแวดล้อมระหว่างเดินทางจากบ้านไปโรงเรียน</p> <p>1.2 เขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>1.3 ทำโครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่มีประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	

ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31 สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32 ทรัพยากรธรรมชาติ	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 33 การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนและชุมชน	เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31

สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรามีทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน (ส 5.1 ป.2/1)
- อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม (ส 5.2 ป.2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- จำแนกประเภทและยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้านได้ (K)
- ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม (A)
- สำรวจสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้านได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา 3. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา
  1. ประเภทของสิ่งแวดล้อม
  2. คุณค่าของสิ่งแวดล้อม

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา
วิทยาศาสตร์	➔	สำรวจสิ่งแวดล้อมระหว่างเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 111

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นครูซักถามนักเรียนว่า ระหว่างที่นักเรียนเดินทางมาโรงเรียน นักเรียนพบเห็นสิ่งแวดล้อมอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม แล้วครูสรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูอธิบายเรื่อง ประเภทของสิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด และภาพตัวอย่างสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ ประกอบคำอธิบาย
5. ครูให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้เป็นแผนที่ความคิดลงในสมุดส่งครู
6. ครูมอบหมายให้นักเรียนสังเกตว่า สิ่งแวดล้อมมีคุณค่าหรือประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างไรบ้าง แล้วบันทึกสิ่งที่สังเกตลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 112

7. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 3–5 คน เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านผลการสังเกตคุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อตนเองที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
8. ครูอธิบายเรื่อง คุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. ครูมอบหมายให้นักเรียนสำรวจสิ่งแวดล้อมระหว่างเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน บันทึกผลการสำรวจลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 113

10. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมการสำรวจสิ่งแวดล้อมระหว่างเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสำรวจสิ่งแวดล้อม แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 3–5 คน ให้ออกมานำเสนอผลการสำรวจหน้าชั้นเรียน

11. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ส่งครู แล้วสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

12. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

13. ครูให้นักเรียนสืบค้นหาภาพสถานที่สำคัญในอาเซียนที่นักเรียนสนใจมาคณะ 1 แห่ง นำภาพมาติดไว้บนกระดาษขนาด A4 พร้อมเขียนคำบรรยายว่าสถานที่ดังกล่าวมีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นอะไรบ้าง นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชั้นเรียน แล้วให้ทุกคนนำชิ้นงานมารวมกันทำเป็นหนังสือเพื่อเป็นความรู้ประจำชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

14. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

15. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเราไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

16. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

17. ครูมอบหมายให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน จัดทำป้ายนิเทศแสดงข้อมูลสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ภาพตัวอย่างสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา
4. แบบสำรวจสิ่งแวดล้อม
5. แบบบันทึกความรู้
6. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32

ทรัพยากรธรรมชาติ

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติมี 3 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้ และทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมด เราต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เพื่อให้มีทรัพยากรธรรมชาติให้รุ่นต่อไปได้ใช้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้อย่างคุ้มค่า

(ส 5.2 ป. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จำแนกประเภทของทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกต้อง (K)
2. ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า (A)
3. มีทักษะในการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม		

5. สาระการเรียนรู้

- ทรัพยากรธรรมชาติ
  1. ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ
  2. วิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ
ศิลปะ	➔	ตกแต่งแผนที่ความคิดให้สวยงาม
การงานอาชีพฯ	➔	ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 114

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยเสนอแนะและเสริมความรู้
3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยครูยกตัวอย่างทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำ แล้วซักถามนักเรียนว่า ทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปและเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูอธิบายความหมายของคำว่า ทรัพยากรธรรมชาติ จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลเรื่อง ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต
5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้มาสร้างแผนที่ความคิดลงในใบงานที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ แล้วตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้ แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกความรู้เรื่อง ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งครูท้ายชั่วโมง
7. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่เด่น ๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียนว่ามีอะไรบ้าง เขียนเป็นแผนที่ความคิด ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำแผนที่ความคิดที่ได้มาช่วยกันสรุปว่าประเทศสมาชิกอาเซียนมีทรัพยากรธรรมชาติอะไรบ้าง และมีลักษณะเป็นอย่างไร แบ่งตามประเภทของทรัพยากรธรรมชาติเป็นตาราง ครูให้นักเรียนบันทึกตารางลงสมุด

ชั่วโมงที่ 115

10. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่อง วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมา โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติม

11. ครูอธิบายให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติว่า

“ทรัพยากรธรรมชาติมีคุณค่าและประโยชน์มากมายต่อมนุษย์ ซึ่งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ที่มากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติได้ ดังนั้น เราจึงต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

12. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีวิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าอย่างไร จากนั้นให้แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายเป็นแผนที่ความคิด แล้วให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

13. ครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของอาเซียนอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน โดยยึดหลักตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ครูสรุปและให้นักเรียนบันทึกข้อมูลที่ได้ลงสมุด

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

14. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

15. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไรให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

16. ครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

17. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

18. ครูมอบหมายให้นักเรียนสังเกตวิธีการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่เคยเกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชน แล้วบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนคู่มือที่สนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่าง ๆ ของประเทศไทย สรุปความรู้ที่ได้รับแล้วนำเสนอผลงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบงานที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ
2. แบบบันทึกความรู้
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
4. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____	
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____	
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____	
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 33

การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนและชุมชน

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะใน โรงเรียนและในชุมชนเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่ต้องช่วยกันเพื่อให้สิ่งแวดล้อมอยู่กับเราตลอดไป

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนและชุมชน (ส 5.2 ป. 2/4)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกวิธีการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนและในชุมชน ได้ (K)
- ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (A)
- มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนและในชุมชน (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบหลังเรียน ซักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➔	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน
การงานอาชีพฯ	➔	ทำโครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 116

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน เจ้าของผลงานให้ออกมาอ่านผลจากการสังเกตวิธีการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่เคยเกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนที่ได้รับมอบหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
3. ครูให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานต่าง ๆ แล้วซักถามนักเรียนว่านักเรียนสนใจทำกิจกรรมดังกล่าวหรือไม่ เพราะอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปและเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูอธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม
6. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 117

7. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาเพิ่มเติมมา ในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - 1) เพราะเหตุใดเราจึงต้องช่วยฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
  - 2) ใครที่มีความสำคัญมากที่สุดในการช่วยฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำโครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยให้เสนอชื่อโครงการและความสำคัญของโครงการ ครูคอยแนะนำตรวจสอบ และแก้ไขโครงการนักเรียนให้สมบูรณ์และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

9. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่ง นำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นแผนที่ความคิด ครูให้นักเรียนนำแผนที่ความคิดที่ได้ไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศ แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า เราจะนำวิธีการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่งมาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและในชุมชนของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ครูสรุปและแนะนำให้นักเรียนนำวิธีการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับโครงการที่นักเรียนจะปฏิบัติในครั้งต่อไป

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติโครงการตามที่ได้เสนอให้ครูแล้ว และเมื่อปฏิบัติแล้วให้สรุปผลการปฏิบัติและเขียนเป็นรายงาน โดยมีหัวข้อนำเสนอต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ชื่อกลุ่ม
- 2) รายชื่อสมาชิกกลุ่ม
- 3) ชื่อโครงการ
- 4) ความสำคัญ
- 5) วัตถุประสงค์
- 6) วัสดุอุปกรณ์
- 7) ขั้นตอนการทำงาน
- 8) สรุปผล
- 9) ปัญหาและการแก้ไขปัญหา

เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 118

11. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปผลการปฏิบัติตามโครงการหน้าชั้นเรียน โดยครูเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ สามารถซักถามข้อสงสัยได้ จากนั้นให้นำรายงานส่งครู

12. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนทุกกลุ่ม พร้อมกับเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติครั้งต่อไป

13. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

14. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

15. ครูให้นักเรียนเชิญชวนผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชน หรือให้นักเรียนและผู้ปกครองทำกิจกรรมเพื่อเป็นการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่บ้านแล้วนำมาบอกเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 สรุป

16. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด
17. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง
18. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 14 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ
19. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 9–14 เป็นการบ้านเพื่อเตรียมทดสอบปลายปีในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูนำนักเรียนไปทำกิจกรรมฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน
2. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) จากสถานการณ์เรื่อง โรงเรียนประหยัดน้ำ จากคู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบหลังเรียน
2. ภาพกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานต่าง ๆ
3. แบบบันทึกความรู้
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
5. สื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/____

ทดสอบปลายปี

รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การทดสอบปลายปี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 2 ชั่วโมง
---	---

ชั่วโมงที่ 119–120

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบปลายปี

ตอนที่ 3

เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตอนที่ 3.1

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สรุปพุทธประวัติ (ประสูติ) 1. เหตุการณ์หลังประสูติ 2. แรกนาขวัญ 3. การศึกษา 4. การอภิเษกสมรส 5. เทวทูต 4 6. การออกผนวช
3. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	1. พุทธสาวก – สามเณรราहुล 2. ชาดก 1) วรุณชาดก 2) วานรินทชาดก 3. ศาสนิกชนตัวอย่าง 1) สมเด็จพระญาณสังวร (สุก ใก่เถื่อน) 2) สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)
4. บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1. พระรัตนตรัย – ศรัทธา 2. โอวาท 3 1) ไม่ทำชั่ว – เบนุจศีล

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2) ทำความดี (1) เเบบจรรยา (2) หิริ-โอตตปปะ (3) สังคหัตถ์ 4 (4) ฆรราราสธรรม 4 (5) กตัญญูกตเวทิต่อครู อาจารย์ และ โรงเรียน (6) มงคล 38 (กตัญญูและสงเคราะห์ญาติพี่น้อง) 3) ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส (การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา) 3. พุทธศาสนสุภาษิต 1) นิमितต์ สาธุรูปานํ กตัญญูกตเวทิตา (ความกตัญญูกตเวทิต่เป็นเครื่องหมายของคนดี) 2) พุรหุมาคี มาตาปิตโร (มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร)
5. ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว และ โรงเรียนตามหลักศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> • ตัวอย่างการทำความดีของตนเองและบุคคลในครอบครัวและในโรงเรียน (ตามสาระในข้อ 4)
6. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แม่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกสวดมนต์ไหว้พระและแม่เมตตา 1) รู้ความหมายและประโยชน์ของสติและสมาธิ 2) ฝึกสมาธิเบื้องต้น 3) ฝึกสติเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีสติ 4) ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
7. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ 1) พระพุทธศาสนา <ul style="list-style-type: none"> - ศาสดา: พระพุทธเจ้า - คัมภีร์: พระไตรปิฎก 2) ศาสนาอิสลาม <ul style="list-style-type: none"> - ศาสดา: มุฮัมมัด - คัมภีร์: อัลกุรอาน 3) คริสต์ศาสนา <ul style="list-style-type: none"> - ศาสดา: พระเยซูคริสต์

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	- คัมภีร์: ไบเบิล 4) ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู - ศาสดา: ไม่มีศาสดา - คัมภีร์: พระเวท พราหมณะ อปนิษัท อารัณยกะ

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	การฝึกปฏิบัติมารยาทชาวพุทธ 1. การประนมมือ 2. การไหว้ 3. การกราบ 4. การนั่ง 5. การยืน 6. การเดิน
2. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	1. การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 2. ระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัย 3. การทำบุญตักบาตร

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน สถานที่สาธารณะ เช่น โรงภาพยนตร์ โบราณสถาน ฯลฯ
2. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย	กิริยามารยาทไทยเกี่ยวกับความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด การทักทาย การแต่งกาย
3. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิดเห็น	การยอมรับความแตกต่างของคนในสังคมในเรื่อง

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ และการปฏิบัติตนของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน เช่น 1. บุคคลย่อมมีความคิดที่มีเหตุผล 2. การปฏิบัติตนตามพิธีกรรมตามความเชื่อของบุคคล 3. บุคคลย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน 4. ไม่พูดหรือแสดงอาการดูถูกรังเกียจผู้อื่นในเรื่องของรูปร่างหน้าตา สีผิว สีสันที่แตกต่างกัน
4. เคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	สิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เช่น 1. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น 2. สิทธิ[เสรีภาพในชีวิตและร่างกาย 3. สิทธิในทรัพย์สิน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ชีตมัน ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	ความสัมพันธ์ของตนเองและสมาชิกในครอบครัวกับชุมชน เช่น การช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน
2. ระบุผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน	ผู้มีบทบาท อำนาจในการตัดสินใจในโรงเรียนและชุมชน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียน เช่น ดินสอและกระดาษที่ผลิตจากไม้ รวมทั้งเครื่องจักรและแรงงานการผลิต

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. ผลของการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม
2. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	1. การประกอบอาชีพของครอบครัว
3. บันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง	2. การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม
4. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	3. รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว
	4. รายได้และรายจ่ายของตนเอง
	5. วิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ
	6. รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
	7. รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม
	8. ที่มาของรายได้ที่สุจริต
	9. การใช้จ่ายที่เหมาะสม
	10. ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้
	11. การออมและผลดีของการออม
	12. การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือสาธารณกุศล

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยวิธีต่าง ๆ	1. ความหมายและความสำคัญของสินค้าและบริการและการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ 2. ลักษณะของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยไม่ใช้เงิน รวมทั้งการแบ่งปัน การช่วยเหลือ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. ลักษณะการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยการใช้เงิน
2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	1. ความหมายและบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภคพอสังเขป 2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายทำให้สังคมสงบสุข และประเทษมั่นคง

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ใช้คำระบุเวลาที่แสดงเหตุการณ์ในอดีตปัจจุบันและอนาคต	1. คำที่แสดงช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เช่น วันนี้ เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ เดือนนี้ เดือนหน้า เดือนก่อน 2. วันสำคัญที่ปรากฏในปฏิทินที่แสดงเหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน 3. ใช้คำบอกช่วงเวลา อดีต ปัจจุบัน อนาคต แสดงเหตุการณ์ได้
2. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตของตนเองโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	1. วิธีการสืบค้นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวโดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพถ่าย สื่อบันทึก ทะเบียนบ้าน 2. ใช้คำที่บอกช่วงเวลาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในชีวิตตนเอง 3. ใช้เวลา (Time Line) ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน	1. วิธีการสืบค้นข้อมูลอย่างง่าย ๆ เช่น การสอบถามพ่อแม่ ผู้รู้

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. วิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่น การประกอบอาชีพ การแต่งกาย การสื่อสาร ประเพณีในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน 3. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
2. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	1. การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนในชุมชนคนในชุมชนทางด้านต่าง ๆ 2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ระบุบุคคลที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือประเทศชาติ	1. บุคคลในท้องถิ่นที่ให้คุณประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และความมั่นคงของท้องถิ่น และประเทศชาติในอดีตที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง 2. ผลงานของบุคคลในท้องถิ่นที่น่าภาคภูมิใจ
2. ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้	1. ตัวอย่างของวัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น การทำความเคารพ อาหารไทย ภาษาไทย ประเพณีสงกรานต์ 2. คุณค่าของวัฒนธรรม และเพณีไทยที่มีต่อสังคมไทย 3. ภูมิปัญญาของคนไทยในท้องถิ่นของนักเรียน

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุปล และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. ระบุตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	ตำแหน่งอย่างง่ายและลักษณะทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย เช่น ภูเขา ที่ราบ แม่น้ำ ดิน ไม้ อากาศ ทะเล
3. อธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์	ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ เช่น ข้างขึ้น ข้างแรม ฤดูกาลต่าง ๆ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม	1. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น การประกอบอาชีพ 2. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น สิ่งปลูกสร้างเพื่อการดำรงชีพ
2. แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้อย่างคุ้มค่า	1. ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ 2. ประเภททรัพยากรธรรมชาติ 1) ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ 2) ใช้แล้วไม่หมด เช่น บรรยากาศ น้ำ 3) ใช้แล้วมีการเกิดขึ้นมาทดแทนหรือรักษาไว้ได้ เช่น ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า 3. วิธีใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
3. อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์	ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์
4. มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน	1. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม 2. การรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3.2

โครงการและเพิ่มสะสมผลงาน

1. โครงการ (Project Work)

โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามแผนการดำเนินงานที่นักเรียน ได้จัดขึ้น โดยครูช่วยให้คำแนะนำปรึกษา กระตุ้นให้คิด และคิดตามการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย โครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล
2. โครงการประเภททดลอง ค้นคว้า
3. โครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่
4. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

การเรียนรู้ด้วยโครงการมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา นักเรียนคิดหัวข้อโครงการ ซึ่งอาจได้มาจากความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเอง หรือได้จากการอ่านหนังสือ บทความการไปทัศนศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยนักเรียนต้องตั้งคำถามว่า “จะศึกษาอะไร” “ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว”

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักเรียนศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาครูหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

3. เขียนเค้าโครงของโครงการหรือสร้างแผนผังความคิด โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงการจะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ชื่อโครงการ
- 2) ชื่อผู้ทำโครงการ
- 3) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 4) ระยะเวลาดำเนินการ
- 5) หลักการและเหตุผล
- 6) วัตถุประสงค์
- 7) สมมุติฐานของการศึกษา (ในกรณีที่เป็น โครงการทดลอง)
- 8) ขั้นตอนการดำเนินงาน
- 9) ปฏิบัติโครงการ
- 10) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 11) เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

4. การปฏิบัติโครงการ ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ ในระหว่างปฏิบัติงานควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอย่างไร ได้ผลอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

5. การเขียนรายงาน เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับ โครงการงาน ซึ่งการเขียนรายงานนี้ควรใช้ภาษาที่ กระชับ เข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

6. การแสดงผลงาน เป็นการนำผลของการดำเนินงานมาเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัด นิทรรศการ การทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย หรืออาจนำเสนอในรูปแบบของการแสดงผลงาน การนำเสนอ ด้วยวาจา บรรยาย อภิปรายกลุ่ม สาธิต

2. เพิ่มสะสมผลงาน

เพิ่มสะสมผลงาน หมายถึง แหล่งรวบรวมเอกสาร ผลงาน หรือหลักฐาน เพื่อใช้สะท้อนถึง ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาการของนักเรียน มีการจัดเรียงเรียงผลงานไว้อย่างมีระบบ โดย นำความรู้ ความคิด และการนำเสนอมาผสมผสานกัน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงานและมีส่วนร่วมใน การประเมิน เพิ่มสะสมงานจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้นักเรียนสามารถมองเห็นพัฒนาการของ ตนเองได้ตามสภาพจริง รวมทั้งเห็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลโดยใช้เพิ่มสะสมผลงาน

1. ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลงานสะสมไว้ ครูจะทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากเพิ่มสะสมงาน และสามารถติดตามพัฒนาการ ได้อย่างต่อเนื่อง

2. มุ่งวัดศักยภาพของนักเรียนในการผลิตหรือสร้างผลงานมากกว่าการวัดความจำจากการทำ แบบทดสอบ

3. วัดและประเมิน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ นักเรียนเป็นผู้วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน รวมทั้ง ประเมินและปรับปรุงตนเอง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะ เน้นการประเมินผลย่อยมากกว่าการประเมินผลรวม

4. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาตนเอง

5. นักเรียนเกิดความมั่นใจในและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นในเรื่องใด

6. ช่วยในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้เพิ่มสะสมผลงาน

การจัดทำเพิ่มสะสมผลงาน มี 10 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนจัดทำเพิ่มสะสมผลงาน การจัดทำเพิ่มสะสมผลงานต้องมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ครู ควรเตรียมตัวของครูต้องเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู คำอธิบายรายวิชา วิธีการวัดและประเมินผลในหลักสูตร รวมทั้งครูต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน โดยใช้เพิ่ม สะสมผลงาน จึงสามารถวางแผนกำหนดชิ้นงานได้

นักเรียน ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การประเมินผลโดย

ใช้เพิ่มสะสมงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดชิ้นงาน และบทบาทในการทำงานกลุ่ม โดยครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็น และรับรู้พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อนทำเพิ่มสะสมผลงาน ครูต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือขอความร่วมมือ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลโดยใช้เพิ่มสะสมผลงานแก่ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

2. การรวบรวมผลงานและจัดระบบแฟ้ม ในการรวบรวมผลงานต้องออกแบบการจัดเก็บหรือแยกหมวดหมู่ของผลงานให้ดี เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำข้อมูลออกมาใช้ แนวทางการจัดหมวดหมู่ของผลงาน เช่น

- 1) จัดแยกตามลำดับวันและเวลาที่สร้างผลงานขึ้นมา
- 2) จัดแยกตามความซับซ้อนของผลงาน เป็นการแสดงถึงทักษะหรือพัฒนาการของนักเรียนที่มากขึ้น

- 3) จัดแยกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหา หรือประเภทของผลงาน

ผลงานที่อยู่ในแฟ้มสะสมผลงานอาจมีหลายเรื่อง หลายวิชา ดังนั้นนักเรียนจะต้องทำเครื่องมือในการช่วยค้นหา เช่น สารบัญ ดัชนีเรื่อง จุดสี แถบสีติดไว้ที่ผลงาน โดยมีรหัสที่แตกต่างกัน

3. การคัดเลือกผลงาน ในการคัดเลือกผลงานนั้นควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่โรงเรียน ครู หรือนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นมา และผู้คัดเลือกผลงานควรเป็นนักเรียนเจ้าของเพิ่มสะสมผลงาน หรือมีส่วนร่วมกับครู เพื่อน และผู้ปกครอง

ผลงานที่เลือกเข้าเพิ่มสะสมผลงาน ควรมีลักษณะดังนี้

- 1) สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
- 2) เป็นผลงานชิ้นที่ดีที่สุดและมีความหมายต่อนักเรียนมากที่สุด
- 3) สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน
- 4) เป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ

ส่วนจำนวนชิ้นงานนั้นให้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ผลงานบางชิ้นไม่มีความหมาย แต่ถ้ามีน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินไม่มีประสิทธิภาพ

4. การสร้างสรรค์เพิ่มสะสมงานให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างหลักของเพิ่มสะสมผลงานอาจเหมือนกัน แต่นักเรียนสามารถตกแต่งรายละเอียดข้อย่อยให้แตกต่างกันตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยอาจใช้ภาพ สี สติ๊กเกอร์ ตกแต่งให้สวยงามเน้นเอกลักษณ์ของเจ้าของเพิ่มสะสมผลงาน

5. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รู้จักการวิพากษ์-วิจารณ์ หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ตัวอย่างข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกต่อผลงาน เช่น

- 1) ได้แนวคิดจากการทำผลงานชิ้นนี้มาจากไหน
- 2) เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- 3) จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- 4) รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้มากน้อยเพียงใด

5) ได้ข้อคิดอะไรจากการทำผลงานชิ้นนี้

6. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ย่อย ๆ ที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เช่น นิสัยการทำงานทักษะทางสังคม การทำงานเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การขอความช่วยเหลือเมื่อมีความจำเป็นเป็นต้น นอกจากนี้การตรวจสอบความสามารถตนเองอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

7. การประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการสรุปคุณภาพของงานและความสามารถหรือพัฒนาการของนักเรียน การประเมินแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน และการประเมินโดยให้ระดับคะแนน

1) การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน ครูกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า เพิ่มสะสมผลงานมิใช่เพื่อศึกษาระบบการทำงาน ศึกษาความคิดเห็นและความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อผลงานของตนเอง ตลอดจนดูพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนสามารถให้คำชี้แนะแก่นักเรียนได้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าไร

2) การประเมินโดยให้ระดับคะแนน มีทั้งการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินระหว่างภาคเรียน และการประเมินปลายภาค ซึ่งจะช่วยในวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก การประเมินเพิ่มสะสมผลงานต้องกำหนดมิติการให้คะแนน (scoring rubrics) ตามเกณฑ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น การให้ระดับคะแนนมีทั้งการให้คะแนนเป็นรายชิ้นก่อนเก็บเข้าเพิ่มสะสมผลงาน และการให้คะแนนเพิ่มสะสมผลงานทั้งเพิ่ม ซึ่งมาตรฐานคะแนนนั้นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดทำเพิ่มสะสมงาน และมุ่งเน้นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

8. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมในโรงเรียน โดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาผลงาน การสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งเพิ่มสะสมผลงาน ไปให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ

ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นนักเรียนจะต้องเตรียมคำถามเพื่อถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น

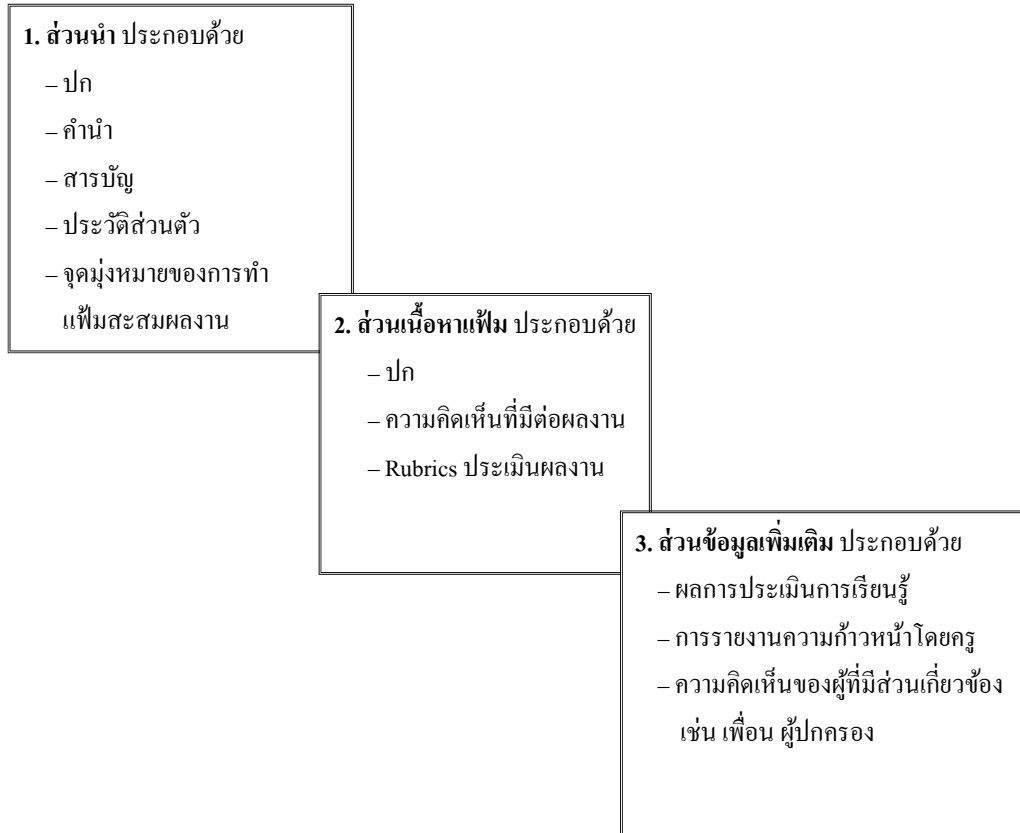
- 1) ท่านคิดอย่างไรกับผลงานชิ้นนี้
- 2) ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขส่วนใดอีกบ้าง
- 3) ผลงานชิ้นใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะอะไร

9. การปรับเปลี่ยนผลงาน หลังจากให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำผลงานที่ดีกว่าเก็บเข้าเพิ่มสะสมผลงานแทนผลงานเดิม ทำให้เพิ่มสะสมผลงานมีผลงานที่ดี ทันสมัย และตรงตามจุดประสงค์ในการประเมิน

10. การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน เป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน โดยนำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนทั่วไปได้เข้าชมผลงาน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ผู้ที่เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมผลงานอาจไม่ต้องดำเนินการทั้ง 10 ขั้นตอนนี้ อาจใช้ขั้นตอนหลัก ๆ คือ การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม การคัดเลือกผลงาน และการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน

องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน มีดังนี้

ตอนที่ 3.3

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

1. ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี	
1. _____	
2. _____	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า...	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า...	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ...
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ	
1.1 _____	
1.2 _____	
2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	
2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
1) _____	1) _____
2) _____	2) _____

<p>3. สิ่งที่ต้องประเมิน</p> <p>3.1 _____</p> <p>3.2 _____</p>
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้
<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

2. รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design แล้ว ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงโดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน... (ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง... (ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

สาระที่... (ระบุสาระที่ใช้จัดการเรียนรู้)

ชั้น... (ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่... (ระบุลำดับที่ของและชื่อหน่วยการเรียนรู้)

เวลา... (ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ 1 แผน)

สาระสำคัญ... (เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวข้อเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดชั้นปี... (ระบุตัวชี้วัดชั้นปีที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยด้านความรู้ความคิด (Knowledge: K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A) และด้านทักษะ/กระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน)

สาระการเรียนรู้... (ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องก็ได้)

แนวทางบูรณาการ... (เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระและการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้)

กิจกรรมเสนอแนะ... (ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้... (ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้... (ระบุนรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้
อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียนได้)

ตอนที่ 3.4

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- การกราบเป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากศาสนาใด
ก คริสต์ศาสนา
ข ศาสนาอิสลาม
ค พระพุทธศาสนา
- การแสดงความเคารพข้อใดเกิดจากการนับถือพระพุทธศาสนา
ก การไหว้
ข การกอด
ค การโค้งคำนับ
- การทำบุญตักบาตรเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ในด้านใด
ก วิถีชีวิต
ข นิสัยใจคอ
ค วัฒนธรรมและประเพณี
- การเป็นคนยิ้มง่ายและเป็นมิตรกับคนทั่วไปเป็นลักษณะนิสัยของคนไทยด้านใด
ก วิถีชีวิต
ข นิสัยใจคอ
ค วัฒนธรรม
- ข้อใดเป็นเอกลักษณ์ของไทยด้านประเพณี
ก การไหว้
ข การแต่งงาน
ค การแห่เทียนพรรษา
- ข้อใดมีส่วนสำคัญให้เจ้าชายสิทธัตถะทรงตัดสินพระทัยเสด็จออกผนวช
ก เทวทูต 4
ข อริยสัจ 4
ค อิทธิบาท 4

7. ใครเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูพระโอรสสิทธิ์ตะหลังจากพระมารดาสิ้นพระชนม์
- ก พระนางพิมพา
  - ข พระนางเขมาเทวี
  - ค พระนางมหาปชาบดีโคตมี
8. พระชายาของเจ้าชายสิทธิ์ตะหลังมีชื่อว่าอะไร
- ก เขมา
  - ข พิมพา
  - ค วิสาขา
9. เจ้าชายสิทธิ์ตะหลังรอดพระทัยเพราะทรงเห็นอะไร
- ก คนแก่
  - ข คนแก่ คนเจ็บ
  - ค คนแก่ คนเจ็บ คนตาย
10. วรุณาตกเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใด
- ก ลิงทำลายสวน
  - ข ศิษย์ผู้เกียจคร้าน
  - ค พญาลิงเจ้าปัญญา

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดคือเอกลักษณ์ของชาติไทย
  - การไหว้
  - การจับมือ
  - การสวมกอด
- ลักษณะนิสัยของคนไทยข้อใดที่เกิดจากการนับถือพระพุทธศาสนา
  - ความเห็นแก่ตัว
  - ความเมตตากรุณา
  - ความทะเยอทะยาน
- ใครปฏิบัติตนตามเอกลักษณ์ของชาติไทยที่เกิดจากการนับถือพระพุทธศาสนา
  - ธานีไปโรงเรียนทุกวัน
  - วิจิตสวดมนต์ไหว้พระทุกวัน
  - ราตรีช่วยแม่ทำงานบ้านทุกวัน
- “คนไทยส่วนใหญ่อารมณ์ดี ยิ้มง่าย มีความเป็นมิตร” คำกล่าวนี้เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยด้านใด
  - ด้านวิถีชีวิต
  - ด้านนิสัยใจคอ
  - ด้านวัฒนธรรมและประเพณี
- พุทธประวัติเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของศาสนาใด
  - คริสต์ศาสนา
  - ศาสนาอิสลาม
  - พระพุทธศาสนา
- “สำเร็จตามที่ต้องการ” เป็นความหมายของข้อใด
  - ราहुล
  - สิทธัตถะ
  - สุทโธทนะ
- เจ้าชายสิทธัตถะนั่งสมาธิครั้งแรกจนได้ปฐมฌานในเหตุการณ์ใด
  - แรกนาขวัญ
  - เสด็จออกผนวช
  - ศึกษาศิลปวิทยา

8. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะมีชื่อเรียกรวมว่าอะไร

ก เทวดา

ข เทวทูต

ค เทวธรรม

9. เจ้าชายสิทธัตถะทรงใช้วิธีใดเพื่อหาทางช่วยมนุษย์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์

ก อภิเษกสมรส

ข เสด็จออกผนวช

ค ศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ

10. ในวานรินทชาดกไครมีคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ธรรมะ ชาติ และจาคะ

ก พญาลิง

ข จระเข้ตัวผู้

ค จระเข้ตัวเมีย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ รวมเรียกว่าอะไร
ก โอวาท 3
ข หลักธรรม
ค พระรัตนตรัย
2. สิ่งที่ยกผู้ปกครองผู้ปฏิบัติตามให้มีความสุขคืออะไร
ก พระสงฆ์
ข พระพุทธ
ค พระธรรม
3. “ไม่ทำความชั่ว ทำความดี และทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์” หมายถึงหลักธรรมข้อใด
ก โอวาท 3
ข ไตรสิกขา
ค พระรัตนตรัย
4. กิจจาไม่พูดจาหยาบคาย แสดงว่ากิจจาได้ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีลข้อใด
ก ข้อ 3
ข ข้อ 4
ค ข้อ 5
5. หน่องปรารถนาให้นินดามีความสุข แสดงว่าหน่องได้ปฏิบัติตนตามหลักเบญจธรรมข้อใด
ก สัมมาอาชีวะ
ข เมตตากุรุณา
ค สติสัมปชัญญะ
6. “เว้นจากการพูดเท็จ” ต้องปฏิบัติควบคู่กับเบญจธรรมข้อใด
ก สัจจะ
ข สัมมาอาชีวะ
ค สติสัมปชัญญะ
7. ผู้ที่รู้จักวางตนและเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ แสดงว่าได้ปฏิบัติตนตามสังคหวัตถุ 4 ข้อใด
ก ปิยวาจา
ข อัถถจริยา
ค สมานัตตตา

8. เมื่อนักเรียนปฏิบัติตนเป็นเด็กดี พ่อแม่จะรู้ได้อย่างไร

ก เลข ๆ

ข ประหลาดใจ

ค มีความสุขใจ

9. “นิมิตตั้ง สาธูรูปานัง กะตัญญุกะตะเวทิตา” สอนให้เราปฏิบัติตามคุณธรรมข้อใด

ก ความรับผิดชอบ

ข ความกตัญญูกตเวที

ค ความมีระเบียบวินัย

10. ศาสดาของคริสต์ศาสนาคือใคร

ก พระพุทธเจ้า

ข นบีมุฮัมมัด

ค พระเยซูคริสต์

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พระธรรม

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ชาวพุทธกราบไหว้สิ่งใดแทนพระพุทธเจ้า
ก พระสงฆ์
ข พระธรรม
ค พระพุทธรูป
2. เราควรแสดงความเคารพพระสงฆ์ด้วยวิธีการใด
ก กราบไหว้
ข โกวังค่านับ
ค ถอนสายบัว
3. หลักธรรมข้อใดเกี่ยวข้องกับการไม่ทำความชั่ว
ก เบญจศีล
ข เบญจธรรม
ค สังคหวัตถุ 4
4. หนูน้อยชอบขโมยยางลบของเพื่อนแสดงว่าหนูน้อยทำผิดศีลข้อใด
ก ข้อ 1
ข ข้อ 2
ค ข้อ 3
5. การประกอบอาชีพสุจริตมีความหมายตรงกับเบญจธรรมข้อใด
ก สัจจะ
ข สัมมาอาชีพะ
ค สติสัมปชัญญะ
6. ผู้ที่รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง แสดงว่าได้ปฏิบัติตนตามหลักมรอาวธรรม 4 ข้อใด
ก ทมะ
ข ขันติ
ค สัจจะ

7. นักเรียนควรแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อครูอาจารย์ด้วยวิธีใดดีที่สุด
- ก ตั้งใจเรียนหนังสือ
  - ข ให้ของขวัญวันเกิด
  - ค ช่วยทำงานบ้านในวันหยุด
8. “กตัญญูทเวที่ สงเคราะห์ญาติพี่น้อง” อยู่ในหลักธรรมข้อใด
- ก มงคล 38
  - ข อริยสัจ 4
  - ค สังคหวัตถุ 4
9. “มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร” คำว่า “พรหม” ในที่นี้หมายถึงอะไร
- ก ผู้วิเศษ
  - ข พระพรหม
  - ค พรหมวิหาร 4
10. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามรวบรวมไว้ในคัมภีร์ใด
- ก ไบเบิล
  - ข พระเวท
  - ค อัลกุรอาน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ชื่อใดกล่าวถึงสามเณรราหุลได้ถูกต้อง
  - บวชตามพระพุทธเจ้าเพราะศรัทธา
  - เป็นพระโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ
  - เป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา
- เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในวันที่ราหุลกุมารประสูติ
  - พระมารดาสวรรคต
  - พระบิดาเสด็จออกผนวช
  - พระบิดาเสด็จประพาสอุทยาน
- “ทรัพย์สมบัติในทางโลกเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน เราควรให้ทรัพย์สมบัติในทางธรรมที่ประเสริฐและยั่งยืนแก่ราหุลกุมารดีกว่า” ข้อความว่า ทรัพย์สมบัติในทางธรรมคืออะไร
  - กรรมะ
  - การบวช
  - พระราชวัง
- ใครเป็นคนบวชให้สามเณรราหุล
  - พระอานนท์
  - พระสารีบุตร
  - พระโมคคัลลานะ
- สามเณรราหุลลุกขึ้นแต่เข้ากอบทรายเต็มกำมือ “ขอให้เราได้รับคำสั่งสอนจากพระพุทธเจ้าหรือจากพระสารีบุตรให้ได้มากเท่ากับเม็ดทรายในกำมือ” จากข้อความนี้แสดงว่า สามเณรราหุลเป็นคนอย่างไร
  - อดทน
  - ใฝ่เรียนใฝ่รู้
  - กตัญญูกตเวที
- สมเด็จพระสังฆราชคือใคร
  - เจ้าอาวาสวัด
  - ตัวแทนพระพุทธเจ้า
  - ประมุขสูงสุดของคณะสงฆ์

7. สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ประทับอยู่ที่วัดอะไร
- ก วัดราชสิทธาราม
  - ข วัดบวรนิเวศวิหาร
  - ค วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
8. สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ทรงมีชื่อเสียงในด้านใดมากที่สุด
- ก วิปัสสนาธุระ
  - ข การแสดงธรรม
  - ค การเขียนหนังสือ
9. หนังสือเล่มใดที่สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ทรงพระนิพนธ์
- ก พุทธธรรม
  - ข พระพุทธศาสนากับสังคมไทย
  - ค พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน
10. การศึกษาพระประวัติของสมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) เราจะได้รับประโยชน์ที่สำคัญคือข้อใด
- ก อยากบวชตามพระองค์ท่าน
  - ข ได้แบบอย่างในการดำเนินชีวิต
  - ค เข้าใจพระประวัติของพระองค์ดีขึ้น

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระสงฆ์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. “สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา” ชื่อความนี้กล่าวถึงพุทธสาวกท่านใด
ก สามเณรราหุล
ข สามเณรภัณฑิต
ค สามเณรสังกัจจะ
2. พระนางยโสธราได้บอกให้ราหุลกุมารเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อประสงค์อะไร
ก ขอบวช
ข ขอราชสมบัติ
ค ขอพระราชวัง
3. พระพุทธเจ้าทรงมอบทรัพย์สมบัติใดให้กับราหุลกุมาร
ก การบวช
ข การศึกษา
ค พระราชวัง
4. เพราะอะไรสามเณรราหุลจึงเป็นที่รักและชื่นชมของพระภิกษุทั้งหลาย
ก ว่านอนสอนง่าย
ข เป็นพระโอรสของพระพุทธเจ้า
ค บรรลุพระอรหันต์ตั้งแต่เป็นสามเณร
5. สามเณรราหุลปฏิบัติธรรมจนบรรลุเป็นพระอรหันต์ได้เพราะอะไร
ก เพราะใฝ่เรียนใฝ่รู้
ข เพราะมีความเสียสละ
ค เพราะมีความตั้งใจจริง
6. จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีกี่พระองค์
ก 9 พระองค์
ข 15 พระองค์
ค 19 พระองค์
7. สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ทรงได้รับพระสมัญญาว่า “สังฆราชไก่เถื่อน” เพราะมีคุณธรรมอะไร
ก เมตตากรุณา
ข กตัญญูกตเวที
ค ขยันหมั่นเพียร

8. สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใดทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
- ก สมเด็จพระสังฆราช (สุก)
  - ข สมเด็จพระสังฆราช (สา)
  - ค สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ)
9. สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ) ประทับอยู่ที่วัดอะไร
- ก วัดบวรนิเวศวิหาร
  - ข วัดสุทัศน์เทพวราราม
  - ค วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
10. “ทรงมีความรอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม” ข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมใดของสมเด็จพระสังฆราช (เจริญ)
- ก ทรงมีความอดทน
  - ข ทรงมีความขยันหมั่นเพียร
  - ค ทรงเป็นผู้ใฝ่พระทัยในการศึกษา

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติดี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- การยกมือ 2 ข้างมาประกบกันไว้ระหว่างอกเรียกว่าอะไร
ก การไหว้
ข การกราบ
ค การประนมมือ
- ขณะที่ไหว้พระสงฆ์ปลายนิ้วชี้ต้องอยู่ที่ไหน
ก หน้าผาก
ข ปลายจมูก
ค ระหว่างคิ้ว
- การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ใช้กราบใคร
ก พ่อแม่
ข พระสงฆ์
ค ครูอาจารย์
- วันใดไม่ใช่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
ก วันจักรี
ข วันมาฆบูชา
ค วันวิสาขบูชา
- ใครปฏิบัติตนไม่ถูกต้องขณะเดินตามหลังพระสงฆ์
ก สมพรพูดคุยกับท่านเมื่อก่อนท่านถาม
ข สมชายทักทายเพื่อนที่เดินสวนทางมา
ค นิพนธ์เดินอย่างสงบและสำรวมกิริยามารยาท
- เมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเราควรปฏิบัติตนอย่างไร
ก ไปดูภาพยนตร์
ข ไปทำบุญตักบาตร
ค ไปเที่ยวต่างจังหวัด
- การกล่าวว่า “ทานนี้ข้าพเจ้าถวายดีแล้ว ขอจงเป็นเหตุให้หมดสิ้นกิเลสเถิด”
เป็นขั้นตอนหนึ่งของอะไร
ก การตักบาตร
ข การฝึกสมาธิ
ค การแผ่เมตตา

8. อะไรที่ความภูมิใจของเราให้จดจ่ออยู่ในสิ่งที่ทำ

ก สติ

ข สมาธิ

ค ปัญญา

9. ขณะเดินจงกรมเราควรภาวนาในใจว่าอย่างไร

ก พุท-โธ

ข พองหนอ-ยุบหนอ

ค ขว้างหนอ-ซ้ายข่างหนอ

10. เราฝึกสมาธิเพื่ออะไร

ก เพื่อทำจิตใจให้สงบ

ข เพื่อลดความเห็นแก่ตัว

ค เพื่อให้มีอำนาจพิเศษเหนือคนอื่น

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติดี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์แบบเทพบุตรกับแบบเทพธิดาแตกต่างกันในเรื่องใด

ก ทำนั้ง

ข อวัยวะที่จัดพื้น

ค จำนวนครั้งที่กราบ

2. การกราบจังหวะที่ 2 มีชื่อเรียกเป็นภาษาบาลีว่าอย่างไร

ก วันทา

ข อัญชลี

ค อภิวัต

3. เมื่อพระสงฆ์เดินตามหลัง เราควรปฏิบัติตนอย่างไร

ก เดินตามปกติ

ข หลีกทางให้ท่าน

ค รีบเดินให้ห่างท่าน

4. การปฏิบัติมารยาทชาวพุทธได้ถูกต้องเหมาะสมจะได้รับผลดีอย่างไร

ก ได้รับการชื่นชมจากคนอื่น

ข ได้รับยกย่องให้เป็นชาวพุทธดีเด่น

ค ได้รับรางวัลเป็นทรัพย์สินเงินทองจากผู้ที่เราพบเห็น

5. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

ก วันมาฆบูชา

ข วันวิสาขบูชา

ค วันอาสาฬหบูชา

6. เมื่อสวดบทบูชาพระรัตนตรัยจบแต่ละบท เราควรปฏิบัติอย่างไร

ก ประนมมือ

ข กล่าวคำ สาธุ

ค กราบเบญจางคประดิษฐ์

7. การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะได้รับผลดีต่อตนเองเป็นอันดับแรกอย่างไร
- ก มีชีวิตที่ดีขึ้น
  - ข มีความสุขทางใจ
  - ค มีการทำงานที่มั่นคง
8. ข้อใดเป็นวิธีปฏิบัติที่ช่วยให้เรานอนหลับง่ายและหลับสนิท
- ก ดูละครก่อนนอน
  - ข สวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน
  - ค อ่านหนังสือการ์ตูนก่อนนอน
9. การแผ่เมตตามีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร
- ก ขอพรให้ผู้อื่นหายป่วย
  - ข ตั้งจิตให้ผู้อื่นมีความสุข
  - ค อธิษฐานให้ผู้อื่นมีอายุยืนยาว
10. ข้อใดไม่ใช่ผลดีที่เกิดจากการบริหารจัดการ
- ก ร่ำรวยขึ้น
  - ข มีความจำดีขึ้น
  - ค สุขภาพจิตดีขึ้น

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การปฏิบัติอย่างไรช่วยให้เราอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
ก เป็นนักเลง
ข เป็นพลเมืองดี
ค เป็นอาชญากร
2. หน้าที่ของลูกในครอบครัวคืออะไร
ก ใช้เงิน
ข ควบคุมสมาชิก
ค ความกตัญญูกตเวที
3. ในฐานะที่เป็นนักเรียนเรามีหน้าที่อย่างไร
ก ตั้งใจเรียน
ข สอนหนังสือ
ค บริหารโรงเรียน
4. เมื่อเราอยู่ในโรงเรียนเราควรปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร
ก รังแกเพื่อน
ข เอาเปรียบเพื่อน
ค มีน้ำใจต่อเพื่อน
5. เมื่ออยู่ในวัดเราควรแต่งกายอย่างไร
ก แต่งกายสุภาพ
ข แต่งกายตามแฟชั่น
ค แต่งกายตามใจชอบ
6. ขณะที่เดินผ่านผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติอย่างไร
ก เดินให้เร็วที่สุด
ข เดินตัวตรงผ่านไป
ค เดินค้อมตัวผ่านไป
7. เราควรทักทายพ่อแม่อย่างไร
ก ไหว้
ข โบกมือ
ค จับมือกัน

8. ข้อใดคือมารยาทไทยในการรับประทานอาหาร
- ก. เคี้ยวอาหารเสียงดัง
  - ข. พุดคุยกันอย่างสนุกสนาน
  - ค. ระวังไม่ให้ซ้อนล้อมกระทบกัน
9. ในฐานะที่เราเป็นเด็กเราควรมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนในลักษณะใด
- ก. ช่วยซ่อมแซมถนน
  - ข. ช่วยสร้างเขื่อนกันน้ำท่วม
  - ค. ช่วยรักษาความสะอาดหน้าบ้านตนเอง
10. ใครควรมีความสัมพันธ์กับชุมชน
- ก. ลูก
  - ข. พ่อ
  - ค. สมาชิกของครอบครัวทุกคน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พลเมืองดี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่ออยู่ในครอบครัวเราควรปฏิบัติอย่างไร
ก แกล้งน้อง
ข เชื้อฟิงพ่อแม่
ค เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง
2. เมื่ออยู่ในโรงเรียน เราควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดี
ก มาโรงเรียนสาย
ข ชวนเพื่อนรับประทานขนมในห้องสมุด
ค ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
3. ใครไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในครอบครัว
ก นิตินนอนแต่เช้า
ข จอมพูดคำหยาบ
ค ดีช่วยแม่ทำงานบ้าน
4. สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติเมื่ออยู่ในโรงเรียน
ก เล่นกีฬา
ข เรียนหนังสือ
ค รับประทานขนมในห้องเรียน
5. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้องที่สุด
ก เอพุดกับเพื่อนในขณะที่เคี้ยวอาหาร
ข บีเคี้ยวอาหารอย่างเอร็ดอร่อยและเสียงดัง
ค ซีนั่งพับเพียบขณะรับประทานอาหารแบบนั่งพื้น
6. ข้อใดคือมารยาทไทย
ก การไหว้
ข การจับมือ
ค การหอมแก้ม
7. ข้อใดคือการทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน
ก หนีเรียน
ข เล่นการพนัน
ค เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

8. ขณะที่ดินผ่านผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติอย่างไร
- ก. เดินตัวตรง
  - ข. เดินก้มตัว
  - ค. โบกมือทักทาย
9. เมื่อมีการประชุมหมู่บ้าน สมาชิกของหมู่บ้านควรทำอย่างไร
- ก. เข้าร่วมประชุม
  - ข. บอกเพื่อนบ้านให้เข้าประชุมแทนตนเอง
  - ค. ไม่เข้าร่วมประชุม แต่คอยสอบถามข้อมูลจากเพื่อนบ้าน
10. การที่เรามีความสัมพันธ์กับชุมชนจะส่งผลได้อย่างไร
- ก. เกิดความขัดแย้ง
  - ข. เกิดความสงบสุข
  - ค. เกิดความอิจฉาริษยา

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สิทธิ เสรีภาพ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. “อำนาจอันชอบธรรมที่ทุกคนพึงมีตามกฎหมาย” ข้อความนี้เป็นความหมายของอะไร
ก สิทธิ
ข บทบาท
ค เสรีภาพ
2. ข้อใดเป็นการกระทำที่ไม่เคารพสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น
ก มานะขี้มยางลบเพื่อนมาใช้แล้วคืน
ข วิมลหยิบดินสอเพื่อนกลับบ้าน โดยไม่บอก
ค เอื้อยขอยืมหนังสือภาษาไทยของนงมาอ่าน
3. การมีอิสระที่จะทำตามสิทธิของตนโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นเรียกว่าอะไร
ก หน้าที่
ข บทบาท
ค เสรีภาพ
4. ข้อใดเป็นการใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องที่สุด
ก นักเรียนคุยกันในเรื่องที่ครูกำลังสอน
ข นักเรียนในโรงเรียนนับถือศาสนาแตกต่างกัน
ค นักเรียนเสนอวิธีการรักษาความสะอาดของโรงเรียนในที่ประชุมนักเรียน
5. อำนาจคืออะไร
ก การคล้อยตามผู้อื่นทุกเรื่อง
ข การปฏิบัติตามที่ผู้อื่นต้องการ
ค ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามที่ตนต้องการ
6. การตัดสินใจเรื่องใดเป็นอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน
ก การออกกฎระเบียบของโรงเรียน
ข การทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านใกล้โรงเรียน
ค การใกล้เกลี่ยขื่อพิพาทของชาวบ้านบริเวณใกล้โรงเรียน
7. ข้อใดเป็นบทบาทและอำนาจของกำนัน
ก ออกกฎระเบียบของโรงเรียน
ข เป็นผู้นำชาวบ้านพัฒนาตำบล
ค กำหนดการจัดกิจกรรมกีฬาของโรงเรียน

8. ใครปฏิบัติตน *ไม่ถูกต้อง*

- ก. น้ามีเพื่อนที่นับถือศาสนาต่างกัน
- ข. *กั๊งล้อเลียนเพื่อนที่มีผิวคล้ำกว่าตน*
- ค. ปุ่มรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกคน

9. เราควรปฏิบัติต่อเพื่อนชาวต่างชาติอย่างไร

- ก. หัวเราะเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจที่เราพูด
- ข. ไม่พูดกับเพื่อนหากเพื่อนทำสิ่งที่เสียมารยาท
- ค. *ปฏิบัติต่อเพื่อนเช่นเดียวกับเพื่อนคนอื่น ๆ และสอนเรื่องวัฒนธรรมไทยให้เพื่อน*

10. เราควรปฏิบัติต่อเพื่อนที่นับถือศาสนาต่างจากเราอย่างไร

- ก. *ปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างปกติ*
- ข. กล่าวร้ายศาสนาที่เพื่อนนับถืออยู่
- ค. บังคับให้เพื่อนนับถือศาสนาเดียวกับเรา

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ลิทธิ เสรีภาพ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดไม่ใช่การใช้ลิทธิและเสรีภาพที่ถูกต้อง
  - ก สุคาเอาไม้ตีสุนัข
  - ข วิจารณ์เพลงในบ้าน
  - ค มาเล่นเกมกีฬาในสนาม
- ใครปฏิบัติตนถูกต้องที่สุด
  - ก เอไม่ฟังเพื่อนพูด
  - ข บีไม่ชอบเสนอความคิดเห็น
  - ค ซีแสดงความคิดเห็นเรื่องการจัดป้ายนิเทศ
- การกระทำในข้อใดเป็นเสรีภาพ
  - ก การเสียภาษีอากร
  - ข การนับถือศาสนา
  - ค การรับราชการทหาร
- ข้อใดแสดงถึงการไม่เคารพลิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
  - ก วารีไม่ได้ทำการบ้าน
  - ข ผึ้งขอยืมหนังสือป้อม
  - ค อ้อยนำขยะไปทิ้งในบ้านเคย์
- ใครเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในโรงเรียน
  - ก กำนัน
  - ข ผู้ใหญ่บ้าน
  - ค ผู้อำนวยการโรงเรียน
- ใครมีอำนาจตัดสินใจเรื่องภายในหมู่บ้าน
  - ก เจ้าอาวาส
  - ข ผู้ใหญ่บ้าน
  - ค ผู้อำนวยการโรงเรียน
- เมื่อเพื่อนพูดกับเราด้วยลำเนียงที่ต่างจากคนอื่น เราควรทำอย่างไร
  - ก หัวเราะ
  - ข ไม่พูดด้วย
  - ค พูดคุยกับเพื่อนด้วยความเป็นมิตร

8. ข้อใด *ไม่ใช่*อำนาจของผู้ใหญ่บ้าน
- ก ส่งเสริมให้ลูกบ้านประพฤติดี
  - ข *สั่งจำคุกลูกบ้านที่ทำผิดกฎหมาย*
  - ค เชิญชวนให้ชาวบ้าน ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
9. เพราะอะไรเพื่อนในห้องเรียนบางคนจึงมีรูปร่างหน้าตา สีผิว หรือสีผมที่ต่างจากเรา
- ก *กรรมพันธุ์*
  - ข ฐานะทางบ้าน
  - ค ความประพฤติส่วนตัว
10. หากพี่ของเราต้องการเปลี่ยนศาสนาที่นับถือจากพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาอิสลาม เราควรทำอย่างไร
- ก ต่อว่าพี่
  - ข บังคับพี่ไม่ให้เปลี่ยน
  - ค *ปล่อยให้พี่ตัดสินใจเอง*

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดกล่าวผิด
  - ชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรแตกต่างกัน
  - ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตมีไม่จำกัด
  - คนเรามีความต้องการสินค้าและบริการมากมาย
- อะไรเป็นสาเหตุทำให้สินค้ามีราคาแตกต่างกัน
  - ความจำเป็นของสินค้า
  - ประโยชน์ในการใช้สอย
  - ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต
- ข้อใดเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
  - ใช้เท่าที่มี
  - ใช้เท่าที่จำเป็น
  - ใช้เท่าที่ต้องการ
- ใครมีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อน
  - บ้านของก้านใช้โตะหินอ่อน
  - บ้านของปิ่นใช้กล่องโฟมใส่ขนม
  - บ้านของจันสร้างจากไม้สักทั้งหลัง
- ข้อใดเป็นวิธีการใช้ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์
  - ตัดต้นไม้เพื่อนำไปทำฟืน
  - เทน้ำซักผ้าลงท่อระบายน้ำ
  - นำน้ำล้างผลไม้ไปรดต้นไม้
- ข้อใดเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในอดีต
  - แก้วนำเงินที่มีไปแลกเปลี่ยนขนมปัง
  - โป้งนำผักที่ปลูกไปแลกเปลี่ยนไข่ไก่
  - นุ่นนำเสื้อผ้าที่ตัดเย็บไปแลกเปลี่ยนเงิน
- สิ่งใดได้รับการยอมรับให้เป็นที่กลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในปัจจุบัน
  - เงิน
  - ทอง
  - สิ่งของ

8. การซื้อขายจะเกิดขึ้นเมื่อใด
- ก ผู้ซื้อมีความต้องการสินค้า
  - ข ผู้ขายเป็นฝ่ายกำหนดราคาสินค้า
  - ค ผู้ซื้อและผู้ขายยอมรับราคาสินค้า
9. ใครทำหน้าที่เป็นผู้ขาย
- ก บัณฑิตที่มีไปแลกเปลี่ยนยางลบ
  - ข น้อยร้อยพวงมาลัยไปแลกกับเงิน
  - ค เก่งแบ่งเงินค่าขนมหยอดคอมสกิน
10. ข้อใดคือลักษณะของผู้ซื้อที่ดี
- ก ต่อรองราคาทุกครั้ง
  - ข คิดก่อนตัดสินใจซื้อ
  - ค ซื้อแต่สินค้าที่ลดราคา

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การซื้อและการขาย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดกล่าวถูกต้อง
ก. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตมีไม่จำกัด
ข. ทรัพยากรทุกชนิดสามารถสร้างทดแทนได้
ค. แรงงานเป็นทรัพยากรการผลิตที่สำคัญที่สุด
- ข้อใดไม่ใช่ผลที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลาย
ก. สินค้ามีราคาถูกลง
ข. สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น
ค. เพิ่มการใช้ทรัพยากรชนิดนั้น ๆ
- ข้อใดเป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างทดแทนได้
ก. ไม้สัก
ข. แร่ธาตุ
ค. น้ำมันดิบ
- การใช้ทรัพยากรของใครก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม
ก. ก้อยมักซื้อของใช้ที่ทำมาจากไม้
ข. พรใช้ถุงผ้าใส่ของแทนถุงกระดาษ
ค. ตาลช่วยครอบครัวตัดต้นไม้เพื่อนำไปทำฟืน
- ข้อใดเป็นการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
ก. ใช้เมื่อต้องการ
ข. ใช้อย่างระมัดระวัง
ค. ใช้แต่ทรัพยากรที่สร้างทดแทนได้
- ข้อใดเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในปัจจุบัน
ก. นำปลาที่เลี้ยงไปขาย
ข. เก็บไข่เป็ดไปแลกเสื้อผ้า
ค. ช่วยเพื่อนบ้านทำนาแลกข้าว
- ข้อใดไม่ใช่สื่อกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในปัจจุบัน
ก. สิ่งของ
ข. ธนบัตร
ค. เหรียญกษาปณ์

8. การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่ใด

ก ตลาด

ข โรงงาน

ค โรงเรียน

9. ข้อใดคือลักษณะของผู้ขายที่ดี

ก นำสินค้าหมดอายุมาขายราคาถูก

ข ต้อนรับลูกค้าด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม

ค นำของแถมมาขายให้ลูกค้าในราคาพิเศษ

10. ใครทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อ

ก ตู๋ช่วยแม่ทำขนมไปขาย

ข หญิงเปิดร้านอาหารตามสั่ง

ค นิดจ่ายค่าข้าวมันไก่ 30 บาท

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดเป็นรายได้ของครอบครัว
  - ถูกลอตเตอรี่
  - ขายถ้วยเตี๋ย
  - ยืมเงินเพื่อนบ้าน
- เงินเดือนเป็นผลตอบแทนของผู้ประกอบอาชีพใด
  - ครู
  - ค้าขาย
  - ชาวนา
- ใช้จ่ายอย่างไรจึงจะมีเงินออม
  - มีมากใช้มาก
  - มีมากใช้น้อย
  - มีน้อยใช้มาก
- ข้อใดไม่ใช่รายจ่ายของเรา
  - ค่าสมุด
  - ค่าอาหารกลางวัน
  - ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่
- ข้อใดกล่าวผิด
  - เงินเดือนเป็นรายได้ประจำ
  - รายได้ประจำเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน
  - รายได้ประจำจะได้รับเท่า ๆ กันทุกเดือน
- ข้อใดเป็นรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
  - ค่าสมุดวาดเขียน
  - ค่ารองเท้านักเรียน
  - ค่าขนมที่แถมของเล่น
- ถ้าอยากได้ของเล่นแต่เงินไม่พอ นักเรียนจะอย่างไร
  - ขอยืมเงินเพื่อนไปซื้อ
  - ขอร้องให้คนขายลดราคา
  - รอเก็บเงินให้ครบก่อนค่อยซื้อ

8. “การเก็บสะสมเงินไว้เพื่อนำมาใช้เมื่อจำเป็น” ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

ก การออม

ข การลงทุน

ค การวางแผน

9. ใครใช้จ่ายเงินได้อย่างเหมาะสม

ก หวานใช้เงินที่มีเงินหมด

ข บีใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ

ค เกิดเลือกซื้อแต่ของที่อยากได้

10. ข้อใดเป็นผลที่ได้รับจากการวางแผนการใช้จ่าย

ก มีเงินน้อยลง

ข ได้รับคำชมเชย

ค เป็นคนรอบคอบ

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดเป็นรายได้ที่สุจริต
  - การนำเงินที่เก็บได้ไปซื้อของ
  - การเก็บผักที่ปลูกไปขายที่ตลาด
  - การจับปลาที่สระน้ำในวัดไปขาย
- ข้อใดไม่ใช่วิธีการใช้จ่ายที่เหมาะสม
  - เลือกซื้อสินค้าที่อยากได้ก่อน
  - วางแผนการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า
  - ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง
- ข้อใดเป็นผลตอบแทนของผู้ที่มีรายได้ประจำ
  - กำไร
  - เงินเดือน
  - เงินปันผล
- ข้อใดเป็นอาชีพด้านเกษตรกรรม
  - ค้าขาย
  - เลี้ยงสัตว์
  - งานก่อสร้าง
- ข้อใดกล่าวถูกต้อง
  - การค้าขายเป็นอาชีพที่มีรายได้คงที่
  - ผู้ที่มีเงินเดือนจะไม่สามารถมีรายได้เสริม
  - เงินเดือนเป็นผลตอบแทนของผู้ที่มีรายได้ประจำ
- ข้อใดเป็นรายจ่ายของเรา
  - ค่าคินสอ
  - ค่าน้ำประปา
  - ค่าชุดนักเรียน
- หากมีเงิน 20 บาท นักเรียนจะนำไปใช้จ่ายอะไรก่อนเป็นอันดับแรก
  - ค่าไม้บรรทัด
  - ค่าขนมที่แถมของเล่น
  - ค่าเดินทางไป-กลับโรงเรียน

8. ข้อมูลใด *ไม่ต้อง* บันทึกลงในบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ก ราคาของที่ซื้อ
  - ข รายการของที่อยากได้
  - ค วัน เดือน ปี ที่มีการใช้จ่าย
9. ใครมีรายการของรายจ่ายที่เหมาะสม
- ก นิตยาค่าสมุดควาดเขียน
  - ข ก้อยจับฉลากได้ตุ๊กตาเป็นรางวัล
  - ค โด่งไปเล่นเกมที่ร้านอินเทอร์เน็ต
10. ข้อใดเป็นการใช้เงินออมที่มีประโยชน์มากที่สุด
- ก เก็บไว้ซื้อของที่อยากได้
  - ข ซื้อขนมเลี้ยงเพื่อนในห้อง
  - ค บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ช่วงเวลาที่ผ่านพ้นไปแล้วเรียกว่าอะไร
ก อดีต
ข ปัจจุบัน
ค อนาคต
2. “วันนี้ฝนตกหนักจึงไม่ได้ไปโรงเรียน” คำว่า “วันนี้” หมายถึงเวลาใด
ก อดีต
ข ปัจจุบัน
ค อนาคต
3. ช่วงเวลาที่ยังมาไม่ถึงเรียกว่าอะไร
ก อดีต
ข ปัจจุบัน
ค อนาคต
4. “ปีหน้าวิชัยจะได้ขึ้น ป. 3” คำว่า “ปีหน้า” หมายถึงช่วงเวลาใด
ก อดีต
ข ปัจจุบัน
ค อนาคต
5. “เดือนที่แล้วไปเที่ยวอยุธยากับป๊อปปี้” คำว่า “เดือนที่แล้ว” หมายถึงช่วงเวลาใด
ก อดีต
ข ปัจจุบัน
ค อนาคต
6. วันใดไม่ใช่ วันสำคัญ
ก วันเด็ก
ข วันอาทิตย์
ค วันสงกรานต์
7. วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือวันที่เท่าไร
ก 1 มกราคม
ข 12 สิงหาคม
ค 5 ธันวาคม

8. วันที่ 23 ตุลาคมเป็นวันอะไร
- ก วันจักรี
  - ข วันฉัตรมงคล
  - ค วันปิยมหาราช
9. แหล่งสืบค้นข้อมูลของเกี่ยวกับประวัติตนเองและครอบครัวที่ไม่ใช่ตัวหนังสือคืออะไร
- ก สื่อดิจิทัล
  - ข ภาพถ่าย
  - ค ทะเบียนบ้าน
10. เส้นที่ระบุช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นเรียกว่าอะไร
- ก เส้นชัย
  - ข เส้นเวลา
  - ค เส้นแบ่งเขต

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เวลาและการศึกษาประวัติตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ช่วงเวลาที่กำลังดำเนินอยู่เรียกว่าอะไร
ก อดีต
ข **ปัจจุบัน**
ค อนาคต
2. คำใดที่ระยะเวลาที่แสดงเหตุการณ์ปัจจุบัน
ก **ปีนี้**
ข พุธนี้
ค เมื่อวานนี้
3. คำใดที่บอกช่วงเวลาในอนาคต
ก เดือนนี้
ข ปีที่แล้ว
ค **สัปดาห์หน้า**
4. “เดือนนี้มีวันหยุดหลายวัน” คำว่า “เดือนนี้” หมายถึงช่วงเวลาใด
ก อดีต
ข **ปัจจุบัน**
ค อนาคต
5. เราจะดูวันสำคัญได้จากที่ไหน
ก **ปฏิทิน**
ข สมุดรายงาน
ค สมุดการบ้าน
6. หลักฐานใดเป็นเอกสารหรือตัวหนังสือ
ก **สูติบัตร**
ข ภาพถ่าย
ค กำปอกเล่า
7. ถ้าเราอยากรู้ว่าเราอยู่บ้านเลขที่เท่าไร ถนนอะไร อำเภออะไร จะค้นได้จากที่ไหน
ก **สูติบัตร**
ข ภาพถ่าย
ค สำเนาทะเบียนบ้าน

8. หลักฐานชนิดใดที่ไม่ใช่ตัวหนังสือ
- ก. สุนัขบัตร
  - ข. คำบอกเล่า
  - ค. สำเนาทะเบียนบ้าน
9. ถ้าอยากได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับตัวเราจะทำอย่างไร
- ก. ถามพ่อแม่
  - ข. อ่านหนังสือรุ่น
  - ค. ฟังจากคำบอกเล่าของเพื่อนบ้าน
10. ใ้้นเวลาให้ข้อมูลอะไรกับเรา
- ก. เรื่องราวในอดีตและอนาคต
  - ข. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น
  - ค. เรื่องราวที่สร้างความประทับใจให้แก่เรา

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การสืบค้นข้อมูลของชุมชนอย่างง่ายสามารถทำได้โดยวิธีใด
ก สอบถามพ่อแม่ ผู้รู้
ข ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา
ค สืบค้นจารึก ตำนาน พงศาวดาร
2. วัสดุใดที่ไม่ใช่วัสดุที่คนในสมัยก่อนใช้ในการสร้างบ้าน
ก ไม้ไผ่
ข กระจับปี่
ค ใบตองตึง
3. อาชีพต่อไปนี้อาชีพใดที่เกิดทีหลัง
ก วิศวกร
ข พยาบาล
ค พนักงานคอมพิวเตอร์
4. ประเพณีใดต่อไปนี้ที่ปัจจุบันไม่เป็นที่นิยมแล้ว
ก บุญบั้งไฟ
ข แห่นางแมว
ค ลงแขกเกี่ยวข้าว
5. “สังคมเร่ร่อน” เป็นผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอะไร
ก การใช้เทคโนโลยี
ข การประกอบอาชีพ
ค ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน
6. ข้อใดไม่ใช่อาชีพในสมัยก่อน
ก ทำไร่
ข ทำสวน
ค พนักงานธนาคาร
7. การเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร
ก ทำให้คนในชุมชนไว้วางใจกันมากขึ้น
ข ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีและชุมชนเข้มแข็ง
ค ทำให้คนทิ้งไร่นาเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

8. ข้อใดหมายถึงการเปลี่ยนแปลง

- ก คนในชุมชนประกอบอาชีพต่างกัน
- ข ในหมู่บ้านมีถนนลูกรังเป็นหลุมเป็นบ่อ
- ค การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารแทนการใช้จดหมาย

9. ชุมชนที่อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันส่วนใหญ่เป็นชุมชนใด

- ก ชุมชนเมือง
- ข ชุมชนแออัด
- ค ชุมชนในชนบท

10. คนที่อาศัยอยู่ใกล้ทะเลจะประกอบอาชีพอะไร

- ก ทำนา
- ข ทำสวน
- ค ประมง

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 วิถีชีวิตของคนในชุมชน

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. อะไรไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป
  - ก การพึ่งพาธรรมชาติ
  - ข การเพิ่มจำนวนประชากร
  - ค ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
2. ข้อใดเป็นการสร้างที่อยู่อาศัยในสมัยก่อน
  - ก สร้างด้วยอิฐ
  - ข สร้างด้วยคอนกรีต
  - ค สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติ
3. ในสมัยก่อนแต่งกายแบบใด
  - ก แต่งชุดไทย
  - ข แต่งแบบตะวันตก
  - ค แต่งตามความนิยม
4. ถ้าอยากทราบว่าชุมชนของเรามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างจะอย่างไรจึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
  - ก ถามครู
  - ข ถามเพื่อน
  - ค ถามพ่อแม่
5. อาชีพใดในปัจจุบันที่มีจำนวนน้อยลง
  - ก กรรมกร
  - ข พนักงานขายสินค้า
  - ค เกษตรกร
6. เพราะเหตุใดการสื่อสารในสมัยก่อนจึงล่าช้า
  - ก ไม่มีคนส่งสาร
  - ข โทรศัพท์ยังไม่มียุคสมัย
  - ค ต้องเดินทางไปส่งด้วยตนเอง
7. เมื่อชุมชนมีความเจริญมากขึ้น คนในชุมชนเป็นอย่างไร
  - ก มีความสามัคคีกัน
  - ข มีการแข่งขันกัน
  - ค มีความรักใคร่กัน

8. เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นมีผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร
- ก เกิดน้ำเน่าเสีย
  - ข คนในชุมชนช่วยเหลือกัน
  - ค คนในชุมชนมีความสามัคคีกัน
9. ข้อใดเป็นเอกสารที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชน
- ก หนังสือแนะนำเที่ยว
  - ข ประกาศของชุมชน
  - ค รายงานการประชุม
10. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดมีผลกระทบต่อความเชื่อดั้งเดิมของคนในชุมชน
- ก ระบบการผลิต
  - ข การใช้เทคโนโลยี
  - ค ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- บุคคลสำคัญในท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร
  - เป็นผู้มีฐานะดี
  - เป็นผู้มีชื่อเสียง
  - เป็นผู้ทำประโยชน์ให้ท้องถิ่น
- ข้อใดไม่ใช่ผลงานของพระศรีพนมมาศ
  - สู้รบกับกองทัพลาว
  - สร้างถนนร่วมกับชาวบ้าน
  - นำนางสาวมาปลูกในเมืองลับแล
- ท้าวสุรนารีเป็นบุคคลสำคัญของจังหวัดอะไร
  - ชัยภูมิ
  - ขอนแก่น
  - นครราชสีมา
- พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดคือข้อใด
  - การก่อตั้งโรงพยาบาล
  - การปฏิรูปการปกครอง
  - การประกาศเลิกไพร่และทาส
- สุนทรภู่มีลักษณะนิสัยอย่างไร
  - รักการต่อสู้
  - ฉลาดรอบรู้
  - เจ้าบทเจ้ากลอน
- พ่อให้ของขวัญวันเกิดกับตาล ตาลควรพูดว่าอย่างไร
  - สวัสดิ์ค่ะ
  - ขอบคุณค่ะ
  - ไม่เป็นไรค่ะ
- ข้อใดเป็นการละเล่นของไทย
  - วิธีข่าวสาร
  - เก้าอี้ดนตรี
  - โปลิศจับขโมย

8. “แบบแผนที่คนไทยนิยมยึดถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน” เป็นความหมายของข้อใด

ก ประเพณีไทย

ข ภูมิปัญญาไทย

ค วัฒนธรรมไทย

9. การปลูกบ้านใต้ถุนสูงของคนภาคกลางถือเป็นภูมิปัญญาด้านใด

ก ด้านอาหาร

ข ด้านที่อยู่อาศัย

ค ด้านการรักษาโรค

10. ข้อใดสะท้อนภูมิปัญญาด้านเครื่องนุ่งห่มของไทย

ก ผ้าไหม

ข ผ้าลินิน

ค ผ้าใยสังเคราะห์

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ชาติไทย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. พระศรีพนมมาศมีนามเดิมว่าอะไร
ก โม
ข ลิน
ค ทองอิน
2. พระศรีพนมมาศได้เป็นนายอำเภอเมืองลับแลในสมัยรัชกาลใด
ก รัชกาลที่ 3
ข รัชกาลที่ 4
ค รัชกาลที่ 5
3. ท้าวสุรนารีทำอย่างไรทหารลาวจึงแตกทัพหนีไป
ก พาทหารซุ่มโจมตี
ข มอมเกล้าแล้วโจมตี
ค จับทหารลาวเป็นเชลย
4. “พระปิยมหาราช” เป็นพระราชสมัญญาของกษัตริย์พระองค์ใด
ก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ข พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
5. พระราชกรณียกิจที่สำคัญที่สุดและเป็นที่รู้จักกันทั่วไปของรัชกาลที่ 5 คืออะไร
ก การสร้างถนน
ข การเริ่มใช้น้ำประปา
ค การเลิกไพร่และทาส
6. สุนทรภู่เป็นกวีที่มีชื่อเสียงในสมัยรัชกาลใด
ก รัชกาลที่ 1
ข รัชกาลที่ 2
ค รัชกาลที่ 3
7. เมื่อพบผู้ใหญ่ควรกล่าวคำใด
ก สวัสดีค่ะ/ครับ
ข ขอโทษค่ะ/ครับ
ค ขอบคุณค่ะ/ครับ

8. ตัวอักษรไทยมีใช้มาตั้งแต่สมัยใด

ก สมัยสุโขทัย

ข สมัยอยุธยา

ค สมัยธนบุรี

9. ข้อใดเป็น *ไม่ใช่* การละเล่นของไทย

ก มอญซ่อนผ้า

ข การเล่นไพ่

ค หมากเก็บ

10. การนำใบกะเพรามาแก้ท้องอืดเป็นภูมิปัญญาด้านใด

ก ด้านอาหาร

ข ด้านเครื่องนุ่งห่ม

ค ด้านการรักษาโรค

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. แผนผังหมายถึงอะไร
  - ก ภาพที่เรามองเห็นจากยอดเขา
  - ข แบบที่เขียนย่อส่วนลงในกระดาษ
  - ค ข้อความอธิบายรายละเอียดของสถานที่
2. แผนผัง**ไม่บอก** ข้อมูลอะไร
  - ก บ้านมี 3 ห้อง
  - ข ห้องครัวสกปรก
  - ค ห้องนอนติดกับห้องนั่งเล่น
3. ตอนเช้าเราเห็นดวงอาทิตย์อยู่ทางทิศใด
  - ก ทิศเหนือ
  - ข ทิศตะวันตก
  - ค ทิศตะวันออก
4. สิ่งใดช่วยให้นักเรียนรู้ว่าห้องทำงานของพ่ออยู่ที่ส่วนไหนของบ้าน
  - ก แผนผังบ้าน
  - ข ภาพถ่ายตัวบ้าน
  - ค ภาพถ่ายห้องทำงาน
5. ข้อใดบอกตำแหน่งของบ้านได้ชัดเจนที่สุด
  - ก บ้านแจ่มอยู่ไกลโรงเรียน
  - ข บ้านหญิงอยู่ในตลาดรุ่งเจริญ
  - ค บ้านแก้วมีต้นไม้อยู่รอบ ๆ บ้าน
6. พื้นที่บริเวณใดนิยมแสดงด้วยแผนผัง
  - ก ชุมชน
  - ข จังหวัด
  - ค ประเทศ
7. ข้อใดเป็นการบอกระยะทางได้ถูกต้อง
  - ก บ้านน้ำอยู่ที่เชียงใหม่
  - ข บ้านฟ้าอยู่ทางทิศตะวันตก
  - ค บ้านฟ้าอยู่ห่างจากตลาด 200 เมตร

8. เครื่องมือชนิดใดที่ช่วยอธิบายการเอียงของแกนโลก

ก แผนที่

ข ลูกโลก

ค แผนที่

9. ข้อใดกล่าวถึงภาพถ่ายได้ถูกต้อง

ก ได้ภาพที่เหมือนของจริง

ข ใช้สัญลักษณ์แทนข้อมูล

ค ระบุระยะทางระหว่างสถานที่

10. ภาพถ่ายนี้ไม่ให้ข้อมูลอะไร

ก ขนาดของชายหาด

ข สิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาด

ค ลักษณะและรูปร่างของชายหาด

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ทิศและระยะทางของสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน ศึกษาได้จากเครื่องมือใด
ก แผนที่
ข แผนที่
ค ภาพถ่าย
2. ทิศและระยะทางของสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัด ศึกษาได้จากเครื่องมือใด
ก แผนที่
ข แผนที่
ค ลูกโลก
3. พื้นที่ใดต้องแสดงข้อมูลพื้นที่ด้วยแผนที่
ก ห้องนอน
ข สนามกีฬา
ค กรุงเทพมหานคร
4. ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในแผนที่สามารถบอกได้โดยใช้สิ่งใด
ก มาตราส่วน
ข ข้อความในแผนที่
ค รูปร่างของสัญลักษณ์
5. ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ต่าง ๆ ในแผนที่สามารถระบุได้จากสิ่งใด
ก สัญลักษณ์
ข ทิศและระยะทาง
ค คำอธิบายสัญลักษณ์
6. ข้อใด *ไม่ใช่* ประโยชน์ของแผนที่และแผนที่
ก ใช้ศึกษาเรื่องแกนโลกเอียง
ข ใช้ศึกษาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่
ค ใช้บอกที่ตั้งของสถานที่ที่เราจะเดินทางไป
7. ข้อมูลใด *ไม่สามารถ* ศึกษาได้จากลูกโลก
ก แกนโลกเอียง
ข การหมุนรอบตัวเองของโลก
ค ความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับดวงจันทร์

8. ภาพถ่ายให้ข้อมูลใด

ก ภาพจริงของพื้นที่

ข ทิศของสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่

ค ระยะทางจากสถานที่หนึ่ง ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง

ใช้ภาพต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 9–10

9. ภาพถ่ายนี้ไม่ได้บอกข้อมูลใด

ก ป่าไม้

ข สัตว์ป่า

ค แหล่งน้ำ

10. ภาพถ่ายนี้บอกสภาพอากาศได้หรือไม่ อย่างไร

ก ได้ เพราะภาพถ่ายแสดงให้เห็นว่ามีหมอกหนา

ข ไม่ได้ เพราะภาพถ่ายไม่บอกข้อมูลสภาพอากาศ

ค ไม่ได้ เพราะภาพถ่ายไม่บอกทิศทางและระยะทาง

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. โลกมีดาวบริวารกี่ดวง
ก 1 ดวง
ข 2 ดวง
ค 3 ดวง
2. โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ 1 รอบใช้เวลากี่เดือน
ก 3 เดือน
ข 6 เดือน
ค 12 เดือน
3. ฤดูอะไรที่เราจะเห็นหมอกมากที่สุด
ก ฤดูฝน
ข ฤดูร้อน
ค ฤดูหนาว
4. ฤดูอะไรที่เราไม่ควร อยู่กลางแดด
ก ฤดูฝน
ข ฤดูร้อน
ค ฤดูหนาว
5. วันลอยกระทงตรงกับวันอะไร
ก วันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 12
ข วันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 12
ค วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12
6. ใน 1 วันจะเกิดน้ำขึ้นกี่ครั้ง
ก 1 ครั้ง
ข 2 ครั้ง
ค 3 ครั้ง
7. วันใดที่คนบนโลกสามารถมองเห็นแสงสว่างของดวงจันทร์เพียงครั้งเดียว
ก ขึ้น 4 ค่ำ
ข ขึ้น 8 ค่ำ
ค ขึ้น 12 ค่ำ

8. วันขึ้น 15 ค่ำ ดวงจันทร์มีลักษณะอย่างไร
- ก มีคสนิพ
  - ข สว่างเต็มดวง
  - ค สว่างก่อนดวง
9. ดวงจันทร์โคจรรอบโลก 1 รอบใช้เวลาประมาณเท่าไร
- ก 26 วัน
  - ข 1 เดือน
  - ค 1 ปี
10. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของช่วงฤดูหนาว
- ก กลางคืนเท่ากับกลางวัน
  - ข กลางวันสั้นกว่ากลางคืน
  - ค กลางวันยาวกว่ากลางคืน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. สิ่งใด *ไม่* เกี่ยวข้องกับการเกิดฤดู
ก โลก
ข ดวงจันทร์
ค ดวงอาทิตย์
2. ถ้าเราออกไปเล่นนอกบ้านในฤดูใดอาจจะทำให้เป็นไข้หวัดได้
ก ฤดูฝน
ข ฤดูร้อน
ค ฤดูหนาว
3. ในประเทศของเราฤดูร้อนเริ่มประมาณเดือนอะไร
ก มีนาคม
ข เมษายน
ค พฤษภาคม
4. เดือนอะไรเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด
ก เมษายน
ข มกราคม
ค พฤษภาคม
5. ดวงจันทร์มีอิทธิพลต่อปรากฏการณ์ใดมากที่สุด
ก การเกิดฤดู
ข การเกิดกลางวัน
ค การเกิดน้ำขึ้น-น้ำลง
6. เมื่อเกิดน้ำขึ้นในบริเวณหนึ่ง ด้านที่อยู่ตรงข้ามของบริเวณที่เกิดน้ำขึ้นบนโลกจะมีลักษณะเป็นอย่างไร
ก น้ำลดลงมาก
ข น้ำขึ้นตามไปด้วย
ค น้ำสูงมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลัน
7. ช่วงระยะเวลาที่เห็นดวงจันทร์จากเต็มดวงไปจนถึงมองไม่เห็นเลยเรียกว่าอะไร
ก ข้างขึ้น
ข ข้างแรม
ค จันทรุปราคา

8. วันขึ้น 12 ค่ำ จะเห็นดวงจันทร์มีลักษณะเป็นอย่างไร
- ก เห็นเต็มดวง
  - ข เห็นเป็นเสี้ยวโต
  - ค เห็นเป็นเสี้ยวเล็ก
9. เมื่อดวงจันทร์ โลก และดวงอาทิตย์โคจรมาอยู่ในแนวเดียวกันโดยโลกอยู่ตรงกลางจะเกิดปรากฏการณ์ใด
- ก ฤดู
  - ข สุริยุปราคา
  - ค จันทรุปราคา
10. ถ้าดวงจันทร์บดบังแสงที่ส่องจากดวงอาทิตย์มายังโลกทั้งหมด เรียกปรากฏการณ์นี้ว่าอะไร
- ก สุริยุปราคาเต็มดวง
  - ข สุริยุปราคาบางส่วน
  - ค สุริยุปราคาวงแหวน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- ข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
ก โทรทัศน์
ข ดวงจันทร์
ค เครื่องซักผ้า
- ข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีชีวิต
ก หิน
ข ทราบ
ค เสือคา
- คอมพิวเตอร์จัดเป็นสิ่งแวดล้อมประเภทใด
ก สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต
ข สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
ค สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
- ข้อใดจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต
ก ดวงจันทร์ทรงกลม
ข แมวกระโดดจับหนู
ค ปลาว่ายอยู่ในแม่น้ำ
- ข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
ก ป่าไม้
ข นาฬิกา
ค ท้องฟ้า
- ข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคม
ก ต้นไม้
ข ก้อนหิน
ค เสาไฟฟ้า
- ข้อใดจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติ
ก ภูเขา
ข สวนสัตว์
ค รถจักรยาน

8. ข้อใดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป
- ก น้ำ
  - ข น้ำมัน
  - ค อากาศ
9. ฝัดน้ำจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทใด
- ก ใช้แล้วหมดไป
  - ข ใช้แล้วไม่หมด
  - ค ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้
10. ใครมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- ก ปอขปลูกต้นไม้ในวันเกิด
  - ข น้อยวิ่งเล่นในสนามหน้าบ้าน
  - ค แก้มช่วยพ่อแม่ขายของในวันหยุด

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. สิ่งแวดล้อมหมายถึงอะไร
  - ก สิ่งที่ไม่มีชีวิต
  - ข สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา
  - ค สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
  - ก สิ่งมีชีวิต
  - ข สิ่งไม่มีชีวิต
  - ค สิ่งแวดล้อมทางสังคม
3. ท้องฟ้าจัดเป็นสิ่งแวดล้อมประเภทใด
  - ก สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต
  - ข สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ค สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
4. ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมจัดเป็นสิ่งแวดล้อมประเภทใด
  - ก สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต
  - ข สิ่งแวดล้อมทางสังคม
  - ค สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
5. ข้อใดไม่ใช่คุณค่าของสิ่งแวดล้อม
  - ก ฝนที่ตกลงมาให้ความชุ่มชื้นแก่ดิน
  - ข ธรรมชาติที่สวยงามก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว
  - ค สัตว์ป่าสามารถนำมาใช้เป็นอาหารส่งเสริมคุณภาพ
6. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใดใช้แล้วหมดไป
  - ก ทองคำ
  - ข ดินร่วน
  - ค แสงแดด
7. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใดที่ใช้แล้วสามารถบำบัดฟื้นฟูได้
  - ก น้ำ
  - ข น้ำมัน
  - ค แสงแดด

8. ใครใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าที่สุด
- ก กุ้งใช้กล่องโฟมแทนใบตอง
  - ข สูดานั่งรถส่วนตัวแทนรถโดยสารประจำทาง
  - ค แดงนำขวดแก้วที่ใช้แล้วมาล้าง แล้วนำกลับมาใช้ใหม่
9. การแก้ไขดินเปรี้ยวถือเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าด้วยวิธีใด
- ก บำบัดและฟื้นฟู
  - ข ใช้สิ่งอื่นทดแทน
  - ค นำกลับมาใช้ใหม่
10. ข้อใดเป็นวิธีการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- ก ปลูกพืชผักไว้รับประทานเอง
  - ข กวาดถนนที่มีเศษใบไม้ร่วงหล่น
  - ค ขุดลอกร่องน้ำให้น้ำไหลเข้าที่นาของตัวเอง

ตอนที่ 3.5

แบบทดสอบกลางปี

ด้านความรู้

ตอนที่ 1 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิตของคนไทย

ก การทำบุญตักบาตร

ข การรู้จักให้อภัยต่อกัน

ค การยกมือไหว้เมื่อเจอกัน

2. เทวทูต 4 ที่ทำให้เข้าชายสิทธิ์ตะทรงพอพระทัยและตัดสินใจเสด็จออกผนวชคือข้อใด

ก สมณะ

ข คนแก่

ค คนตาย

3. ชาตกเป็นเรื่องราวที่นำมาจากแหล่งข้อมูลใด

ก นิตยสาร

ข หนังสือพิมพ์

ค พระไตรปิฎก

4. เมื่อกล่าวถึงคุณธรรม 4 ประการ ได้แก่ สัจจะ ธรรมะ ธิติ และจาคะ เราจะนึกถึงชาตกเรื่องใด

ก วรุณชาตก

ข วานรินทชาตก

ค สุวรรณสามชาตก

5. “เว้นจากการลักทรัพย์” เป็นการปฏิบัติตนตามโอวาท 3 ข้อใด

ก การทำความดี

ข การไม่ทำความชั่ว

ค การทำจิตใจให้บริสุทธิ์

6. “พรหมมาติ มาตาปีตโร” มีความหมายตรงกับข้อใด

ก มารดาบิดาเป็นพรหมของบุตร

ข บุตรเป็นพรหมของมารดาและบิดา

ค มารดาบิดาและบุตรเป็นพรหมซึ่งกันและกัน

7. “ชานีนำเงินที่เก็บไว้ไปคืนเจ้าของ” จากข้อความนี้เราควรพูดกับชานีอย่างไร
- ก ชานีเธอทำถูกต้องแล้ว
  - ข ชานีเธอนำเงินไปคืนเขาทำไม
  - ค ชานีเธอสร้างภาพได้ดีมาก ๆ เลยนะ
8. การไม่รังแกสัตว์ เป็นการกระทำความดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด
- ก ตนเอง
  - ข บุคคลในโรงเรียน
  - ค บุคคลในครอบครัว
9. ศาสนาใดไม่มีศาสดาเป็นผู้ก่อตั้งศาสนา
- ก คริสต์ศาสนา
  - ข ศาสนาอิสลาม
  - ค ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
10. จุดมุ่งหมายสำคัญของศาสนาทุกศาสนาคืออะไร
- ก สอนให้ทุกคนทำความดี
  - ข สอนให้ทุกคนปฏิบัติศาสนพิธี
  - ค สอนให้ทุกคนยึดมั่นในองค์ศาสดา
11. “ขอให้ได้รับคำสั่งสอนจากพระพุทธเจ้าหรือพระสาวกให้ได้มากเท่าเม็ดทรายในกำมือ” เป็นความปรารถนาของสามเณรที่เป็นพุทธสาวกรูปใด
- ก สามเณรราหุล
  - ข สามเณรภัณฑิลา
  - ค สามเณรสังกัจจาย
12. พระสงฆ์พระองค์ใดที่ได้รับการสถาปนาให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
- ก สมเด็จพระสังฆราช (สี)
  - ข สมเด็จพระสังฆราช (สุก)
  - ค สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ)
13. เราสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนเพื่ออะไร
- ก เพื่อให้จิตใจสงบ
  - ข เพื่อให้นอนหลับสบาย
  - ค เพื่อให้พระคุ้มครองขณะนอนหลับ

14. การให้ผู้ใหญ่ควรให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจดที่ไหน
- ก ปลายคาง
  - ข ปลายจมูก
  - ค กึ่งกลางระหว่างคิ้ว
15. วันใดเป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า
- ก วันมาฆบูชา
  - ข วันวิสาขบูชา
  - ค วันอาสาฬหบูชา
16. ใครปฏิบัติศาสนพิธี
- ก หน้อยคุณละครทีวี
  - ข แคนสวดมนต์ให้พระเจ้า
  - ค หนุ่มไปดูดวงกับหมอดู
17. เราจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงเมื่ออยู่ที่ไหน
- ก โรงเรียน
  - ข ครอบครัว
  - ค ทุก ๆ สถานที่
18. เมื่อจะออกไปเล่นนอกบ้านเราควรทำอย่างไร
- ก ออกไปเงียบ ๆ
  - ข รีบออกไปโดยเร็ว
  - ค ขออนุญาตพ่อแม่
19. เมื่ออยู่ในโบราณสถานควรปฏิบัติอย่างไร
- ก วิ่งเล่น
  - ข ส่งเสียงดัง
  - ค ไม่หยิบจับวัตถุสิ่งของในโบราณสถาน
20. ผู้ใดปฏิบัติตามมารยาทไทย
- ก เล็กพูดจาหยาบค้าย
  - ข หนูไม่ยกมือไหว้ผู้ใหญ่
  - ค แก้วล้อมตัวเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่
21. การมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนเป็นหน้าที่ของใคร
- ก พ่อ
  - ข แม่
  - ค สมาชิกครอบครัวทุกคน

22. ใครปฏิบัติต่อชุมชน **ไม่ถูกต้อง**
- ก **ต้นทำลายตู้โทรศัพท์**
  - ข แก้วไม่เด็ดดอกไม้ในสวนสาธารณะ
  - ค น้ำรักษาความสะอาดหน้าบ้านตนเอง
23. หากเพื่อนมีความเห็นต่างจากเราควรทำอย่างไร
- ก ว่ากล่าวเพื่อน
  - ข ไม่พูดกับเพื่อน
  - ค **รับฟังด้วยเหตุผล**
24. ใครละเมิดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้อื่น
- ก ต้องขโมยเงินเพื่อน
  - ข ชัยไม่ฟังความเห็นของเพื่อน
  - ค **คู่ย์ต่อแยกเพราะไม่ชอบแยก**
25. ใครละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น
- ก เอมทำเงินหาย
  - ข **หนูขโมยเงินเพื่อน**
  - ค นานำเงินไปฝากธนาคาร
26. รัฐธรรมนูญกำหนดให้คนไทยนับถือศาสนาใด
- ก อิสลาม
  - ข พระพุทธศาสนา
  - ค **ศาสนาใดก็ได้**
27. เราจะปฏิบัติตนต่อเพื่อนที่มีนิสัยต่างจากเราอย่างไร
- ก ส้อเลียนเพื่อน
  - ข ไม่เล่นกับเพื่อนคนนั้น
  - ค **พูดคุยกันเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ**
28. ใครมีอำนาจตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ของโรงเรียน
- ก ผู้ใหญ่บ้าน
  - ข **ผู้อำนวยการโรงเรียน**
  - ค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
29. ข้อใดกล่าว **ผิด**
- ก **แรงงานไม่ใช่ทรัพยากรการผลิต**
  - ข ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตมีจำกัด
  - ค ราคาของสินค้าขึ้นอยู่กับวัตถุดิบที่นำมาใช้

30. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย
- ก ลดการใช้ทรัพยากรชนิดใดชนิดหนึ่ง
  - ข ทรัพยากรการผลิตมีมากมายไม่จำกัด
  - ค ทรัพยากรแต่ละประเภทมีประโยชน์แตกต่างกัน
31. ข้อใดเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในปัจจุบัน
- ก แหวนนำปลาไปแลกไข่ไก่
  - ข ก้อนนำเงินที่มีไปแลกเสื้อผ้า
  - ค ต้นนำผักที่ปลูกไปแลกข้าวสาร
32. การซื้อขายสินค้าและบริการในปัจจุบันมีสิ่งใดเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน
- ก เงิน
  - ข สิ่งของ
  - ค ทองคำ
33. ป่าน้อยากกินไอศกรีมจึงนำเงินที่ตนเองมีไปซื้อจากแม่ค้า การกระทำของป่านอยู่ในฐานะใด
- ก ผู้ซื้อ
  - ข ผู้ขาย
  - ค ผู้ผลิต
34. ข้อใด *ไม่ใช่* ลักษณะของผู้ขายที่ดี
- ก พูดยาไพเราะ
  - ข หน้าตาขี้มยิ้ม
  - ค นำสินค้าหมดอายุมาจำหน่าย
35. “พ่อของเก่งเป็นบุรุษไปรษณีย์ มีหน้าที่ส่งจดหมาย” ข้อใด *ไม่เกี่ยวข้อง* กับข้อความดังกล่าวนี้
- ก พ่อของเก่งมีรายได้ไม่แน่นอน
  - ข พ่อของเก่งมีรายได้เท่า ๆ กันทุกเดือน
  - ค พ่อของเก่งมีเงินเดือนเป็นผลตอบแทนจากการทำงาน
36. ข้อใด *ไม่ใช่* ใช้จ่ายของครอบครัว
- ก ค่าอาหารในแต่ละวัน
  - ข ค่าของเล่นที่โรงเรียน
  - ค ค่าไฟฟ้าและน้ำประปา
37. “นิตได้รับเงินไปโรงเรียนวันละ 20 บาท” ตัวเลข 20 ควรบันทึกลงในช่องใดของบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ก รายรับ
  - ข รายจ่าย
  - ค คงเหลือ

38. รายการใดที่*ไม่ควร*มีในบัญชีรายรับ-รายจ่าย

- ก ค่าอาหารกลางวัน
- ข ค่าขนมกรุบกรอบ**
- ค ค่าอุปกรณ์การเรียน

39. ข้อใดเป็นผลที่เกิดจากการมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้

- ก มีเงินเก็บออม**
- ข มีภาระหนี้สิน
- ค มีเงินไม่พอใช้

40. มีเงินแบ่งเงินค่าขนมหยอดกระปุกออมสินทุกวัน สิ่งตอบแทนที่มึงจะได้รับคืออะไร

- ก มีเพื่อนน้อยลง
- ข มีเงินสะสมน้อยลง
- ค มีเงินใช้ในวันข้างหน้า**

ตอนที่ 2 ตอบคำถาม

1. ถ้าต้องการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตว่า “นิมิตตัง สาธูรูปานัง กะตัญญุกะตะเวทิตา” เราควรปฏิบัติตนอย่างไร

แนวคำตอบ

เราควรปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความกตัญญูต่เวทิตะ คือ รู้คุณของบุคคลหรือสิ่งอื่นที่มีต่อตนเองไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ครู อาจารย์ญาติพี่น้อง วัด โรงเรียน แล้วกระทำตอบแทนคุณของบุคคลหรือสิ่งนั้น

2. การมีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียนมีประโยชน์อย่างไร

แนวคำตอบ

ทำให้เรามีสติเข้าใจในสิ่งที่ฟัง อ่าน คิด ถาม และเขียน ได้ดีขึ้น

3. มารยาทไทยในการรับประทานอาหารสามารถปฏิบัติได้อย่างไร

แนวคำตอบ

ไม่ควรชดหรือเคี้ยวอาหารเสียงดัง การใช้ช้อนส้อมก็ต้องระวังไม่ให้กระทบกัน และเมื่อมีแขกมาร่วมรับประทานอาหารก็ควรให้ความเป็นกันเองกับแขกให้มากที่สุด

4. เมื่อไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่เพื่อนพูด เราควรทำอย่างไร

แนวคำตอบ

เสนอความคิดเห็นของเราให้เพื่อนฟัง โดยใช้เหตุผลและไม่ใช้อารมณ์

5. การออมมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ

มีประโยชน์ เนื่องจากการออมเป็นการเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายไว้เพื่อนำมาใช้เมื่อมีความจำเป็นเช่น ค่ารักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย ค่าซ่อมรถ ค่าซ่อมแซมบ้าน ค่าศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น

สรุปผล การประเมิน	คะแนน	
	เต็ม	ได้
ตอนที่ 1		
ตอนที่ 2		
รวม		
ลงชื่อ _____	ผู้ประเมิน	

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		3	2	1	
1. มีวินัย	1. มีการวางแผนการทำงานและจัดระบบการทำงาน				3 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ
	2. ทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้				
	3. ตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อย หรือคุณภาพของงาน				
2. ใฝ่เรียนรู้	4. มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะแสวงหาความรู้				2 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว
	5. ชอบสนทนา ซักถาม ฟัง หรืออ่านเพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น				
	6. มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้				
3. อยู่อย่างพอเพียง	7. ใช้ทรัพย์สมบัติของตนเอง เช่น เงิน เสื้อผ้า สิ่งของ อย่างประหยัด				1 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
	8. ใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า				
	9. มีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาทรัพย์สิ่งของส่วนรวม				
4. รักความเป็นไทย	10. ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง				
	11. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะ				
	12. ร่วมกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				
5. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	13. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย				
6. มีจิตสาธารณะ	14. เสียสละ มีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น				
	15. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว				
7. มีความรับผิดชอบ	16. ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย				
	17. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ตามกำหนดและตรงต่อเวลา				
8. ซื่อสัตย์สุจริต	18. บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงและไม่ใช้ความคิดเห็นของตนเองไปเกี่ยวข้อง				
	19. ไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่นว่าเป็นของตน				
	20. เคารพหรือปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา หรือระเบียบของกลุ่มที่กำหนดไว้				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.34–3.00	1.67–2.33	1.00–1.66
ระดับคุณภาพ	3 = ดีมาก, ดี	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำเอาคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □)

ระดับคุณภาพที่ได้	3	2	1
	□	□	□

ด้านทักษะ/กระบวนการ

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		3	2	1	
1. การสื่อสาร	1. ใช้วิธีการสื่อสารในการนำเสนอข้อมูลความรู้ได้อย่างเหมาะสม				3 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ
	2. เลือกรับข้อมูลความรู้ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง				
2. การใช้เทคโนโลยี	3. ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลความรู้ จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง				2 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว
	4. เลือกใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลความรู้ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม				
3. การคิด	5. สรุปความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษา				1 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
	6. แปลความ ตีความ หรือขยายความของคำ ข้อความ ภาพ และสัญลักษณ์ในเรื่องที่ศึกษา				
	7. วิเคราะห์หลักการและนำหลักการไปใช้ได้อย่างสมเหตุสมผล				
4. การแก้ปัญหา	8. ตั้งคำถามหรือตั้งสมมุติฐานต่อเรื่องที่ศึกษาอย่างมีระบบ				
	9. รวบรวมข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ				
	10. ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลความรู้ที่ได้จากการเก็บรวบรวม				
	11. นำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินมาวิเคราะห์หรือแยกแยะเพื่อความสะดวกในการทดสอบสมมุติฐาน				
	12. ทดสอบสมมุติฐานและสรุปเป็นหลักการด้วยภาษาของตนเองที่เข้าใจง่าย				
	13. นำข้อมูลความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน				
5. กระบวนการกลุ่ม	14. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม				
	15. ร่วมกันวางแผนและแบ่งหน้าที่การทำงานกับสมาชิกในกลุ่ม				
	16. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม				
	17. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ				
	18. ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
	19. สร้างสรรค์ผลงานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
	20. ภูมิใจและพึงพอใจในผลงานและการทำงานกลุ่ม				
		คะแนนรวม			
	คะแนนเฉลี่ย				

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	1.67-2.33	1.00-1.66
ระดับคุณภาพ	3 = ดีมาก, ดี	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำเอาคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □)

ระดับคุณภาพที่ได้	3	2	1
	☐	☐	☐

ตอนที่ 3.6

แบบทดสอบปลายปี

ด้านความรู้

ตอนที่ 1 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เป็นอดีต

ก เมื่อวานนี้ฉันไปตลาด

ข วันนี้ฉันจะไปห้างสรรพสินค้า

ค พรุ่งนี้ฉันจะไปเยี่ยมคุณตาที่ต่างจังหวัด

2. “ขณะนี้รถยนต์กำลังแล่น” ข้อความนี้แสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อใด

ก อดีต

ข ปัจจุบัน

ค อนาคต

3. ข้อใดเป็นความหมายของคำว่า อนาคต

ก ช่วงเวลาที่ยังมาไม่ถึง

ข ช่วงเวลาที่กำลังดำเนินอยู่

ค ช่วงเวลาที่ผ่านพ้นหรือล่วงเลยไปแล้ว

4. “อาทิตย์ที่แล้่วไปเที่ยวสวนสัตว์กับครอบครัว” คำว่า “อาทิตย์ที่แล้่ว” หมายถึงช่วงเวลาใด

ก อดีต

ข ปัจจุบัน

ค อนาคต

5. เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของตนเองเรียกว่าอะไร

ก สูติบัตร

ข สูติบัตร

ค ประกาศนียบัตร

6. เอกสารในข้อใดที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

ก สูติบัตร

ข ประกาศนียบัตร

ค สำเนาทะเบียนบ้าน

7. หลักฐานในข้อใดทำให้เห็นสภาพแวดล้อมของครอบครัวในอดีต

ก ภาพถ่าย

ข กำบอกล่า

ค ประกาศนียบัตร

8. เรื่องราวในครอบครัวที่เล่าสืบทอดต่อกันมาเรียกว่าอะไร

ก ตำนาน

ข ความเชื่อ

ค กำบอกล่า

9. อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ชุมชนเกิดความแออัด

ก การพัฒนาเศรษฐกิจ

ข จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

ค การรับวัฒนธรรมจากที่อื่น

10. เราสามารถรู้เรื่องราวของชุมชนได้อย่างไรโดยวิธีใด

ก เดินทางไปศึกษาขังโบราณสถาน

ข สอบถามพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้รู้

ค ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

11. ข้อใดเป็นการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

ก คนในชุมชนยิ้มแย้มแจ่มใส

ข ชุมชนมีการสร้างถนนขึ้นใหม่

ค คนในชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกัน

12. เทคโนโลยีส่งผลดีต่อคนในชุมชนในเรื่องใด

ก มีความสะดวกสบายมากขึ้น

ข มีการใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น

ค มีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น

13. บุคคลสำคัญของไทยท่านใดที่ได้รับยกย่องให้เป็นกวีเอกของโลก

ก สุนทรภู่

ข พระศรีพนมมาศ

ค พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

14. การประกาศเลิกทาสและไพร่เกิดขึ้นในรัชกาลใด

ก รัชกาลที่ 3

ข รัชกาลที่ 4

ค รัชกาลที่ 5

15. วีรกรรมท้าวสุรินารี คือขับไล่กองทัพทวารภภูซ้อใด
- ก เขมร
  - ข พม่า
  - ค ลาว
16. พระศรีพนมมาศส่งเสริมให้ราษฎรทำไม้กวาดจากพืชชนิดใด
- ก ต้นกก
  - ข ต้นจาก
  - ค ต้นกองกง
17. ซ้อใดเป็นอาหารไทย
- ก ต้มยำกุ้ง
  - ข ก๋วยเตี๋ยว
  - ค ผัดหมักกะโรนี
18. ซ้อใดไม่ใช้การเล่นของไทย
- ก ฟุตบอล
  - ข หมากเก็บ
  - ค ขี่ม้าก้านกล้วย
19. ซ้อใดเป็นประเพณีทางพระพุทธศาสนาของไทย
- ก วังควาย
  - ข แห่นางแมว
  - ค แห่เทียนพรรษา
20. การใช้น้ำมะนาวผสมน้ำผึ้งจิบเวลาไอถือเป็นภูมิปัญญาด้านใด
- ก ด้านอาหาร
  - ข ด้านที่อยู่อาศัย
  - ค ด้านการรักษาโรค
21. ในแผนผังโรงเรียน ถ้านักเรียนหันหน้าไปทางเสาธง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของโรงเรียน ด้านซ้ายมือของนักเรียนเป็นอาคารเรียนแล้ว แสดงว่า อาคารเรียนของโรงเรียนตั้งอยู่ทางทิศใด
- ก ทิศเหนือ
  - ข ทิศตะวันตก
  - ค ทิศตะวันออก
22. พื้นที่ใดต่อไปนี้นิยมแสดงด้วยแผนที่มากกว่าแผนผัง
- ก อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
  - ข สนามกีฬาประจำจังหวัดระยอง
  - ค สถานีอนามัยในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

23. ถ้านักเรียนจะศึกษาเรื่องการหมุนรอบตัวเองของโลกควรรใช้เครื่องมือชนิดใด
- ก แผนที่
- ข ลูกโลก
- ค ภาพถ่าย
24. เครื่องมือชนิดใดที่ไม่สามารถบอกทิศทางและระยะทางได้
- ก แผนที่
- ข แผนที่
- ค ภาพถ่าย
25. โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ทำให้เกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติใด
- ก ฤดู
- ข น้ำขึ้น-น้ำลง
- ค ข้างขึ้น-ข้างแรม
26. ข้อใดกล่าวถึงการโคจรของดวงจันทร์รอบโลกได้ถูกต้อง
- ก การโคจรทำให้เกิดข้างขึ้น-ข้างแรม
- ข ดวงจันทร์โคจรรอบโลกใช้เวลาประมาณ 1 ปี
- ค ด้านของโลกที่หันเข้าหาดวงจันทร์จะเกิดปรากฏการณ์น้ำลง
27. โลกอยู่ในตำแหน่งใดเมื่อเกิดปรากฏการณ์จันทรุปราคา
- ก ด้านหลังดวงจันทร์
- ข ตรงกลางระหว่างดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์
- ค ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งเดียวกับดวงจันทร์และดวงอาทิตย์
28. ฤดูอะไรมีประโยชน์ต่อชาวนามากที่สุด
- ก ฤดูฝน
- ข ฤดูร้อน
- ค ฤดูหนาว
29. เมื่อถึงฤดูหนาวเราควรแต่งกายอย่างไร
- ก ใส่เสื้อผ้าหนา ๆ
- ข ใส่เสื้อผ้าที่บางเบา
- ค ใส่เสื้อกันฝนทุกครั้งที้ออกจากบ้าน
30. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้องในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน
- ก นุ่งริบปลุกข้าว
- ข ฝ้ายใส่เสื้อฝ้ายกันหนาว
- ค ตื่นอยู่ภายในบ้านเมื่อมีแดดลงจัด

31. ปากกา หมวก และแหวน จัดเป็นสิ่งแวดล้อมประเภทใด
- ก สิ่งที่มีชีวิต
  - ข สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - ค สิ่งที่เกิดขึ้นเองทางธรรมชาติ
32. ข้อใด *ไม่ใช่* สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
- ก เสื้อผ้า
  - ข โทรทัศน์
  - ค หาดทราย
33. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร
- ก สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต
  - ข สิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า
  - ค สิ่งแวดล้อมทางสังคม
34. ข้อใดเป็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย
- ก เราปลูกบ้านบนพื้นดินที่แข็งแรง
  - ข เราจับสัตว์บกและสัตว์น้ำมาเป็นอาหาร
  - ค เราใช้พืชบางชนิดที่หาได้ในป่ามาทำเป็นยารักษาโรค
35. กฎหมายช่วยให้เราอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข แสดงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมประเภทใด
- ก สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต
  - ข สิ่งแวดล้อมทางสังคม
  - ค สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
36. น้ำมันจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทใด
- ก ใช้อย่างหมด
  - ข ใช้แล้วหมดไป
  - ค ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้
37. ข้อใดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดทั้งหมด
- ก ดิน ป่าไม้ สัตว์น้ำ
  - ข น้ำ อากาศ แสงแดด
  - ค อากาศ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ
38. ข้อใดเป็นวิธีการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างคุ้มค่ามากที่สุด
- ก ตัดไปใช้ให้มากที่สุด
  - ข ตัดแล้วปลูกทดแทนมาก ๆ
  - ค ไร่ต่าง ๆ ทดแทนไม้สำหรับการสร้างบ้าน

39. ข้อใดเป็นวิธีการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

- ก. เปิดให้บริการเรือยนต์ในแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ข. นำขยะไปทิ้งไว้ใต้ต้นไม้เพื่อเพิ่มปุ๋ยให้แกดิน
- ค. ไม้ร่วงในสนามหญ้าที่ต้นหญ้ากำลังเจริญเติบโต

40. ใครมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมากที่สุด

- ก. แต่งช่วยเพื่อนกวาดขยะที่หน้าเสาธง
- ข. ไล่ชักชวนเพื่อน ๆ ร่วมกันทำกิจกรรมที่สนามหญ้า
- ค. ต่อมานำต้นไม้ในกระถางของโรงเรียนไปวางไว้ในห้องเรียน

ตอนที่ 2 ตอบคำถาม

1. เส้นเวลาคืออะไร และมีประโยชน์อย่างไร

แนวคำตอบ

เส้นเวลา คือ เส้นที่ระบุช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น เส้นเวลาช่วยให้เรารู้ว่าเวลาใดเกิดเหตุการณ์สำคัญอะไรขึ้น เราใช้เส้นเวลาเพื่อบอกเล่าลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเราหรือครอบครัวของเราได้

2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างภูมิปัญญาไทยมา 1 อย่าง พร้อมทั้งบอกประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยนั้น

ตัวอย่างคำตอบ

ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค

1) นำมะขามเปียกจิ้มเกลือรับประทาน ช่วยขับเสมหะในลำคอ

2) นำสับปะรดที่มีรสเปรี้ยวหวานมากนั้นเอาน้ำผสมเกลือเล็กน้อย จิบแก้ไอ

3. ทิศทางมีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ

ทิศทางมีความสำคัญต่อการอ่านแผนผังและแผนที่ เพราะทิศทางจะทำให้ทราบว่าสถานที่หรือสิ่งต่าง ๆ อยู่ทางทิศใด และทำให้สามารถเดินทางไปยังที่ที่ต้องการได้

4. ทรัพยากรธรรมชาติหมายถึงอะไร มีกี่ประเภท

แนวคำตอบ

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่เองตามธรรมชาติและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้ มี 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ไม่หมด

สรุปผล การประเมิน	คะแนน	
	เต็ม	ได้
ตอนที่ 1		
ตอนที่ 2		
รวม		
ลงชื่อ _____	ผู้ประเมิน	

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		3	2	1	
1. มีวินัย	1. มีการวางแผนการทำงานและจัดระบบการทำงาน				3 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ
	2. ทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้				
	3. ตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อย หรือคุณภาพของงาน				
2. ใฝ่เรียนรู้	4. มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะแสวงหาความรู้				2 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว
	5. ชอบสนทนา ซักถาม ฟัง หรืออ่านเพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น				
	6. มีความสุขที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้				
3. อยู่อย่างพอเพียง	7. ใช้ทรัพย์สมบัติของตนเอง เช่น เงิน เสื้อผ้า สิ่งของ อย่างประหยัด				1 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
	8. ใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า				
	9. มีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาทรัพย์สิ่งของส่วนรวม				
4. รักความเป็นไทย	10. ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง				
	11. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะ				
	12. ร่วมกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				
5. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	13. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย				
6. มีจิตสาธารณะ	14. เสียสละ มีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น				
	15. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว				
7. มีความรับผิดชอบ	16. ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย				
	17. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ตามกำหนดและตรงต่อเวลา				
8. ซื่อสัตย์สุจริต	18. บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงและไม่ใช้ความคิดเห็นของตนเองไปเกี่ยวข้อง				
	19. ไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่นว่าเป็นของตน				
	20. เคารพหรือปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา หรือระเบียบของกลุ่มที่กำหนดไว้				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	1.67-2.33	1.00-1.66
ระดับคุณภาพ	3 = ดีมาก, ดี	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำเอาคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน)

ระดับคุณภาพที่ได้	3	2	1
	☐	☐	☐

ด้านทักษะ/กระบวนการ

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		3	2	1	
1. การสื่อสาร	1. ใช้วิธีการสื่อสารในการนำเสนอข้อมูลความรู้ได้อย่างเหมาะสม				3 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ
	2. เลือกรับข้อมูลความรู้ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง				
2. การใช้เทคโนโลยี	3. ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลความรู้ จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง				2 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว
	4. เลือกใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลความรู้ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม				
3. การคิด	5. สรุปความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษา				1 หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
	6. แปลความ ตีความ หรือขยายความของคำ ข้อความ ภาพ และสัญลักษณ์ในเรื่องที่ศึกษา				
	7. วิเคราะห์หลักการและนำหลักการไปใช้ได้อย่างสมเหตุสมผล				
4. การแก้ปัญหา	8. ตั้งคำถามหรือตั้งสมมุติฐานต่อเรื่องที่ศึกษาอย่างมีระบบ				
	9. รวบรวมข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ				
	10. ตรวจสอบและประเมินความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลความรู้ที่ได้จากการเก็บรวบรวม				
	11. นำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินมาวิเคราะห์หรือแยกแยะเพื่อความสะดวกในการทดสอบสมมุติฐาน				
	12. ทดสอบสมมุติฐานและสรุปเป็นหลักการด้วยภาษาของตนเองที่เข้าใจง่าย				
	13. นำข้อมูลความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน				
5. กระบวนการกลุ่ม	14. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม				
	15. ร่วมกันวางแผนและแบ่งหน้าที่การทำงานกับสมาชิกในกลุ่ม				
	16. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม				
	17. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ				
	18. ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
	19. สร้างสรรค์ผลงานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
	20. ภูมิใจและพึงพอใจในผลงานและการทำงานกลุ่ม				
	คะแนนรวม				
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.34–3.00	1.67–2.33	1.00–1.66
ระดับคุณภาพ	3 = ดีมาก, ดี	2 = พอใช้	1 = ควรปรับปรุง

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำเอาคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน)

ระดับคุณภาพที่ได้	3	2	1
	☐	☐	☐

ตอนที่ 3.7

ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน

ใบความรู้

เรื่อง ประเพณีสงกรานต์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27 วัฒนธรรมและประเพณีไทย

ประเพณีสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์เป็นเทศกาลวันสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่ของคนไทยซึ่งยึดถือมาแต่โบราณ ซึ่งตรงกับวันที่ 13, 14, 15 เมษายนของทุกปี

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่

1. ทำความสะอาดบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อยและประดับธงชาติ
2. ทำบุญตักบาตร อุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับ
3. ไปสรงน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์
4. รดน้ำขอพรผู้ใหญ่
5. ช่วยกันรักษาประเพณี เช่น ก่อพระเจดีย์ทราย เล่นสาดน้ำสงกรานต์ เล่นการละเล่นพื้นเมือง

ใบงาน

เรื่อง ข้อคิดจากชาดก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ชาดก

ตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ
ศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป. 2/3)

คำชี้แจง บอกข้อคิดที่ได้จากชาดกทั้ง 2 เรื่อง และตอบคำถาม

ข้อคิดจากวรรณชาดก	ข้อคิดจากวานรินทชาดก
งานใดมีความจำเป็นรีบด่วนต้องทำเสียก่อน	ผู้มีคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ธรรมะ ชาติ
คนใดเก็บงานนั้นไว้กระทำในภายหลัง คนนั้นย่อม	และจากะ ย่อมจะข่มศัตรูได้ และอยู่เป็นสุข
ประสบกับความเดือดร้อนเสียหาย	

1. นักศึกษาคนที่ชี้แจงจากวรรณชาดกได้รับผลเป็นอย่างไร

ปลายไม้ (กิ่งกุ่ม) ตีถูกตาข้างหนึ่งบอก

2. พญาลิงจากวานรินทชาดกมีคุณธรรมอะไรบ้าง

พญาลิงมีคุณธรรม 4 ประการ คือ

1) สัจจะ พูดจริง

2) ธรรมะ มีปัญญา

3) ชาติ อุตุน มีความเพียร

4) จากะ เสียสละยอมเสี่ยงชีวิต

3. นักเรียนไม่ควรเอาแบบอย่างตัวละครในวรรณชาดกและในวานรินทชาดกตัวใด เพราะเหตุใด

ในวรรณชาดกไม่ควรเอาแบบอย่างศิษย์คนชี้แจง เพราะทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ในวาน
รินทชาดกไม่ควรเอาแบบอย่างจระเข้สองตัวเมีย เพราะจ้องจะทำลายชีวิตของผู้อื่น

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

ใบงาน

เรื่อง วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง พุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง

ตัวชี้วัดชั้นปี ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ป/ 2/3)

- คำชี้แจง
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฒโน) ในประเด็นที่กำหนดให้
  - ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและร่วมกันวิจารณ์ผลงาน

ข้อคิดจากพุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง	คำตอบหรือข้อสรุป
<p>1. คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง 2 พระองค์มีอะไรบ้าง</p>	<p>แนวคำตอบ</p> <p>1) คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) เช่น ความมีเมตตากรุณา</p> <p>2) คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างของสมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฒโน) เช่น ความใฝ่เรียน ใฝ่รู้</p>

ข้อคิดจากพุทธสาวกและชาวพุทธตัวอย่าง	คำตอบหรือข้อสรุป
<p>2. เราจะนำคุณธรรมของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง 2 พระองค์ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างไร</p>	<p>แนวคำตอบ</p> <p>เราสามารถนำคุณธรรมของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง 2 พระองค์ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เช่น ในการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น</p>
<p>3. การนำคุณธรรมของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง 2 พระองค์ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จะเกิดผลดีอย่างไร</p>	<p>แนวคำตอบ</p> <p>ผลดีจากการนำคุณธรรมของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง 2 พระองค์ ไปประพฤติปฏิบัติ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีคนรักและชื่นชอบ 2) มีความสุขในการดำเนินชีวิต 3) ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและการศึกษา

กลุ่มที่ _____	
สมาชิก	
1. _____	2. _____
3. _____	4. _____
5. _____	6. _____

ใบงานที่ 1

เรื่อง เมื่อฉันไปร่วมและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ศาสนพิธี

ตัวชี้วัดชั้นปี ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

(ส 1.2 ป. 2/2)

คำชี้แจง เขียนประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน

เรื่อง เมื่อฉันไปร่วมกิจกรรมและพิธีกรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

1. นักเรียนไปร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมในวันอะไร *พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน*
_____
2. ที่ไหน *พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน*
_____
3. ไปกับใคร *พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน*
_____
4. ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง *พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน*
_____
_____
_____
_____
5. ทำแล้วรู้สึกอย่างไร *พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน*
_____
_____
_____

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

ใบงานที่ 2

เรื่อง ชาวพุทธทำบุญตักบาตรกันในวันอะไรบ้าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ศาสนพิธี

ตัวชี้วัดชั้นปี ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

(ส 1.2 ป. 2/2)

คำชี้แจง เขียนระบุว่า ชาวพุทธนิยมทำบุญตักบาตรกันในวันอะไรบ้าง

แนวคำตอบ

ชาวพุทธนิยมทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

1) วันพระหรือวันธรรมสวนะ

2) วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3) วันสำคัญของชาติ

4) วันเกิด

5) วันครบรอบวันตายของบรรพบุรุษหรือญาติพี่น้อง

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

ใบงาน

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27 วัฒนธรรมและประเพณีไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี ยกตัวอย่างวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ไว้
(ส 4.3 ป. 2/2)

คำชี้แจง ศึกษาใบความรู้เรื่อง ประเพณีสงกรานต์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

1. ประเพณีสงกรานต์มีความสำคัญอย่างไร

แนวคำตอบ

ประเพณีสงกรานต์เป็นเทศกาลวันสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่ของคนไทยซึ่งยึดถือมาแต่โบราณ

2. นักเรียนมีส่วนร่วมในประเพณีสงกรานต์ได้อย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ

1) รดน้ำขอพรผู้ใหญ่

2) ทำความสะอาดบ้านให้เรียบร้อย

3) ทำบุญตักบาตร

3. นักเรียนจะอนุรักษ์ประเพณีสงกรานต์ให้อยู่คู่สังคมไทยต่อไปได้อย่างไร

แนวคำตอบ

ปฏิบัติตามกิจกรรมตามประเพณี เช่น ก่อพระเจดีย์ทราย เล่นสาดน้ำสงกรานต์ เล่นการละเล่นพื้นเมือง

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

ใบงานที่ 1

เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31 สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

ตัวชี้วัดชั้นปี อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม (ส 5.2 ป. 2/1)

คำชี้แจง บอกประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้

รายการ	ประโยชน์
1. น้ำ	1. ใช้ในการดื่ม ประกอบอาหาร ชำระร่างกาย
	2. ใช้ในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์
2. กฎหมาย	- ใช้ควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เพื่อให้สังคมมีความสุข
3. บ้าน	1. เป็นที่อยู่อาศัยที่ให้ความปลอดภัย
	2. ป้องกันลม แดด และฝน
4. ประเพณี	- ช่วยหล่อหลอมจิตใจของคนในชาติให้สมัครสมานสามัคคี กลมเกลียว และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
5. ป่าไม้	1. ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของผิวดิน
	2. ช่วยป้องกันน้ำท่วม
	3. ช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดิน

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

ใบงานที่ 2

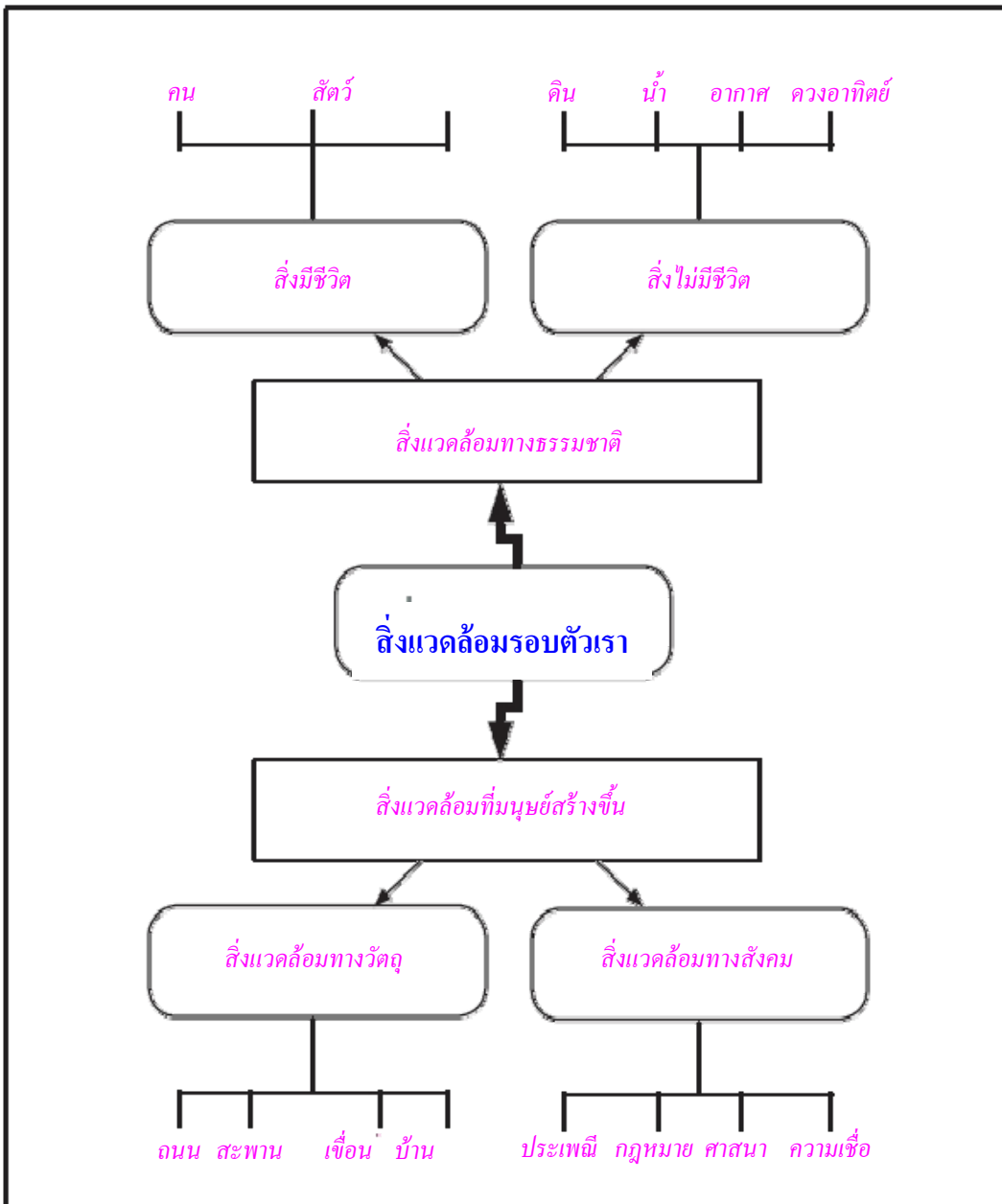
เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32 ทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปอย่างคุ้มค่า

(ส 5.2 ป. 2/2)

คำชี้แจง สรุปลงในแผนที่ความคิดที่กำหนดให้แล้วตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง แผนผัง

ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง แผนผัง จากสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 หรือหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วฝึกอ่านข้อมูลจากแผนผังที่เตรียมให้ โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกัน ตรวจสอบความถูกต้องกันเองภายในกลุ่ม

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง แผนที่

ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง แผนที่ จากสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 หรือหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วฝึกอ่านข้อมูลจากแผนที่ที่เตรียมให้ โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกัน ตรวจสอบความถูกต้องกันเองภายในกลุ่ม

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง ลูกโลก

ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ลูกโลก จากสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 หรือหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วฝึกอ่านข้อมูลจากลูกโลกที่เตรียมให้ โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกัน ตรวจสอบความถูกต้องกันเองภายในกลุ่ม

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ภาพถ่าย

ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ภาพถ่าย จากสื่อการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สมบูรณ์แบบ ป. 2 หรือหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วฝึกอ่านข้อมูลจากภาพถ่ายที่เตรียมให้ โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกัน ตรวจสอบความถูกต้องกันเองภายในกลุ่ม

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

1. สรุปความรู้ที่ได้ _____

---

2. สรุปแนวคิดใหม่ที่ได้ _____

---

3. การนำไปใช้ประโยชน์ _____

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

แบบบันทึกคำถามและคำตอบในเกมปจนา-วิชันนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

คำถาม	คำตอบ
1. _____ _____	1. _____ _____
2. _____ _____	2. _____ _____
3. _____ _____	3. _____ _____
4. _____ _____	4. _____ _____
5. _____ _____	5. _____ _____
6. _____ _____	6. _____ _____
7. _____ _____	7. _____ _____
8. _____ _____	8. _____ _____
9. _____ _____	9. _____ _____
10. _____ _____	10. _____ _____

กลุ่มที่ _____	
สมาชิก	
1. _____	2. _____
3. _____	4. _____
5. _____	6. _____

แบบประเมินผลการปฏิบัติมารยาทชาวพุทธ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มารยาทชาวพุทธ

ตัวชี้วัดชั้นปี ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

(ส 1.2 ป. 2/1)

คำชี้แจง ให้สังเกตการณ์ฝึกปฏิบัติของนักเรียนแล้วประเมินผลการฝึกปฏิบัติ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓

และ ✕ ลงในช่องตามที่เป็นจริง พร้อมระบุความคิดเห็น

รายการฝึกปฏิบัติ	ปฏิบัติ ถูกต้อง (✓)	ปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง (✕)	ความคิดเห็น ของผู้ประเมิน
1. การประนมมือ			
2. การไหว้พระ			
3. การไหว้พ่อแม่			
4. การไหว้ครูอาจารย์			
5. การไหว้ผู้ใหญ่ที่นับถือ			
6. การกราบพระสงฆ์			
7. การกราบพ่อแม่			
8. การกราบครูอาจารย์			
9. การนั่งต่อหน้าพระสงฆ์			
10. การยืนต่อหน้าพระสงฆ์			
11. การเดินตามหลังพระสงฆ์			

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

แบบประเมินผลการฝึกสมาธิเบื้องต้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส

ตัวชี้วัดชั้นปี เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.2 ป. 2/1)

คำชี้แจง ฝึกสมาธิเบื้องต้นด้วยการนั่งสมาธิและการเดินจงกรม บันทึกผล โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

การนั่งสมาธิ

1. ทำนั่งขัดสมาธิ ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง

2. การกำหนดอาการพอง-ยุบของท้อง พร้อมคำภาวนา

เป็นสมาธิ ไม่เป็นสมาธิ

สาเหตุที่ไม่เป็นสมาธิ เพราะ _____

_____

การเดินจงกรม

3. เวลาที่ใช้นั่งสมาธิ _____ นาที

4. ทำขึ้น ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง

5. การก้าวเท้าเดิน พร้อมคำภาวนา เป็นสมาธิ

ไม่เป็นสมาธิ

สาเหตุที่ไม่เป็นสมาธิ เพราะ _____

_____

6. เวลาที่ใช้เดินจงกรม _____ นาที

7. ผลดีของการฝึกสมาธิ คือ _____

_____

_____

_____

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

แบบบันทึกผลการสำรวจ

เรื่อง ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

ตัวชี้วัดชั้นปี ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ส 3.1 ป. 2/1)

คำชี้แจง สำรวจสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนที่มาจากการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย
และบันทึกผล

สิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียนที่มาจากการใช้ทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย

แนวคำตอบ

- โต๊ะ โดยมีโต๊ะไม้ โต๊ะหินอ่อน โต๊ะเหล็ก โต๊ะพลาสติก
- ตู้เก็บหนังสือ โดยมีตู้ไม้ ตู้เหล็ก
- คินสอ โดยมีคินสอไม้ คินสอกด คินสอต่อได้
- ไม้บรรทัด โดยมีไม้บรรทัดพลาสติก ไม้บรรทัดเหล็ก
- กระเป๋านักเรียน โดยมีกระเป๋าหนัง กระเป๋าผ้า

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

แบบบันทึกผลการอภิปราย

เรื่อง ผู้ซื้อและผู้ขาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ผู้ซื้อและผู้ขาย

ตัวชี้วัดชั้นปี บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (ส 3.2 ป. 2/1)

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มบันทึกผลการอภิปรายในประเด็นที่ศึกษา

ผลที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

แนวคำตอบ

ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือกัน เนื่องจากผู้ซื้อจะได้รับความพึงพอใจจากสินค้าและบริการที่ต้องการ ขณะที่ผู้ขายก็มีรายได้จากการขายสินค้าและบริการ เมื่อทั้งสองฝ่ายต่างได้รับผลตอบแทนตามที่ตนต้องการย่อมส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุขและประเทศชาติมั่นคง

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

5. _____ 6. _____

แบบบันทึกผลการสำรวจ

เรื่อง รายได้และรายจ่ายของครอบครัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 รายได้และรายจ่ายของครอบครัว

ตัวชี้วัดชั้นปี 1. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว (ส 3.1 ป. 2/2)

2. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม (ส 3.1 ป. 2/4)

คำชี้แจง สำรวจรายจ่ายของครอบครัวว่ามีอะไรบ้าง โดยการสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครอง บันทึก

รายการจ่ายและนำมาเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับ แล้วสรุปผลโดยการเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงใน ตามความเป็นจริงและนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

รายจ่ายของครอบครัว	สรุป
พิจารณาจากคำตอบของนักเรียน	☐ มากกว่ารายได้ ☐ พอดีรายได้ ☐ น้อยกว่ารายได้

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
 โรงเรียน _____

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29 เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

สมาชิกกลุ่มที่

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

สรุปความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง _____
_____
_____

สรุปความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง _____
_____
_____

สรุปความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง _____
_____
_____

สรุปความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง _____
_____
_____

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

แบบสำรวจสิ่งแวดล้อม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31 สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

ตัวชี้วัดชั้นปี ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งปรากฏระหว่าง โรงเรียนกับบ้าน

(ส 5.1 ป. 2/1)

คำชี้แจง สำรวจสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนพบระหว่างเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน บันทึกข้อมูลแล้วจำแนกประเภทของสิ่งแวดล้อมที่พบ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของประเภทสิ่งแวดล้อมนั้น

ลำดับที่	สิ่งแวดล้อมที่สำรวจพบ	ประเภทของสิ่งแวดล้อม	
		สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
	ตัวอย่างคำตอบ		
1	ต้นไม้	✓	
2	รถยนต์		✓
3	บ้าน		✓
4	สุนัขและแมว	✓	

สรุป

ประเภทสิ่งแวดล้อม	จำนวน
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	
สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	

ชื่อ _____	นามสกุล _____	เลขที่ _____	ชั้น _____
โรงเรียน _____			

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32 ทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไปและที่ใช้แล้วไม่หมดไปได้อย่างคุ้มค่า

(ส 5.2 ป. 2/2)

คำชี้แจง รวบรวมทรัพยากรธรรมชาติ โดยจำแนกตามประเภทต่าง ๆ บันทึกลงในกรอบที่กำหนดให้

ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป

น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน เหล็ก ทองคำ ทองแดง

ทรัพยากรที่ใช้แล้วสร้างขึ้นทดแทนได้

ป่าไม้ สัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ ทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ

ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมด

น้ำ อากาศ

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

1. _____ 2. _____

3. _____ 4. _____

5. _____ 6. _____

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการเขียนเรียงความ

เรื่อง _____
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (30 คะแนน)	สรุปผล	
		การเน้นประโยค (5 คะแนน)	ประโยคหลักให้แนวความคิดหลักที่สัมพันธ์ย่อหน้า (5 คะแนน)	เขียนประโยคที่สมบูรณ์ (5 คะแนน)	คำสะกดผิดพลาดไม่เกิน 5 คำ (5 คะแนน)	สรุปอย่างมีเหตุผล (6 คะแนน)	ลายมืออ่านง่าย (4 คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการพูด

เรื่อง _____
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน										สรุปผล		
		การปรากฏตัว (3 คะแนน)	การเริ่มเรื่อง (3 คะแนน)	การออกเสียงและจังหวะ (4 คะแนน)	การลำดับเนื้อหา (5 คะแนน)	บุคลิกท่าทาง (2 คะแนน)	การใช้ถ้อยคำเหมาะสม (3 คะแนน)	ความเข้าใจ (2 คะแนน)	ความสนใจของผู้ฟัง (2 คะแนน)	คุณค่าของเรื่องที่พูด (3 คะแนน)	การสรุปที่เหมาะสม (3 คะแนน)	รวมคะแนน (30 คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														
15														

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____
 แผนการจัดการเรียนรู้ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (20 คะแนน)	ระดับคุณภาพ			
		ความถูกต้องของผลงาน/กิจกรรม (6 คะแนน)	จุดเด่นของผลงาน/กิจกรรม (4 คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4 คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอผลงาน (3 คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (3 คะแนน)		4	3	2	1
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

เกณฑ์การประเมิน

การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ 4, 3, 2, 1 กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสม หรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

- 18–20 คะแนน = 4 (ดีมาก)
 14–17 คะแนน = 3 (ดี)
 10–13 คะแนน = 2 (พอใช้)
 0–9 คะแนน = 1 (ควรปรับปรุง)

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นกลุ่ม

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____
 แผนการจัดการเรียนรู้ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 กลุ่มที่ _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (20 คะแนน)	ระดับคุณภาพ			
		ความถูกต้องของผลงาน/กิจกรรม (6 คะแนน)	จุดเด่นของผลงาน/กิจกรรม (4 คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4 คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอผลงาน (3 คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (3 คะแนน)		4	3	2	1
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

เกณฑ์การประเมิน

การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ 4, 3, 2, 1 กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสม หรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

18–20 คะแนน = 4 (ดีมาก)

14–17 คะแนน = 3 (ดี)

10–13 คะแนน = 2 (พอใช้)

0–9 คะแนน = 1 (ควรปรับปรุง)

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมในการทำงานของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
ประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน										ระดับคุณภาพ					
		สนใจในการทำงาน	ไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงาน	เสนอความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ	ประเมินและปรับปรุงด้วยความเต็มใจ	เคารพข้อตกลงของกลุ่ม	ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	พอใจกับความสำเร็จของงาน	รวมคะแนน	4	3	2	1	
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	

เกณฑ์การประเมิน

- การให้คะแนน ✓ ให้ 1 คะแนน
- การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ 4, 3, 2, 1 กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสม
หรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้
  - 9-10 คะแนน = 4 (ดีมาก)
  - 7-8 คะแนน = 3 (ดี)
  - 5-6 คะแนน = 2 (พอใช้)
  - 0-4 คะแนน = 1 (ควรปรับปรุง)

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กลุ่มที่ _____

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมในการทำงานของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
ประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน									ระดับคุณภาพ					
		แบ่งงานกันรับผิดชอบ	มีกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน	ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ร่วมกันแสดงความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม	นำมติ/ข้อตกลงของกลุ่มไปปฏิบัติ	ร่วมกันปรับปรุงผลงานด้วยความเต็มใจ	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ	พอใจกับความสำเร็จของงาน	บรรยากาศในการทำงาน	รวมคะแนน	4	3	2	1
1																
2																
3																
4																
5																

เกณฑ์การประเมิน

- การให้คะแนน ✓ ให้ 1 คะแนน
- การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ 4, 3, 2, 1 กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสม หรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

9-10 คะแนน = 4 (ดีมาก)

7-8 คะแนน = 3 (ดี)

5-6 คะแนน = 2 (พอใช้)

0-4 คะแนน = 1 (ควรปรับปรุง)

มิติคุณภาพของการบันทึกผลงาน

กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการบันทึกผลงาน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ
<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกผลงานได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกได้ชัดเจน แนวคิดหลักถูกต้อง มีประเด็นสำคัญครบถ้วน - ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม คำศัพท์ถูกต้อง 	4
<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกผลงานได้ตรงตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกบางส่วนยังไม่ชัดเจน แนวคิดหลักถูกต้อง ส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญมีไม่ครบถ้วน - ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้องในบางส่วน 	3
<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกผลงานยึดตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกไม่ชัดเจน แนวคิดหลักบางส่วนไม่ถูกต้อง - ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้องในบางส่วน 	2
<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกผลงานไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เขียนบันทึกไม่ชัดเจน และแนวคิดหลักส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง - ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้อง 	1

แบบประเมินรายงานการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุปผล	
		เนื้อหาสาระครบถ้วนตรงตามประเด็น	ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ	ภาษาถูกต้องเหมาะสม	ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	รูปแบบการนำเสนอสนใจ	ประเมิน ปรับปรุง และแสดงความรับผิดชอบ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย 6 ด้าน

รายการที่ 1 เนื้อหาสาระครบถ้วนตรงตามประเด็น

4 หมายถึง มีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนดทั้งหมด

- 3 หมายถึง มีเนื้อหาสาระค่อนข้างครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนดทั้งหมด
- 2 หมายถึง มีเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วนตามประเด็นแต่ภาพรวมของสาระทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์พอใช้
- 1 หมายถึง มีเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน ภาพรวมของสาระทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง

รายการที่ 2 ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ

- 4 หมายถึง เนื้อหาสาระทั้งหมดถูกต้องตามข้อเท็จจริงและหลักวิชา
- 3 หมายถึง เนื้อหาสาระเกือบทั้งหมดถูกต้องตามข้อเท็จจริงและหลักวิชา
- 2 หมายถึง เนื้อหาสาระบางส่วนถูกต้องตามข้อเท็จจริง และหลักวิชาต้องแก้ไขบางส่วน
- 1 หมายถึง เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และหลักวิชาต้องแก้ไขเป็นส่วนใหญ่

รายการที่ 3 ภาษาถูกต้องเหมาะสม

- 4 หมายถึง สะกคการันต์ถูกต้อง ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมดีมาก ลำดับความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย
- 3 หมายถึง สะกคการันต์ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมดี ลำดับความได้ดีพอใช้
- 2 หมายถึง สะกคการันต์ผิดอยู่บ้าง ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมพอใช้ ลำดับความพอเข้าใจ
- 1 หมายถึง สะกคการันต์ผิดมาก ถ้อยคำสำนวนไม่เหมาะสม ลำดับความได้ไม่ชัดเจน

รายการที่ 4 ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

- 4 หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่ 4 แหล่งขึ้นไป
- 3 หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไป
- 2 หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ 2 แหล่ง
- 1 หมายถึง ใช้ความรู้เพียงแหล่งการเรียนรู้เดียว

รายการที่ 5 รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ

- 4 หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานแปลกใหม่ น่าสนใจดี ลำดับเรื่องราวได้ดีมาก
- 3 หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานน่าสนใจ ลำดับเรื่องราวได้ดี
- 2 หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานน่าสนใจพอใช้ ลำดับเรื่องราวได้พอใช้
- 1 หมายถึง รูปแบบการนำเสนอผลงานไม่น่าสนใจ ลำดับเรื่องราวได้ไม่ดี

รายการที่ 6 ประเมิน ปรับปรุง และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่อชิ้นงาน

- 4 หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงาน ได้ชัดเจน ปรับปรุงพัฒนางานได้เหมาะสม และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่องานทั้งกระบวนการทำงานและผลงานได้อย่างชัดเจน
- 3 หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงาน ได้บางส่วน ปรับปรุงพัฒนางานได้บ้าง และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่องานได้แต่ไม่ครบถ้วน
- 2 หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงาน ได้เล็กน้อย ปรับปรุงพัฒนางานด้วยตนเอง ไม่ได้ต้องได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่องานได้แต่ไม่ครบถ้วน
- 1 หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงานไม่ได้ ไม่ปรับปรุงพัฒนางาน และแสดงความรู้สึกรู้สึกต่องานได้เล็กน้อยหรือไม่แสดงความรู้สึกรู้สึกต่องาน

เกณฑ์ตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละรายการอย่างน้อยระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 4 ใน 6 รายการ ถือว่าผ่าน

แบบประเมินโครงการ

ชื่อโครงการ _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุปผล	
		ความสำคัญของการจัดทำโครงการ	เนื้อหาของโครงการ	กระบวนการทำงาน	การนำเสนอโครงการ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน

รายการที่ 1 ความสำคัญของการจัดทำโครงการ

- 4 หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับเนื้อหา และมีประโยชน์ในชีวิตจริง
- 3 หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บางส่วนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา แต่มีประโยชน์ในชีวิตจริง
- 2 หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง
- 1 หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม แต่ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง

รายการที่ 2 เนื้อหาของโครงการ

- 4 หมายถึง เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน ใช้แนวคิดและข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม และมีการสรุปได้ดี
- 3 หมายถึง เนื้อหาเกือบทั้งหมดถูกต้อง ใช้แนวคิดที่เหมาะสม มีข้อมูลข่าวสารบางเรื่องไม่เหมาะสม และการสรุปต้องแก้ไข
- 2 หมายถึง เนื้อหาบางส่วนถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารบางส่วนต้องแก้ไข และการสรุปต้องแก้ไข
- 1 หมายถึง เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ต้องแก้ไข และการสรุปต้องแก้ไขทั้งหมด

รายการที่ 3 กระบวนการทำงาน

- 4 หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน
- 3 หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ แต่ขาดการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน
- 2 หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ แต่ไม่ได้ดำเนินงานตามแผน แม้จะปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานก็ตาม
- 1 หมายถึง มีการวางแผนไม่เป็นระบบ การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ

รายการที่ 4 การนำเสนอโครงการ

- 4 หมายถึง สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่เหมาะสม และข้อสรุปของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 3 หมายถึง สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่ค่อยเหมาะสม แต่ข้อสรุปของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 2 หมายถึง สื่อความหมายไม่ค่อยชัดเจน ข้อมูลบางส่วนขาดความสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม ข้อสรุปของโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 1 หมายถึง สื่อความหมายไม่ชัดเจน ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม และข้อสรุปของโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด

เกณฑ์ตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละรายการอย่างน้อยระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 3 ใน 4 รายการ ถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินโครงการ (ทั่วไป)

ชื่อโครงการ _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุปผล	
		กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน	วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม	ลงมือปฏิบัติตามแผน	สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	เขียนรายงานนำเสนอ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1									
2									
3									
4									
5									

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย 5 ด้าน

รายการที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน

- 4 หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดี
- 3 หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดี
- 2 หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนพอใช้
- 1 หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาด้วยตนเองไม่ได้

รายการที่ 2 วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม

- 4 หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปร ได้ถูกต้องเหมาะสม
- 3 หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปร ได้ค่อนข้างเหมาะสม
- 2 หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปร ได้เหมาะสมพอใช้
- 1 หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปร ได้ไม่เหมาะสม

รายการที่ 3 ลงมือปฏิบัติตามแผน

- 4 หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองทั้งหมด
- 3 หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่
- 2 หมายถึง ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดบ้าง แต่ไม่ครบถ้วน สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน
- 1 หมายถึง ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดได้น้อยมาก ไม่สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้

รายการที่ 4 สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

- 4 หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง และต่อเนื่อง
- 3 หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง แต่ขาดความต่อเนื่อง
- 2 หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เป็นบางส่วน และต้องกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- 1 หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้น้อย หรือไม่นำไปใช้เลย

รายการที่ 5 เขียนรายงานนำเสนอ

- 4 หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหาและข้อค้นพบที่ได้ครบถ้วน
- 3 หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ค่อนข้างครบถ้วน
- 2 หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้บ้าง แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้เพียงบางส่วน
- 1 หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้น้อยมาก เห็นขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละรายการอย่างน้อยระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 3 ใน 5 รายการ ถือว่าผ่าน

แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแหล่งรวบรวมผลงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบที่นำมาใช้ประเมินสมรรถภาพของนักเรียน เพื่อช่วยให้ให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรมได้ว่าการปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับใด

แฟ้มสะสมผลงานเป็นเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริงที่ให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ผลงานจากที่ได้ปฏิบัติจริงสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความสามารถที่แท้จริงของตน ซึ่งผลงานที่เก็บสะสมในแฟ้มสะสมผลงานมีหลายลักษณะ เช่น การเขียนรายงาน บทความ การศึกษาค้นคว้า สิ่งประดิษฐ์ การทำโครงการงาน บันทึกการบรรยาย บันทึกการทดลอง บันทึกการอภิปราย บันทึกประจำวัน แบบทดสอบ

แบบบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินชิ้นงานในแฟ้มสะสมผลงาน

ชื่อผลงาน _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

รายการประเมิน	บันทึกความคิดเห็นของนักเรียน
1. เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้ไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน	_____ _____
2. จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้มีอะไรบ้าง	_____ _____
3. ถ้าจะปรับปรุงผลงานชิ้นนี้ให้ดีขึ้นควรปรับปรุงอย่างไร	_____ _____
4. ผลงานชิ้นนี้ควรได้คะแนนเท่าใด เพราะเหตุใด (ถ้ากำหนดให้คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	_____ _____

ความเห็นของครูหรือที่ปรึกษา

_____
_____

ความเห็นของผู้ปกครอง

_____
_____

ผลการประเมินของครูหรือที่ปรึกษา

_____
_____
_____

ตัวอย่างแบบประเมินเพิ่มสะสมผลงาน

เรื่อง _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	1	2	3	4
1. โครงสร้างและองค์ประกอบ				
2. แนวความคิดหลัก				
3. การประเมินผล				
4. การนำเสนอ				

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
1. โครงสร้างและองค์ประกอบ	
4	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนและจัดเก็บได้อย่างเป็นระบบ
3	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเกือบครบถ้วนและส่วนใหญ่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ
2	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเป็นส่วนน้อย แต่บางชิ้นงานมีการจัดเก็บที่เป็นระบบ
1	ผลงานขาดองค์ประกอบที่สำคัญและการจัดเก็บไม่เป็นระบบ
2. แนวความคิดหลัก	
4	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้รับความรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหลักฐานแสดงว่ามีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มาก
3	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้รับความรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหลักฐานแสดงว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ตัวอย่างได้
2	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้รับความรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบ้าง มีหลักฐานแสดงถึงความพยายามที่จะนำไปใช้ประโยชน์
1	ผลงานจัดไม่เป็นระบบ มีหลักฐานแสดงว่ามีความรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมน้อยมาก
3. การประเมินผล	
4	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่เป็นไปได้ที่จะจัดทำต่อไปได้อย่างชัดเจนหลายโครงการ
3	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่ควรจัดทำต่อไป

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
2	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานบ้าง รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่จะทำต่อไป แต่ไม่ชัดเจน
1	มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานน้อยมาก และไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ
4. การนำเสนอ	
4	เขียนบทสรุปและรายงานที่มีระบบดี มีขั้นตอน มีข้อมูลครบถ้วน มีการประเมินผลครบถ้วน แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก
2	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นบางส่วน
1	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน แต่ไม่มีการประเมินผล

เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
4	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอ ไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ มีความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาโดยมีการบูรณาการหรือเชื่อมโยงแนวความคิดหลักต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอและไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ แต่ข้อมูลต่าง ๆ เป็นลักษณะของการนำเสนอที่ไม่ได้บูรณาการระหว่างข้อมูลกับแนวความคิดหลักของเรื่องที่ศึกษา
2	ผลงานมีรายละเอียดที่บันทึกไว้ แต่พบว่าบางส่วนมีความผิดพลาดหรือไม่ชัดเจนหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษา
1	ผลงานมีข้อมูลน้อย ไม่มีรายละเอียดบันทึกไว้